TÜRMOB
TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Kapsamındaki Yükümlülükleri

Raşit UÇAN
Vergi Müfettişi

Ümit GÜNER
Vergi Müfettişi

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Kapsamındaki Yükümlülükleri

Raşit UÇAN
Vergi Müfettişi

Ümit GÜNER
Vergi Müfettişi

Şubat 2017

Bu çalışmada ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlara ait olup, hiçbir Kurumun görüşünü yansıtmamaktadır.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR **7**

SUNUŞ **8**

ÖNSÖZ **9**

1. Giriş: **12**

2. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 Sayılı Kanun Kapsamında Yükümlüler Arasında Sayılma Süreci **13**

3. 5549 Sayılı Kanun Uygulamasında Yükümlüler ve Yükümlülükler **15**

a. Yükümlüler 15

b. Yükümlülükler 17

4. Aklama ve Terörün Finansmanı Suçu **20**

a. Aklama Suçu 20

b. Terörün Finansmanı Suçu 22

5. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Kimlik Tespiti (Müşteriyi Tanıma) Yükümlülüğü **24**

a. Kimlik Tespitine İlişkin Yasal Düzenleme 24

b. Kimlik Tespitinin Yapılması Gereken Haller ve Kimlik Tespiti Yapılacak Zaman 24

c. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin İş İlişkisi Tesisine İlişkin Yasal Düzenlemeler 26

d. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Hangi Tarihten İtibaren Kimlik Tespiti Yükümlülüğü Vardır? 29

e. Kimlik Tespiti Yükümlülüğüne İlişkin Usul ve Esaslar 30

i. Gerçek kişilerde kimlik tespiti 31

ii. Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti 35

iii. Dernek ve vakıflarda kimlik tespiti 37

iv. Sendika ve konfederasyonlarda kimlik tespiti 39
v. Siyasi partilerde kimlik tespiti 41
vi. Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde kimlik tespiti 42
vii. Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde kimlik tespiti 43
viii. Kamu kurumlarında kimlik tespiti 44
ix. Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti 46
x. Teyide esas belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesi 50
xi. Gerçek faydalanıcının tanınması 51
xii. Özel dikkat gerektiren işlemler ile müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi 56
xiii. İş ilişkisinin reddi veya sona erdirilmesi 57
xiv. Basitleştirilmiş tedbirler 58

6. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü. 60

a. Şüpheli İşlem Bildirimine İlişkin Yasal Düzenleme 60
b. Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğüne İlişkin Usul ve Esaslar 61
c. İşleme Konu Malvarlığı 64
d. Şüpheli İşlem Bildiriminde Bulunacak Kişiler 64
e. Şüpheli İşlem Bildiriminin Gizliliği 65
f. Şüpheli İşlem Bildiriminde Bulunulacak Haller 67
g. Şüpheli İşlem Bildiriminden Önce Yapılması Gereken İşlemler 68
h. Şüpheli İşlem Bildirim Süresi 69
i. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Karşılaşabilecekleri Şüpheli İşlem Örnekleri 73
j. Şüpheli İşlem Bildirim Formu 74
k. Şüpheli İşlem Bildirim Formunun MASAK Başkanlığına Gönderilme Şekli 75
l. Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının Düzenlenmesi 76
m. Şüpheli İşlem Bildirimde Bulunanların Korunması 85

7. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü 86

8. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü 87
9. Yükümlülük Denetimi 92
a. Yükümlülük Denetimine Yetkili Olanlar ve Bu Kişilerin Yetkileri 93
b. Yükümlülük Uyum Denetimi 93
c. Yükümlülük İhlal İncelemeleri 94
d. Yükümlülük Denetim Raporları 95
10. Yükümlülük İhlali ve Yükümlülük İhlalinde Uygulanacak Yaptırımlar 95
a. İdari Para Cezasını Gerektiren Yükümlülük İhlallerine Uygulanacak Yaptırımlar 96
b. Adli Ceza Gerektiren Yükümlülük İhlallerine Uygulanacak Yaptırımlar 98
11. İdari Para Cezası Kararının Tebliğ Üzerine Yapılabilecek İşlemler 100
12. Adli Ceza ve İdari Para Cezalarında Zamanaşımı 101
a. Adli Cezalarda Zamanaşımı 101
i. Dava zamanaşımı 101
ii. Ceza zamanaşımı 103
b. İdari Para Cezasında Zamanaşımı 104
i. Soruşturma zamanaşımı 104
ii. Yerine getirme (tahsil) zamanaşımı 106
13. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 Sayılı Kanun Kapsamında Yükümlüler Arasında Sayılmasına İlişkin Eleştiri ve Öneriler 108
14. Değerlendirme ve Sonuç 111
EKLER 113
KAYNAKLAR 128

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1: Suç Gelirinin Aklanma Süreci 21
Şekil 2 : Terörün Finansmanı ve Finans Kaynaklarının Gizlenmesi Süreci 23
Şekil 3 : Kimlik Tespit Süreci 26
Şekil 4 : Şüpheli İşlem Bildirim Süreci Örnek-1 71
Şekil 5 : Şüpheli İşlem Bildirim Süreci Örnek-2 72
Şekil 6 : Kimlik Tespitine İlişkin Belgelerin Muhafaza Yükümlülüğü Örnek-1 90
Şekil 7 : Kimlik Tespitine İlişkin Belgelerin Muhafaza Yükümlülüğü Örnek-2 91
Şekil 8 : Dava Zamanaşımı Süresinin Başlangıç ve Bitiş Tarihinin Tespiti 103
Şekil 9 : Yerine Getirme (Tahsil) Zamanaşımı Süresinin Başlangıç ve Bitiş Tarihinin Tespiti 108

TABLO DİZİNİ

Tablo 1: Gerçek Kişilerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler 34
Tablo 2 : Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler 36
Tablo 3 : Dernek veya Vakıflarda Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler 39
Tablo 4 : Sendika ve Konfederasyonlarda Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler 40
Tablo 5 : Siyasi Partilerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler 42
Tablo 6 : Tüzel Kişiliği Olmayan Teşekküllerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler: 44
Tablo 7 : Kamu Kurumlarında Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler 45
Tablo 8 : Şüpheli İşlem Bildirim Formunun Düzenlenmesine İlişkin Açıklamalar 77
Tablo 9 : Yükümlülük İhlalinde Uygulanacak İdari Para Cezalarına İlişkin Tutarlar 98

KISALTMALAR

BKK	:	Bakanlar Kurulu Kararı
BT	:	Bilgi Teknolojileri
IBAN	:	International Bank Account Number / Uluslararası Banka Hesap Numarası
MASAK	:	Mali Suçları Araştırma Kurulu
PTT A.Ş.	:	Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü
RG	:	Resmi Gazete
SK	:	Suça İlişkin Şüphe Kategorisi
SMMM	:	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
SPK	:	Sermaye Piyasası Kanunu
ŞİB Formu	:	Şüpheli İşlem Bildirim Formu
T	:	Şüpheli İşlem Tipi
T.C.	:	Türkiye Cumhuriyeti
TCK	:	Türk Ceza Kanunu
TCKN	:	Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası
TL	:	Türk Lirası
TP	:	Türk Parası
TTK	:	Türk Ticaret Kanunu
TÜRMOB	:	Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
vb.	:	Ve Benzeri
vd.	:	Ve Devamı, Ve Diğerleri
VUK	:	Vergi Usul Kanunu
YKN	:	Yabancı Kimlik Numarası
YMM	:	Yeminli Mali Müşavir

SUNUŞ

Küreselleşme karmaşık bir ekonomik ilişkiler ağını beraberinde getirmiştir. Teknolojik gelişmelerle birlikte bu süreçleri anlamak ve analiz etmek önemli bir uzmanlık ve bilgi birikimi gerektirmektedir.

Ekonomik yaşamda ve teknolojik alanda yaşanan bu gelişmeler suçların niteliğini ve yapısını da değiştirmiştir.

Suç olarak görülen faaliyetlerden gelir elde edilmesi ve bu gelirlerin aklanmasıyla mücadele toplumun ekonomik, mali, siyasi, sosyal ve ahlaki yapısını korumak bakımından önemlidir.

Günümüzde suçların yapısındaki değişikliğe paralel olarak, suç ile mücadele anlayış ve yöntemlerinin de geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu anlayışın sonucu olarak ülkemizde 18 Ekim 2006 tarihinde Resmi Gazete'de 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun yayınlanmıştır. Bu düzenleme ve alt mevzuatı meslektaşlarımıza önleyici tedbirler kapsamında yükümlülükler getirmektedir.

Sizlerin istifadesine sunduğumuz e-kitabımız bu farkındalığı artırmayı amaçlayarak hazırlanmıştır. Bu kitabımızda Serbest Muhasebeci Mali Müşavir'lerin yükümlülükleri yer almaktadır.

Bu degerli bilgilerini bizle paylaşan Vergi Müfettişleri Raşit Uçan ve Ümit Güner'e teşekkür eder, kitabın meslektaşlarımıza ve ilgililere faydalı olmasını dilerim.

Yahya ARIKAN
TÜRMOB Genel Sekreteri

ÖNSÖZ

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun amacı suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir. 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun amacı ise terör ve terörizmin finansmanıyla etkin şekilde mücadele edilmesidir. Gerek 5549 sayılı Kanun gerekse 6415 sayılı Kanun temelde mali sistemin suçlular tarafından kullanılmasını engellenmeyi amaçlamaktadır. Söz konusu Kanunların amaçlarını gerçekleştirmek, yani; aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede edebilmek için suç işlenmesini caydırıcı çeşitli önlemler alınması gerekmektedir.

Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede bastırıcı ve önleyici tedbirler olmak üzere iki temel mücadele yöntemi bulunmaktadır.

Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede uygulanan bastırıcı tedbirler; suç işlendikten sonra suçlunun ve suç gelirinin tespiti ile ilgili uygulamaları içermektedir. Bastırıcı tedbirler; aklama suçu ve terörün finansmanı suçunun işlenmesinden sonra suçu işleyenlerin tespit edilmesini, soruşturulmasını, yargılanmasını ve cezalandırılmasını, aklamaya veya terörün finansmanına konu mal varlığı değerlerinin tespitini, takibini, el konulmasını ve müsaderesini kapsamaktadır.

Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede uygulanan önleyici tedbirler ise aklama ve terörün finansmanı suçlarının işlenmesini engellemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda ilgili mevzuat ile belirlenen yükümlülerin, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik ile getirilen yükümlülüklerine uygun işlemler gerçekleştirmeleri, yükümlülerin gerçekleştirdikleri işlemlerin yükümlülüklere uyum denetimine tabi tutulması önleyici tedbirlere örnek gösterilebilir.

Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede uygulanan önleyici tedbirler müşterinin tanınması ilkesi doğrultusunda mali ve mali olmayan kurumlar ile profesyonel meslek mensupları aracı kılınarak uygulanmaktadır. 5549 sayılı Kanun uygulamasında yükümlü kapsamında yer alan profesyonel meslek mensupları arasında bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerde yer almaktadır.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede önleyici tedbirlerin önemine uluslararası düzenlemelerde de vurgu yapılmış ve ülkeler bu çerçevede gerekli önlemleri almaları konusunda uyarılmıştır.

Ülkemizin taraf olduğu söz konusu uluslararası düzenlemelerde suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla müşterinin tanınması ilkesi doğrultusunda uygulanması önem arz eden önleyici tedbirlerden müşterinin tanınması (kimlik tespiti) ile şüpheli işlem yükümlülükleri uygulamanın temelini oluşturmaktadır.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin, 5549 sayılı Kanun kapsamında suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede önleyici tedbirler kapsamındaki; kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimi, şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz yükümlülükleri bulunmaktadır.

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığı tarafından, stratejik amaç ve hedeflere ulaşmak amacıyla öncelik verilen çalışmalardan biri; yükümlülerin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele amacıyla önleyici tedbirler kapsamında getirilen yükümlülüklere uygun hareket edip etmediklerinin denetimidir. Söz konusu denetimler yükümlülük uyum denetimleri veya yükümlülük ihlal incelemeleri şeklinde yerine getirilmektedir.

Yükümlülük uyum denetimi; yükümlülerin yükümlülüklere uyum durumunu tespit amacıyla yapılan uygunluk denetimleridir. Yükümlülüklere uyum denetimi münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılabilir. Yükümlülük ihlal incelemesi; yükümlülük ihlallerinin tespiti amacıyla yapılan incelemelerdir.

Yapılan yükümlülük denetimlerinde, yükümlülerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede önleyici tedbirler kapsamındaki yükümlülüklerini tam ve eksiksiz olarak yerine getirmediklerinin tespiti halinde, yükümlülük ihlalinin niteliğine göre, yükümlüler adına idari para cezası ve/veya adli ceza verilebilir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede önleyici tedbirlere ilişkin yükümlülükler hakkındaki mevzuat bilgileri ve konu hakkındaki farkındalık düzeylerini artırması ile meslek mensuplarının idari para cezaları ve/veya adli cezalar ile muhatap olmalarının önüne geçilecektir.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimi gibi önleyici tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanması söz konusu suçların gerçekleşmesini önemli ölçüde engelleyecektir. Serbest muhasebeci mali müşavirlerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin mevzuat bilgilerini artırmaları suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelenin etkinliğini artıracaktır.

Mesleki bilgi birikimlerini bizlerle paylaşan Vergi Müfettişi Sayın Faruk MUTLU ve Vergi Müfettişi Sayın Mustafa GÜNGÖR'e, bu çalışmanın yayımlanmasında bize desteği ve yardımlarını esirgemeyen TÜRMOB Yönetim Kurulu üyesi ve TÜRMOB Genel Saymanı Sayın Emre KARTALOĞU'na, Yeminli Mali Müşavir Sayın A. Murat YILDIZ'a ve Sayın Seçkin BİÇER'e teşekkür ederiz.

Çalışmamızın Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere faydalı olmasını ümit ediyoruz.

Ankara 2017

1. Giriş

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun[1] amacı suç gelirlerinin aklanmasını önlenmeye ilişkin usul ve esasları belirlemektir. Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanıyla mücadelede Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası düzenlemeler kapsamında; tüm ülkelerin uluslararası koordinasyonuyla suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanıyla mücadele için mali ve mali olmayan kurumlar ile profesyonel meslek mensuplarına müşterinin tanınması ilkesi doğrultusunda kanuni düzenlemeler yapılması yönünde öneriler getirmiştir. Söz konusu önerilerde ülkelere aklama ve terörün finansmanı suçlarının araştırılması ve soruşturulması yanında, bu suçların engellenmesi, yani bu suçları önleyici tedbirlerin alınması da önemle vurgulanmaktadır.[2]

5549 sayılı Kanunun 27 nci maddesine istinaden hazırlanan, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik[3] *(Tedbirler Yönetmeliği olarak anılmaktadır.)* ile yükümlüler, yükümlülükler ve yükümlülük denetimi ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelenin temel unsuru olan önleyici tedbirleri uygulamakla görevli mali ve mali olmayan kurumlar ile profesyonel meslek mensupları 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatta yükümlü olarak adlandırılmıştır.

Yükümlülerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanıyla mücadele kapsamında belirlenen yükümlülüklere uyup uymadığı ve/veya gerçekleştirdikleri işlemlerin 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuata uygun olup olmadığı, önleyici tedbirler kapsamındaki yükümlülük denetimleri ile sağlanmaktadır.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 sayılı Kanun ve ikincil mevzuat ile ilgili farkındalıklarını artırmak amacıyla çalışmamızda; kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimi yükümlülüğüne, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimi yükümlülüğü nedeniyle Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması ve saklaması gereken bilgi ve belgelere, MASAK Başkanlığınca yaptırılacak yükümlülük denetimlerine ve yükümlülüklerini ihlal eden yükümlülere verilecek cezalara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1 18.10.2006 tarihli ve 26323sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
2 Konu ile ilgili ayrıntılı mevzuata Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı resmi internet sitesinin www.masak.gov.tr adresinden ulaşabilirsiniz.
3 09.01.2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 Sayılı Kanun Kapsamında Yükümlüler Arasında Sayılma Süreci

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 sayılı Kanun kapsamında yükümlüler arasına alınması 09.01.2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2007/13012 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli Tedbirler Yönetmeliği ile olmuştur. Mezkûr Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (t) bendi ile bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler; şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere yükümlüler arasına alınmıştır. Tedbirler Yönetmeliğinin ilk halinde bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler belirli işlemleri yapmaları halinde yükümlü sayılmışlardır. Bu şekildeki yükümlülere sınırlı yükümlü denilmektedir.

Uygulama bu şekilde devam ederken Tedbirler Yönetmeliğinde, 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik[4] ile değişiklik yapılmış ve Tedbirler Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (t) bendi **"bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler"** şeklinde değiştirilmiştir. Tedbirler Yönetmeliğinde yapılan değişiklik ile bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yükümlü kapsamında değerlendirilmesine neden olacak işlemlerdeki sınırlandırma kaldırılmıştır. Yapılan bu değişiklik ile bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler tam yükümlü olarak Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik kapsamına alınmıştır.

Yapılan değişiklik üzerine, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) tarafından Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (t) bendinin iptali ve yürütmesinin durdurması amacıyla Danıştay Başkanlığında dava açılmıştır.

Açılan dava T.C. Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulca görüşülmüştür. Dava isteminde yer alan yürütmenin durdurulması istemi ile ilgili olarak T.C. Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulca 09.06.2010 tarih ve E:2010/1636 sayılı kararı ile Tedbirler Yönetmeliğin ilgili maddesinin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

4 02.01.2010 tarih ve 27450 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

T.C. Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulunun 09.06.2010 tarih ve E:2010/1636 sayılı yürütmenin durdurulması yönündeki kararına Başbakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından itiraz edilmiştir. İtirazı görüşen T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 14.07.2011 tarih ve YD İtiraz No:2010/1043 sayılı kararı ile T.C. Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulunun 09.06.2010 tarih ve E:2010/1636 sayılı kararının kaldırılmasına oyçokluğu ile karar verilmiştir.[5]

Yapılan yargılama sonucunda T.C. Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulca verilen 21.02.2014 tarih ve K:2014/1040 *(E:2010/1636)* sayılı kararı ile Tedbirler Yönetmeliğin ilgili maddesinin iptaline oyçokluğu ile karar vermiştir.[6]

T.C. Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulun verdiği 21.02.2014 tarih ve K:2014/1040 *(E:2010/1636)* sayılı karar Başbakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından temyiz edilmiştir. Temyiz başvurusu T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca görüşülerek karara bağlanmıştır. T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu 11.02.2015 tarih ve K:2015/330 *(E:2014/3871)* sayılı kararı ile T.C. Danıştay Onuncu ve Sekizinci Dairelerinden oluşan Müşterek Kurulca verilen 21.02.2014 tarih ve K:2014/1040 *(E:2010/1636)* sayılı kararının bozulmasına oyçokluğuyla karar vermiştir.

T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 11.02.2015 tarih ve K:2015/330 *(E:2014/3871)* sayılı kararı TÜRMOB'a 09.10.2015 tarihinde tebliğ edilmiş ve TÜRMOB tarafından suç gelirlerinin aklanması hakkındaki 25.11.2015 tarih ve 2015/1 sayılı Genelge[7] ile söz konusu karar Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Odası Başkanlıkları ile Yeminli Mali Müşavir Odası Başkanlıklarına duyurulmuştur.

T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 11.02.2015 tarih ve K:2015/330 *(E:2014/3871)* sayılı kararının TÜRMOB'a tebliğ edildiği 09.10.2015 tarihinden itibaren bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin gerçekleştirdikleri mesleki hizmetler nedeniyle 5549 sayılı Kanun ve Tedbirler Yönetmeliği uyarınca **tam yükümlü** kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir.

---

5 Suç Gelirlerinin Aklanması Hakkındaki 15.09.2011 tarih ve 10731 sayılı TÜRMOB'un 2011/2 Genelgesi, Erişim: http://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/Genelgeler/2011-2%20GENELGE0000.pdf, Erişim Tarihi: 25.12.2016.

6 Suç Gelirlerinin Aklanması Hakkındaki 15.08.2014 tarih ve 5135 sayılı TÜRMOB'un 2014/1 Genelgesi, Erişim: http://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/Genelgeler/2011-2%20GENELGE0000.pdf, Erişim Tarihi: 25.12.2016.

7 Suç Gelirlerinin Aklanması Hakkındaki 25.11.2015 tarih ve 7450 sayılı TÜRMOB'un 2015/1 Genelgesi, Erişim: http://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/Genelgeler/2015-1%20GENELGE0000.pdf, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

3. 5549 Sayılı Kanun Uygulamasında Yükümlüler ve Yükümlülükler

a. Yükümlüler:

Suç gelirlerinin aklanması ile daha etkin mücadele edilebilmesi ve mali sistemin suçlular tarafından kullanılmasının engellenebilmesi için, gerek uluslararası alanda gerekse iç hukukta finansal kuruluşlara ve diğer bazı meslek gruplarına yönelik bir takım yükümlülükler getirilmiştir.

5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde **yükümlü**;

> ***"Bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri ve Bakanlar Kurulunca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenler"***

olarak tanımlanmıştır.[8]

Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Tasarısında 5549 sayılı Kanunun 2 inci maddesi aşağıdaki şekilde gerekçelendirilmiştir.[9]

> ***"Madde 2- Maddede, herhangi bir anlam karışıklığına yol açmamak amacıyla Kanunda geçen bazı kavram ve kısaltmalara ilişkin tanım ve açıklamalara yer verilmiştir.***
>
> ***Maddede yer verilen yükümlü tanımı ile halihazırda 4208 sayılı Kanuna[10] istinaden çıkarılan ikincil mevzuatta tanımlanmış olan yükümlü gruplarının kavranmasının yanı sıra mali piyasalardaki gelişmeler paralelinde ortaya çıkacak veya zaman içerisinde ulusla-***

8 Yükümlülerin Türkiye'deki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri de yükümlü olarak kabul edilmektedir.

9 Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Gerekçesi, Erişim: https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1201m.htm, Erişim Tarihi:12.12.2016.

10 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun, 19.11.1996 tarih ve 22822 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

rarası gerekler de dikkate alınarak yükümlü tutulabilecek finansal aktörlerin ve diğer meslek gruplarının da kapsama alınabilmesi hedeflenmiştir."

Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında faaliyet konuları dikkate alınarak yükümlüler sayılmıştır. 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin mezkûr fıkrasının (t) bendi;

"bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler"

şeklinde değiştirilmiştir.

5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında yükümlü bir işverene bağlı olmadan mesleki faaliyette bulunan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirdir. Şirket veya ortaklık bürosu şeklinde gerçekleştirilen serbest muhasebeci mali müşavirlik faaliyetlerinde yükümlü Serbest Muhasebeci Mali Müşavirin tespiti önem arz etmektedir. Mesleki faaliyetin özellikle şirket veya ortaklık bürosu şeklinde gerçekleştirildiği hallerde iş ilişkisi tesis eden, mesleki hizmet sözleşmesini imzalayan, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler yükümlü olacaklardır.

Dikkat!!! 5549 sayılı Kanun uygulamasında bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler açısından meslek mensubu ortak yükümlü iken mesleki faaliyetin şirket veya ortaklık bürosu şeklinde ifa edilmesi halinde şirket veya ortaklık bürosu veya bunların temsilcileri yükümlü olarak değerlendirilmemektedir.

26.07.2008 tarih ve 26948 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5786 sayılı Kanunla değişik 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununun[11] 2/A maddesinde muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin konusu ve tanımına ilişkin kanuni düzenlemelere yer verilmiştir.

11 13.06.1989 tarihli ve 20194 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Mezkûr maddede muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin konusuna giren işleri; bir işyerine bağlı olmaksızın yapanlara Serbest Muhasebeci Mali Müşavir denileceği hükmolunmuştur. Aynı maddede muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin konusu ise gerçek ve tüzelkişilere ait teşebbüs ve işletmelerin;

- Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço kar-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak,
- Muhasebe sistemlerini kurmak, geliştirmek, işletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenlemek veya bu konularda müşavirlik yapmak,
- Yukarıda yazılı konularda teşebbüs ve işletmelerin belgelerine dayanılarak; inceleme, tahlil, denetim yapmak, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı görüş vermek, rapor ve benzerlerini düzenlemek, tahkim, bilirkişilik ve benzeri işleri yapmak,

şeklinde tanımlanmıştır.

5786 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 19 uncu maddesi ile Serbest Muhasebecilik unvanı 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunundan kaldırılmıştır. 5786 sayılı Kanun ile 3568 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci madde ile Serbest Muhasebecilerin Serbest Muhasebeci Mali Müşavirliğe geçiş ile ilgili düzenlemeler ile geçiş kıstaslarını sağlayamayan Serbest Muhasebecilerin gerçekleştirebilecekleri mesleki faaliyetlere ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

b. Yükümlülükler:

Suç gelirlerinin aklanması ile daha etkin mücadele edilebilmesi ve mali sistemin suçlular tarafından kullanılmasının engellenebilmesi için, gerek uluslararası alanda gerekse iç hukukta finansal kuruluşlara ve diğer bazı meslek gruplarına yönelik bir takım yükümlülükler getirilmiştir.

Suç Gelirlerinin Aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede önleyici tedbirler olarak getirilen yükümlülükler aşağıda açıklanmıştır:

- Müşterinin Tanınması ***(Kimlik Tespiti)***
- **Şüpheli İşlem Bildirimi**
- Uyum Görevlisi Atanması
- Uyum Programı Oluşturulması
- Bilgi ve Belge Verme
- Muhafaza ve İbraz
- Devamlı Bilgi Verme
- Elektronik Tebligat

5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin uyum programı oluşturulması[12], uyum görevlisi atanması[13], devamlı bilgi verme[14] ve elektronik tebli-

12 **Uyum Programı Oluşturulması:** 16.09.2008 tarih ve 26999 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası ile bankaların (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları hariç), sermaye piyasası aracı kurumlarının, sigorta ve emeklilik şirketlerinin ve Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (bankacılık faaliyetiyle sınırlı olmak üzere) uyum programı oluşturmaları gerekmektedir.

13 **Uyum Görevlisi Atanması**: Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre; uyum programı oluşturmak zorunda olan yükümlülerin uyum programının yürütülmesi amacıyla uyum görevlisi atamaları gerekmektedir.

14 **Devamlı Bilgi Verme:** 5549 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrası ile yükümlülerin taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarı aşanlar yükümlülerce MASAK Başkanlığına bildirilmek zorundadır. Ancak; Maliye Bakanlığı tarafından devamlı bilgi verme yükümlülüğü kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar ile ilgili herhangi bir düzenleme bugüne kadar yapılmamıştır.

gat[15] yükümlülükleri bulunmamaktadır. Buna göre 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat değerlendirildiğinde Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin

- **müşterinin tanınması kapsamında kimlik tespiti**,
- şüpheli işlem bildirimi,
- şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu **açıklamama,**
- **bilgi ve belge verme** ile
- **muhafaza ve ibraz**

yükümlülüğü bulunmaktadır.

Dikkat!!! ***Yükümlü Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler; 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca aklama ve terörün finansmanı suçlarıyla mücadelede önleyici tedbirler kapsamında getirilen yükümlülüklere ilişkin (kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimi, şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz) usul ve esasları tam ve eksiksiz olarak yerine getirmek zorundadır.[16]***

15 **Elektronik Tebligat**: 30.03.2015 tarih ve 29311 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Elektronik Tebligat Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası ile MASAK Başkanlığı tarafından 5549 sayılı Kanun ile 6415 sayılı Kanun kapsamında yapılacak tebligatların; bankalar, sermaye piyasası aracı kurumları, finansal kiralama, faktoring, finansman şirketleri, sigorta ve emeklilik şirketleri, portföy yönetim şirketleri, Merkezi Kayıt Kuruluşu ve Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine elektronik ortamda yapılmasının esas olduğu, mezkûr maddenin (2) numaralı fıkrası ile (1) numaralı fıkrada belirtilmeyen ve 5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde sayılan yükümlülerin kendilerine elektronik tebligat yapılması için MASAK Başkanlığına başvuru yapabilecekleri, başvuruda bulunan yükümlülere Başkanlıkça uygun görülmesi halinde elektronik ortamda tebligat yapılabileceği belirtilmiştir.

16 Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirler İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklere İlişkin Temel Esaslar, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, 2015, s.3, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/brosurler/45, Erişim Tarihi:15.09.2016.

4. Aklama ve Terörün Finansmanı Suçu

a. Aklama Suçu:

5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (g) bendinde aklama suçu ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun[17] (TCK) 282 nci maddesinde düzenlenen suçun ifade edildiği hükmolunmuştur. 5237 sayılı TCK'nun Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama başlıklı 282 nci maddesine göre; alt sınırı altı (6) ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tabi tutan kişi, üç (3) yıldan yedi (7) yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Aklama kavramı en geniş anlamıyla yasadışı yollardan elde edilen kazançların kaynağının gizlenmesi veya niteliğinin değiştirilmesi suretiyle yasal görüntü kazandırılarak ekonomik sisteme sokulmasıdır.[18]

Aklama suçu ise öncül suçlardan elde edilen gelirlerin yasa dışı kaynağını gizlemek ve bu gelirleri yasal bir kaynaktan elde edilmiş gibi göstermek amacıyla yapılan her türlü işlem olarak tanımlanabilir. Aklama sürecini kavramak için konu; öncül suç ve suç geliri kavramları ile birlikte değerlendirilmelidir. Bu meyanda aklamadan bahsedebilmek için;

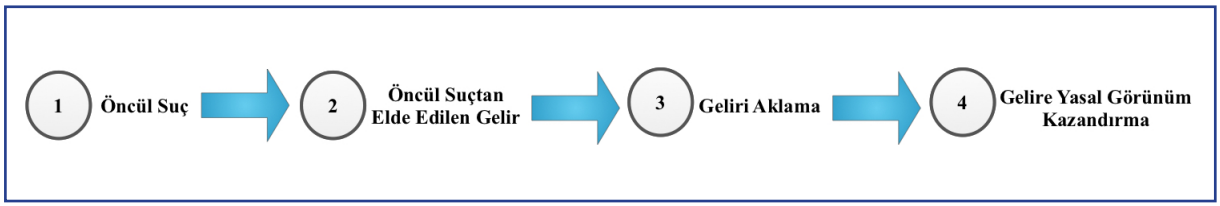
- Bir suç işlenmiş *(*Öncül ***suç)***,
- Bu suç sonucunda herhangi bir ekonomik değer elde edilmiş ***(Suç geliri)***,
- Bu ekonomik değerleri yasa dışı nitelikten çıkarıp bunlara yasal görünüm kazandırmaya yönelik fiillerin işlenmiş ***(Aklama fiili)***,

olması gerekmektedir.[19]

17 12.10.2004 tarih ve 25611 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
18 T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, s.4, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2015_Faaliyet_Raporu.pdf, Erişim Tarihi: 24.09.2016
19 Aklama Suçu, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/aklama-sucu/57, Erişim Tarihi: 13.09.2016

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini ifade eden suç gelirinin aklanma **süreci aşağıdaki şekilde özetlenebilir.**[20]

Şekil 1 : Suç Gelirinin Aklanma Süreci

Aklama suçu ile ilgili olarak yapılmış araştırma ve incelemeler konusunda kamuoyunu bilgilendirmek, yükümlü gruplarını eğitmek ve onlara geri bildirim sağlamak amacıyla hazırlanan örnek olaylara MASAK Başkanlığının resmi internet sitesinde Tipolojiler[21] başlığı altında yer verilmiştir. MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde yer alan tipolojiler;

- Tarihi eser kaçakçılığı
- Yasa dışı uyuşturucu ticareti
- Devletten haksız vergi iadesi alınması
- Baskı ve korkutma yoluyla gelir elde etme
- Göçmen kaçakçılığı
- Vergi kaçakçılığı

başlıkları altında toplanmıştır.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin söz konusu tipolojilerden özellikle Devletten haksız vergi iadesi alınması ve vergi kaçakçılığı ile karşılaşma olasılıkları çok yüksektir.

---

20 Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanı İle Mücadelede Önleyici Tedbirler, MASAK-Eğiticilerin Eğitimi, 09.01.2012, Ankara, Slayt No:20, Erişim: http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/AklamaA%C5%9FamalarY%C3%B6ntemler.ppt, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

21 Tipolojiler, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/tipolojiler/68, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

b. Terörün Finansmanı Suçu:

Kavramsal olarak terörün finansmanı, terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde veya teröristler ya da terör örgütleri tarafından kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlanması veya toplanmasını ifade etmektedir. Terör örgütlerinin finans kaynaklarının kurutulması ve elde edilen fonların dağıtım kanallarının engellenmesi terörle mücadelede hayati öneme sahiptir.[22]

Terörizmin finansmanı suçu; 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Mezkûr maddenin (1) numaralı fıkrasında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişinin, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş (5) yıldan on (10) yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı hükmolunmuştur.

Teröristlerin ve terör örgütlerinin temel amacı gelir elde etmek olmasa da faaliyetlerini finanse edebilmeleri için mali desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle, terör örgütleri mali kaynak bulmak ve terör faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla bu fonları ihtiyaç duyan kişilere gönderme çabası içerisindedirler. Terör örgütlerinin nihai amacı geleneksel suç örgütlerinden farklı olarak gelir elde etmek değil, elde ettikleri gelirle ideolojilerini gerçekleştirmek ve faaliyetlerinin devamını sağlamaktır. Bu bağlamda, terör sadece yasa dışı kaynaklardan elde edilen fonlarla değil, aynı zamanda yasal yollardan elde edilen kaynaklarla da finanse edilebilmektedir.[23]

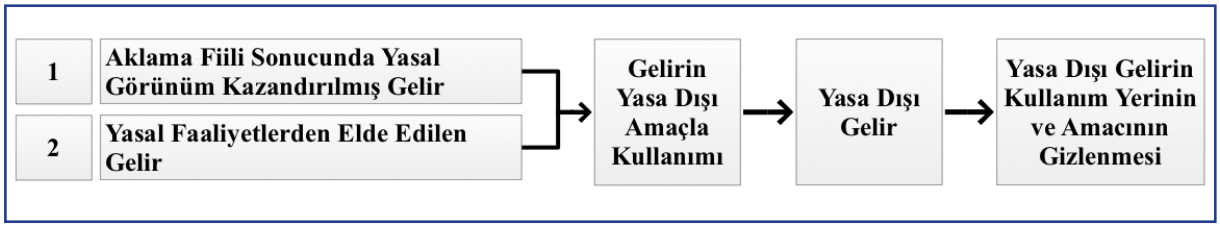
Terörün finansmanı ve finans kaynaklarının gizlenmesi süreci aşağıdaki şekilde özetlenebilir.[24]

22 T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, s.5, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2015_Faaliyet_Raporu.pdf, Erişim Tarihi: 24.09.2016.

23 Terörün Finansmanı Niteliği, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/terorun-finansmani-niteligi/70, Erişim Tarihi: 13.09.2016.

24 Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanı İle Mücadelede Önleyici Tedbirler, MASAK-Eğiticilerin Eğitimi, 09.01.2012, Ankara, Slayt No:20, Erişim: http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/AklamaA%C5%9Famalar-Y%C3%B6ntemler.ppt, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

Şekil 2 : Terörün Finansmanı ve Finans Kaynaklarının Gizlenmesi Süreci

Teröristlerin ve terör örgütlerinin nihai amacı gelir elde etmek olmasa da faaliyetlerini finanse edebilmeleri için mali kaynak bulmak zorunda oldukları malumdur. Terörün finansmanı yasa dışı kaynaklardan sağlanabileceği gibi yasal sayılan kaynaklardan da sağlanabilmektedir. MASAK Başkanlığının resmi internet sitesinde Terörün Finans Kaynakları[25] aşağıdaki başlıklar altında özetlenmiştir.

- Aidat ve bağışlar
- Kar amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması
- Örgütsel yayınlardan elde edilen gelirler
- Dış destekler
- Ticari faaliyetler
- Sosyal etkinlikler
- Uyuşturucu kaçakçılığı
- Fidye alma
- Haraç toplama
- Sahtecilik
- İnsan kaçakçılığı

Yükümlü Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin sundukları mesleki hizmetlerde terörün finans

25 Terörün Finans Kaynakları, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/terorun-finans-kaynaklari/72, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

kaynağı olabilecek işlemler karşısında dikkatli hareket etmeleri gerekmektedir. Bu nedenle Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin müşterilerini tanıması ve yaptıkları işlemlerin mahiyeti hakkında bilgi sahibi olmaları önem arz etmektedir.

5. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Kimlik Tespiti (Müşteriyi Tanıma) Yükümlülüğü

a. Kimlik Tespitine İlişkin Yasal Düzenleme:

5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile suç gelirlerinin aklanmasını önlemek amacıyla yükümlünün müşterisini tanınması için kimlik tespiti yapılması zorunlu kılınmıştır. Mezkûr madde ile kimlik tespiti aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Kimlik tespiti

MADDE 3 – (1) Yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır.

(2) *Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.*

b. Kimlik Tespitinin Yapılması Gereken Haller ve Kimlik Tespiti Yapılacak Zaman:

5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde **işlem yapılmadan önce**, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır.

Yükümlülerin kimlik tespitinde uyulacakları usul ve esaslara Tedbirler Yönetmeliğinin Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar başlıklı üçüncü bölümünde yer verilmiştir. Mezkûr Yönetmeliğin 5 inci maddesinde kimlik tespitinin ne zaman, hangi hallede ve nasıl yapılacağı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

"Kimlik tespiti

MADDE 5- (1) Yükümlüler;

a) Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,

b) İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yirmibin TL veya üzerinde olduğunda,

c) Elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı ikibin TL veya üzerinde olduğunda,

ç) (Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)

d) Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,

e) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin,

kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek zorundadır.

(2) Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanır.

(3) (Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) Sürekli iş ilişkisi tesisinde, iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında bilgi alınır."

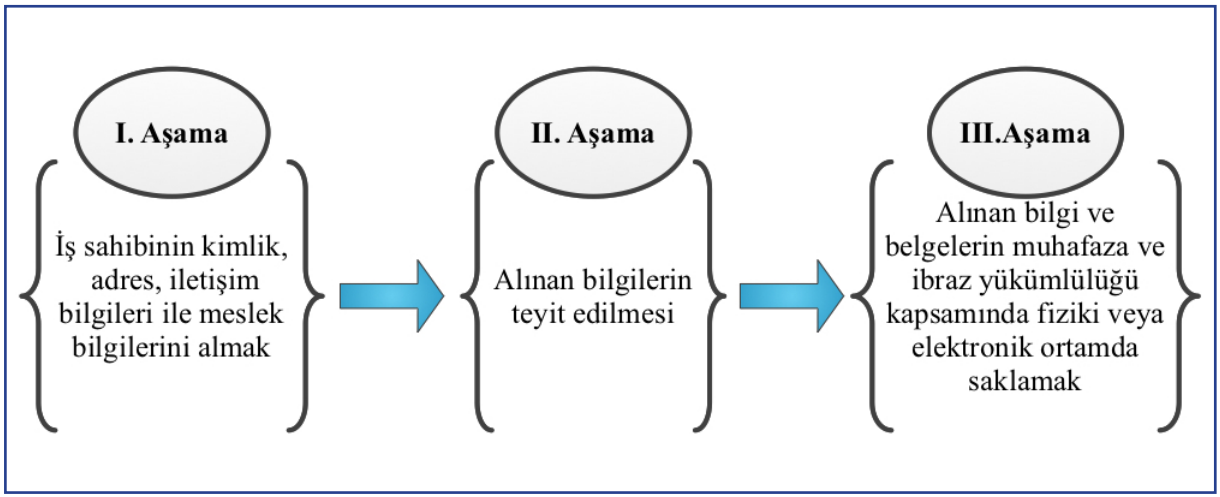
Tedbirler Yönetmeliğindeki düzenlemelerden hareketle Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yapacakları kimlik tespiti **süreci**:

- **İş sahibinin kim**liğine (imza dahil), adresine, diğer iletişim araçlarına (telefon, faks, e-posta) ilişkin bilgiler ile meslek bilgilerini almak,
- Kimliğe ilişkin alınan bilgilerden Tedbirler Yönetmeliğinde belirtilenlerin doğruluğunu mezkûr Y**önetmelikte sayılan belgeler ile teyit etmek,**

- Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas kimlik belgelerinin okunabilir fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsünü almak yahut kimlik bilgileri ile adrese ilişkin belgeye ait ayırt edici bilgileri kaydetmek

şeklinde üç aşamaya ayrılabilir.[26]

Şekil 3 : Kimlik Tespit Süreci

c. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin İş İlişkisi Tesisine İlişkin Yasal Düzenlemeler:

Tedbirler Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (i) bendine göre **sürekli iş ilişkisi;** yükümlü ile müşteri arasında hesap açılması, kredi veya kredi kartı verilmesi, kiralık kasa, finansman, faktoring, finansal kiralama, hayat sigortası veya bireysel emeklilik **gibi hizmetler nedeniyle kurulan, niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan iş ilişkisini** ifade etmektedir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin[27] 3 üncü maddesinde meslek mensubunun; Serbest Muhasebeci Mali

26 Faruk MUTLU, Aklama ve Terörün Finansmanı Suçu İle Mücadelede Önleyici Tedbirler Yükümlü, Yükümlülükler, Yükümlülük Denetimi ve Yaptırımlar, T.C. Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Yayın No:27 Birinci Baskı, Eylül 2015, Ankara, s. 161.

27 03.01.1990 tarih ve 20391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Müşavirler ile Yeminli Mali Müşavirleri, mesleki faaliyetin ise 3568 sayılı Kanun hükümleri uyarınca, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir veya Yeminli Mali Müşavir unvanı ile faaliyette bulunmayı ifade ettiği belirtilmiştir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Mesleklerine İlişkin **Haksız Rekabet ve Reklam Yasağı Yönetmeliğinin**[28] 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendinde iş sahibinin; meslek mensubu ile yazılı sözleşme yapmış gerçek kişiler ile her türlü ortaklık ve kuruluşu ifade ettiği belirtilmiştir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin Mesleki Faaliyetlerinde Uyacakları **Etik İlkeler** Hakkında Yönetmeliğinin[29] 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde bağımlı çalışan meslek mensubu; bir iş sahibine ücret karşılığı hizmet veren meslek mensubunu, (b) bendinde bağımsız çalışan meslek mensubunun; çalışanlar listesine kayıtlı meslek mensubu ile bunların kurdukları ortaklık bürolarını ve şirketleri, (k) bendinde meslek mensubunun bağımlı veya bağımsız olarak çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşaviri, (l) bendinde ise mesleki hizmetin; muhasebe, denetim, vergi, yönetim danışmanlığı, finansal yönetim hizmetleri gibi muhasebe mesleği ile ilgili yetenek gerektiren hizmetleri ifade edildiği belirtilmiştir.

Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Ücretlerinin Esasları Hakkında Yönetmeliğin[30] 13 üncü maddesinde, meslek mensubunun ücret sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve sözleşmenin belli bir meblağı kapsamasının şart olduğu, 14 üncü maddesinde ise, ücret sözleşmelerinin münferit ya da süreli olarak yapılabileceği, süreli sözleşmelerin en az bir (1) yıllık olmasının şart olduğu belirtilmiştir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 20 nci maddesinde meslek mensuplarının, hizmet verdikleri müşterilerle düzenleyecekleri sözleşmelerin bilgilerini, TÜRMOB'un belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde bağlı oldukları odalara iletmek zorunda oldukları, 23 üncü maddesinde ise meslek mensubunun, gerek duyması halinde, kendisine gelen müşterinin kim olduğunu önceki meslek mensubundan sorup öğrenerek, gerekli görüşmeleri yaptıktan sonra işi kabul edeceği hükmolunmuştur. Mezkûr **yönetmeliğin 23 üncü maddesi dikkate alındığında işin kabulü açısın-**

28 21.11.2007 tarih ve 26707 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
29 19.10.2007 tarih ve 26675 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
30 02.01.1990 tarih ve 20390 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

dan iş sahibinin tanınmasının **önemi** ön planda tutulmaktadır. **Bu husus 5549 sayılı Kanun kapsamında müşterinin tanınması ilkesi ile uyumludur.**

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesi ile **Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler** ile iş sahibinin, mesleki konularda yapılacak işler için sözleşme yapabilecekleri, ancak; aşağıdaki çalışma konularında ise sözleşme yapılmasının zorunlu olduğu hükmolunmuştur.

a) Defter tutmak,
b) Süreklilik arz eden müşavirlik hizmetinde,

c) İnceleme, tahlil ve denetim yapmak ve bunlarla ilgili rapor ve benzerlerini düzenlemek.

340 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu (VUK) Genel Tebliği[31] ile yetki verilmiş Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin hizmet sözleşmesi imzaladıkları müşterilerine ait beyannameleri elektronik ortamda gönderebilmeleri için müşterileriyle Elektronik Beyanname Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi düzenleyecekleri, münferit talepte bulunan müşteriler ile Elektronik Beyanname Aracılık Sözleşmesi düzenleyecekleri belirtilmiştir.

Elektronik Beyanname Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi VUK'un mükerrer 227 inci maddesine istinaden çeşitli beyannameleri tanzim etmek ve ilgili işletmenin muhasebe kayıtlarını tutmak amacıyla düzenlenen sözleşmelerdir. Elektronik Beyanname Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmeleri uygulamada **aracılık ve mali sorumluluk sözleşmesi** olarak adlandırılmaktadır. VUK'un mükerrer 227 inci maddesine göre beyannameyi imzalayan meslek mensupları, imzaladıkları beyannamelerde yer alan bilgilerin defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan vergi ziyaına bağlı olarak salınacak vergi, ceza, gecikme faizlerinden müşterisiyle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulurlar.

Elektronik Beyanname Aracılık Sözleşmesi ise; gelir vergisi tevkifatını gerektiren gayrimenkul kiralaması ve ücretli çalıştırılması gibi işlemler nedeniyle verilecek muhtasar beyannameler veya gelir unsuru gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı, diğer kazanç ve iratlardan biri veya bir kaçından oluşan kişilerin yıllık gelir vergisi beyannamelerinin beyanı gibi sadece

31 30.09.2004 tarih ve 25599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

vergiye konu işlemlerin mevcudiyeti halinde elektronik ortamda verilmesi gereken beyannameler ile ilgili olarak imzalanan sözleşmelerdir. Elektronik Beyanname Aracılık Sözleşmeleri uygulamada **aracılık sözleşmesi** olarak adlandırılmaktadır.

01.07.2015 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde yayımlanan Aracılık Sözleşmesi başlıklı duyuru[32] ile 405 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği kapsamında mükellefler ile meslek mensupları arasında münferit beyanname göndermek amacı ile yapılan aracılık sözleşmelerinin 01.07.2015 tarihinden itibaren tek beyanname/bildirim olarak gönderileceği ve yapılan sözleşmenin iptalinin beyanname veya bildirim onaylanarak tahakkuk fişinin kesilmesi ile birlikte program tarafından otomatik olarak gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Bu nedenle 01.07.2015 tarihinden önce münferit beyanname göndermek amacıyla yapılan aracılık sözleşmelerinin, müşteriler adına yeniden gönderilecek her beyanname için, yenilenmesi gerekmektedir. Söz konusu duyuru sonrasında aracılık sözleşmesinin her bir beyannamenin gönderilmesi ile sınırlandırıldığı görülmektedir.

Öte yandan 5549 sayılı Kanun uygulamasında niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan iş ilişkileri sürekli iş ilişkisi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle; Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ile müşteri arasında yıl genelinde birden fazla elektronik beyanname aracılık sözleşmesi imzalanmasını gerektirecek bir iş ilişkisi söz konusu ise yükümlülerin Tedbirler Yönetmeliği kapsamındaki yükümlülüklerine uygun hareket etmeleri gerekmektedir.

d. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Hangi Tarihten İtibaren Kimlik Tespiti Yükümlülüğü Vardır?

T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 11.02.2015 tarih ve K:2015/330 *(E:2014/3871)* sayılı kararı TÜRMOB'a 09.10.2015 tarihinde tebliğ edilmiş ve TÜRMOB tarafından suç gelirlerinin aklanması hakkındaki 25.11.2015 tarih ve 2015/1 sayılı Genelge ile söz konusu karar Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odası Başkanlıklarına duyurulmuştur.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 sayılı Kanun kapsamında kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimi yükümlülükleri T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 11.02.2015 tarih ve 2015/330 numaralı kararının TÜRMOB'a tebliğ edildiği 09.10.2015 tarihten itibaren başlamaktadır.

32 GİB İnternet Vergi Dairesi, E-Beyanname, Erişim: https://ebeyanname.gib.gov.tr/index.html, Erişim Tarihi: 11.09.2016.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesi ile meslek mensubu ile iş sahibinin, mesleki konularda yapılacak işler için sözleşme yapabilecekleri, ancak; defter tutmak, süreklilik arz eden müşavirlik hizmetinde, inceleme, tahlil ve denetim yapmak ve bunlarla ilgili rapor ve benzerlerini düzenlemek gibi çalışma konularında sözleşme yapmasını zorunlu kılınmıştır.

Buna göre; bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin;

- 09.10.2015 tarihinden itibaren defter tutmak, süreklilik arz eden müşavirlik hizmetinde, inceleme, tahlil ve denetim yapmak ve bunlarla ilgili rapor ve benzerlerini düzenlemek gibi çalışma konularında mesleki hizmet sözleşmesi düzenlemeden önce,
- 09.10.2015 tarihinden önce defter tutmak, süreklilik arz eden müşavirlik hizmetinde bulunmak, inceleme, tahlil ve denetim yapmak ve bunlarla ilgili rapor ve benzerlerini düzenlemek gibi çalışma konularında düzenlenen mesleki hizmet sözleşmeleri nedeniyle 09.10.2015 tarihinden itibaren sunulacak ilk işlemden önce,
- inceleme takibi, uzlaşma, vergi dava takibi, mali danışmanlık, vergi danışmanlığı gibi çalışma konularında iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti göz önüne alınarak söz konusu çalışma konularının içerdiği parasal tutarların 20.000 TL veya üzerinde olması halinde iş ilişkisi tesis edilmeden önce

kimlik tespiti yapması gerekmektedir.

e. Kimlik Tespiti Yükümlülüğüne İlişkin Usul ve Esaslar:

Kimlik tespitinde alınacak bilgiler ve bu bilgilerden hangilerinin teyit edileceği, yapılacak teyitlerin hangi belgeler ile gerçekleştirileceğine ilişkin usul ve esaslar Tedbirler Yönetmeliğinin üçüncü bölümünde düzenlenmiştir.

Kimlik tespitine ilişkin düzenlemeler yükümlülerin iş ilişkisi içinde bulunduğu iş sahiplerinin; gerçek kişi, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişi, dernek ve vakıf, sendika ve konfederasyon, siyasi parti, yurt dışında yerleşik tüzel kişi, tüzel kişiliği olmayan teşekkül ve kamu kurumu olmasına göre farklı usul ve esaslar içermektedir. Yükümlülerin kimlik tespitinde alacakları bilgiler, bu bilgileri ne şekilde teyit edileceklerine ilişkin usul ve esaslar Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ila 13 üncü maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Dikkat!!! Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ila 13 üncü maddelerinde yükümlülerin yapacakları kimlik tespiti işlemlerinde alınması gerektiği hükmolunan bilgi ve belgelerden herhangi birinin eksik olması yükümlülük ihlali olarak değerlendirilmektedir.

i. Gerçek kişilerde kimlik tespiti:

Gerçek kişilerde kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinde aşağıdaki şekilde düzenleme bulmuştur.

*"**MADDE 6- (1)** (Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) Gerçek kişilerin kimlik tespitinde; ilgilinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.*

(2) İlgilinin adı, soyadı, doğum tarihi, T.C. kimlik numarası ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu;

a) Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport,

b) Türk uyruklu olmayanlar için pasaport, ikamet belgesi veya Bakanlıkça uygun görülen kimlik belgesi, üzerinden teyit edilir. Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas kimlik belgelerinin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

(3) Sürekli iş ilişkisi tesisinde beyan edilen adresin doğruluğu; yerleşim yeri belgesi, ilgili adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihinden önceki üç ay içinde düzenlenmiş fatura, herhangi bir kamu kurumu tarafından verilen belge veya Başkanlıkça uygun görülen diğer belge ve yöntemlerle teyit edilir. *Teyide esas belgelerin okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut belgeye ait ayırt edici bilgiler kaydedilir.*

(4) *(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.;Yeniden düzenleme: 25/4/2016-20168793 K.) 1/1/2016 tarihinden önce düzenlenmiş olan T.C. sürücü belgeleri üzerinden yapılacak kimlik tespitinde T.C. kimlik numarasının doğruluğunun teyidi zorunlu değildir."*

Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrası kapsamında kimliğe ilişkin bilgilerin doğruluğu yükümlü tarafından teyit edilmelidir. Söz konusu bilgiler yükümlülerce aşağıdaki belgeler ile teyit edilmelidir.

a) Türk uyruklular için;	**b) Türk uyruklu olmayanlar için;**
- T.C. nüfus cüzdanı veya	- Pasaport veya
- T.C. sürücü belgesi veya	- *İkamet belgesi veya*
- Pasaport.	- Bakanlıkça uygun görülen kimlik belgesi

Dikkat!!! ***Avukat kimlikleri, sarı basın kartları, memuriyet kimlikleri ve mavi kart[33] gibi belgeler gerçek kişilerin kimlik bilgilerinin teyidinde kabul edilmemektedir.***

Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası kapsamında sürekli iş ilişkisi tesisinde beyan edilen adresin doğruluğu yükümlü tarafından teyit edilmelidir. Beyan edilen adresin doğruluğu yükümlülerce aşağıdaki belgeler ile teyit edilmelidir. Öte yandan risk esaslı yaklaşımla varsa telefon numarası, faks numarası ve elektronik posta adresi teyit edilecektir.

Sürekli iş ilişkisi tesisinde **beyan edilen** adresin doğruluğu;

- Yerleşim yeri belgesi,
- *İlgili adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihinden önceki üç ay içinde düzenlenmiş fatura,*

33 Mavi kart; doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesinde belirtilen altsoylarına verilen ve söz konusu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren resmi belgedir.

Erişim: http://www.nvi.gov.tr/Sik_Sorulan_Sorular,Sorular.html?pageindex=18, Erişim Tarihi: 18.09.2016.

- Herhangi bir kamu kurumu tarafından verilen belge veya
- Başkanlıkça uygun görülen diğer belge ve yöntemlerle teyit edilir.

Uyarı: MASAK Başkanlığınca uygun görülen diğer belge ve yöntemler 5[34] ve 7[35] Sıra No. lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğlerinde belirlenmiştir.

Gerçek kişilerde kimlik tespiti ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen sorular ile Başkanlıkça bu sorulara verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular[36]

Soru-2: Yurtdışında yerleşik gerçek kişilerin adres teyidi nasıl yapılacaktır?

Cevap: Adres bilgilerinin teyidinde kullanılacak belgeler için gerçek kişinin yurt içinde veya yurt dışında yerleşik olmasına göre bir ayrıma gidilmediğinden, adres teyidinde kullanılan belgeler yurtdışında yerleşik gerçek kişiler için de geçerli olacaktır.

Bu kapsamda, örneğin Türk uyruklu olanlar tarafından ibraz edilebilecek yerleşim yeri belgesi, ilgili adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihinden önceki üç ay içinde düzenlenmiş fatura, yurt dışında yerleşik gerçek kişiler tarafından da adres teyidinde kullanılabilecektir. Ancak bu belgelerin anlaşılabilirliği ve doğruluğu bakımından sorumluluk yükümlüye aittir.

Bu belgelerin yanı sıra, adres bilgilerini içeren pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler de yurtdışında yerleşik yabancı gerçek kişilerin adres teyidinde kullanılabilecektir.

"Avrupa Konseyi Üyesi Devletler Arasında Kişilerin Seyahatleri ile İlgili Avrupa Anlaşması"na taraf ülkelerin en fazla üç aylık bir süre için Türkiye'yi ziyarete gelen ve kazanç gayesi gütmeyen vatandaşları ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının kimlik tespitinde, pasaport yerine kendi ülke makamlarınca verilen kimlik belgeleri kullanılabileceğinden, üzerinde adres bilgisi bulunan söz konusu kimlik belgeleri de anılan ülke vatandaşlarının adres teyidinde kullanılabilecektir.

34 09.04.2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
35 02.12.2008 tarih ve 27072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
36 Sıkça Sorulan Sorular, Güncelleme Tarihi: 23.08.2016, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/sss.htm#1, Erişim Tarihi: 18.09.2016.

Soru-4: Vergi levhası adres teyidinde kullanılabilir mi?
Cevap: Tedbirler Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesine göre, gerçek kişilerde sürekli iş ilişkisinde beyan edilen adresin doğruluğu herhangi bir kamu tarafından verilen belge üzerinden yapılabilmektedir. Dolayısıyla, vergi daireleri tarafından verilen vergi levhasının kamu kurumu tarafından verilen belge kapsamında değerlendirilmesi mümkün olup, vergi levhası müşterinin beyan ettiği adresin teyidinde kullanılabilecektir. Diğer taraftan vergi levhalarının, geçerli döneme ait olması ve üzerinde yazılı adresin müşterinin geçerli ve en son adresi olması kaydıyla, gerçek kişi müşterinin adres teyidi bakımından geçerli belge olarak kullanılabileceği tabiidir.

Kimlik tespitinde meslek mensubu tarafından fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması gereken bilgilere ilişkin tablo aşağıdaki şekilde düzenlenebilir. Söz konusu bilgiler ile birlikte teyide esas belgelerin okunaklı fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsü yükümlü tarafından alınmalıdır.

Tablo 1: Gerçek Kişilerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler

Gerçek Kişinin	**Bay A**	**Bayan Z**
Adı Soyadı		
T.C. Kimlik Numarası		
Doğum Yeri ve Tarihi		
Anne ve Baba Adı		
Uyruğu		
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası		
Adresi		
İş ve Mesleğine İlişkin Bilgiler		
İmza Örneği		
Varsa Telefon Numarası, Faks Numarası		
Varsa Elektronik Posta Adresi		
Varsa İş ve Mesleğine İlişkin Bilgiler		

ii. Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti:

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

"MADDE 7- (1) *(Değişik: 28/12/2009-2009/15720 K.) Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin kimlik tespitinde; tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.*

(2) Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler; vergi kimlik numarasının teyidi ise Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılır.

(3) Tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 *ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkileri ise tescile dair belgeler üzerinden teyit edilir.*

(4) *Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere, teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.*

(5) *Finansal kuruluşlar sürekli iş ilişkisi tesisinde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurmak veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle kendilerine sunulan tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğini ve doğruluğunu teyit eder.*

(6) *(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)*

(7) *Mevcut bir sürekli iş ilişkisi kapsamında, tüzel kişiyi temsile yetkili kişinin yazılı talimatıyla tüzel kişi adına işlem talep edilmesi durumunda, talimatın şirket yetkilisine ait olduğundan emin olmak kaydıyla, şirketi temsile yetkili kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içeren noter onaylı imza sirküleri üzerinden teyit edilebilir."*

Kimlik tespitinde meslek mensubu tarafından fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması gereken bilgilere ilişkin tablo aşağıdaki şekilde düzenlenebilir. Söz konusu bilgiler ile birlikte

teyide esas belgelerin okunaklı fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsü yükümlü tarafından alınmalıdır.

Tablo 2 : Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler

Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişinin	**A A.Ş.**	**Z Ltd. Şti.**
Unvanı		
Vergi Kimlik Numarası		
Açık Adresi		
Telefon Numarası		
Faaliyet Konusu		
Ticaret Sicil Numarası		
Varsa Faks Numarası		
Varsa Elektronik Posta Adresi		
Adı ve Soyadı		
T.C. Kimlik Numarası		
Anne ve Baba Adı		
Doğum Yeri ve Tarihi		
Uyruğu		
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası		
Temsil Yetkisine İlişkin Belge		
İmza Örneği		

Dikkat!!! Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin (7) numaralı fıkrasına göre; yükümlüler, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde ayrıca tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi (% 25) aşan hisseye sahip tüzel kişi ortaklarının kimlik tespitini Tedbirler Yönetmeliğinin 7 nci maddesine göre yapacaktır.

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen sorular ile Başkanlıkça bu sorulara verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru-32: Tüzel kişilerin adres teyidinde hangi belgeler aranacaktır?

Cevap: Sürekli iş ilişkisi tesis edilen tüzel kişilerin kimlik tespitinde, tescile dair belgeler dışında adres teyidine ilişkin başkaca belge aranmamaktadır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinde "Gerçek Faydalanıcının Tanınması"na ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Buna göre; yükümlülerin ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi (% 25'i) aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliğini, Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ve 7 nci maddelerine göre tespit etmek zorundadırlar.

Soru-34: Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişi müşterilerin, tüzel kişi ortaklarının kimlik tespitinde, bu ortaklıkları temsile yetkili kişiler için de kimlik tespiti yapılacak mıdır?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliği'nin 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, finansal kuruluşların (02.01.2010 tarihli ve 27450 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tedbirler Yönetmeliği değişikliği uyarınca "yükümlülerin"), ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, tüzel kişiliğin %25'i aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliğini tespit edecekleri belirtilmiş olduğundan, ortak olan tüzel kişinin temsile yetkili kişilerinin kimlik tespit zorunluluğu bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, sürekli iş ilişkisi tesis edilen tüzel kişilerin kimlik tespitinde, tescile dair belgeler dışında adres teyidine ilişkin başkaca belge aranmamaktadır.

(Konuya ilişkin düzenleme daha önce Tedbirler Yönetmeliğinin 17 nci maddesinde yer almakta iken, 10.06.2014 tarihli ve 29026 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tedbirler Yönetmeliği değişikliğinden sonra Yönetmeliğin 17/A maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır.)

iii. Dernek ve vakıflarda kimlik tespiti:

Dernek ve vakıflarda kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 8 inci maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

*"**MADDE 8- (1)** (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Derneklerin kimlik tespitinde; derneğin adı, amacı, kütük numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile derneği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Derneğin adı, amacı, kütük numarası ve adres bilgileri, dernek tüzüğü ile dernek kütüğündeki kayda ilişkin belgeler; derneği temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olunduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.*

***(2)** (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Vakıfların kimlik tespitinde; vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası ve adres bilgileri, vakıf senedi ile Vakıflar Genel Müdürlüğünde tutulan sicile ilişkin belgeler; vakfı temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olunduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.*

***(3)** Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.*

***(4)** (Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)*

***(5)** Yabancı dernek ve vakıfların Türkiye'deki şube ve temsilciliklerinin kimlik tespiti, İçişleri Bakanlığındaki kayda ilişkin belgeler esas alınmak suretiyle yapılır."*

Kimlik tespitinde meslek mensubu tarafından fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması gereken bilgilere ilişkin tablo aşağıdaki şekilde düzenlenebilir. Söz konusu bilgiler ile birlikte teyide esas belgelerin okunaklı fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsü yükümlü tarafından alınmalıdır.

Tablo 3 : Dernek veya Vakıflarda Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler

	A Derneği	Z Vakfı
Dernek veya Vakıflar İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı		
Amacı		
Dernek Kütük Numarası/Vakıf Merkezi Sicil Kayıt Numarası		
Adresi		
Telefon Numarası		
Varsa Faks Numarası		
Varsa Elektronik Posta Adresi		
Derneği veya Vakfı Temsile Yetkili Kişi İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı, Soyadı		
T.C. Kimlik Numarası		
Anne ve Baba Adı		
Doğum Yeri ve Tarihi		
Uyruğu		
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası		
Temsil Yetkisine İlişkin Belge		

iv. Sendika ve konfederasyonlarda kimlik tespiti:

Sendika ve konfederasyonlarda kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

*"**MADDE 9- (1)** (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Sendika ve konfederasyonların kimlik tespitinde; bu kuruluşların adı, amacı, sicil numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile sendika veya konfederasyonu temsile yetkili kişilerin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Alınan bilgiler, bu kuruluşların tüzükleri ile Çalışma ve Sosyal*

Güvenlik Bakanlığı bölge çalışma müdürlüklerinde tutulan sicile esas diğer belgeler; bu kuruluşları temsile yetkili kişilerin kimlikleri, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise tescile dair belgeler veya temsile yetkili olunduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

***(2)** Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.*

***(3)** (Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)"*

Kimlik tespitinde meslek mensubu tarafından fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması gereken bilgilere ilişkin tablo aşağıdaki şekilde düzenlenebilir. Söz konusu bilgiler ile birlikte teyide esas belgelerin okunaklı fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsü yükümlü tarafından alınmalıdır.

Tablo 4 : Sendika ve Konfederasyonlarda Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler

	A Sendikası	**Z Konfederasyonu**
Sendika ve Konfederasyon İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı		
Amacı		
Sicil Numarası		
Açık Adresi		
Telefon Numarası		
Varsa Faks Numarası		
Varsa Elektronik Posta Adresi		
Sendika ve Konfederasyonun Temsile Yetkili Kişi İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı ve Soyadı		
T.C. Kimlik Numarası		
Anne ve Baba Adı		
Doğum Yeri ve Tarihi		
Uyruğu		
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası		
Temsil Yetkisine İlişkin Belge		

v. Siyasi partilerde kimlik tespiti:

Siyasi partilerde kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

"MADDE 10- (1) *(Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Siyasi parti teşkilatının kimlik tespitinde; siyasi partinin ilgili biriminin adı, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Siyasi partilerin ilgili biriminin adı ve adresi, tüzükleri; temsile yetkili kişinin kimliği, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olunduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.*

(2) *Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.*

(3) *(Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)"*

Kimlik tespitinde meslek mensubu tarafından fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması gereken bilgilere ilişkin tablo aşağıdaki şekilde düzenlenebilir. Söz konusu bilgiler ile birlikte teyide esas belgelerin okunaklı fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsü yükümlü tarafından alınmalıdır.

Tablo 5 : Siyasi Partilerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler

	A Siyasi Partisi	Z Siyasi Partisi
Siyasi Partiler İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı		
Açık Adresi		
Telefon Numarası		
Varsa Faks Numarası		
Varsa Elektronik Posta Adresi		
Sendika ve Konfederasyonun Temsile Yetkili Kişi İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı ve Soyadı		
T.C. Kimlik Numarası		
Anne ve Baba Adı		
Doğum Yeri ve Tarihi		
Uyruğu		
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası		
Temsil Yetkisine İlişkin Belge		

vi. Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde kimlik tespiti:

Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 11 inci maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

*"**MADDE 11-** (Değişik: 9/5/2014-2014/6381 K.) **(1)** Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespiti; Türkiye'de yerleşik tüzel kişiler için aranan belgelere ilgili ülkede tekabül eden belgelerin Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından onaylanan veya Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi çerçevesinde bu Sözleşmeye taraf ülke makamı tarafından tasdik şerhi düşülen örnekleri üzerinden yapılır. Ayrıca risk temelli yaklaşım çerçevesinde, kimlik bilgileri gerektiğinde bu belgelerin noter onaylı Türkçe tercümeleri üzerinden teyit edilir."*

vii. Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde kimlik tespiti:

Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 12 nci maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

*"**MADDE 12- (1)** (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Apartman, site veya iş hanı yönetimi gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına yapılan işlemlerde; teşekkülün adı, açık adresi ile varsa telefon numarası, faks numarası ve elektronik posta adresi ile teşekkülü temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Teşekkül adına hareket eden kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; teşekküle ait bilgiler ile teşekkül adına hareket eden kişinin yetki durumu ise noter onaylı karar defteri üzerinden teyit edilir.*

***(2)** (Değişik birinci cümle: 28/12/2009-2009/15720 K.) Tüzel kişiliği olmayan iş ortaklıkları gibi teşekküllerin kimlik tespitinde; ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu, vergi kimlik numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile ortaklığı temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu ve adresine ilişkin bilgilerin doğruluğu, noter onaylı ortaklık sözleşmesi; vergi kimlik numarası, Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler; ortaklık adına işlem talep eden kişilerin kimliği, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olunduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.*

***(3)** Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.*

***(4)** (Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)"*

Kimlik tespitinde meslek mensubu tarafından fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması gereken bilgilere ilişkin tablo aşağıdaki şekilde düzenlenebilir. Söz konusu bilgilerle birlikte teyide esas belgelerin okunaklı fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsü yükümlü tarafından alınmalıdır.

Tablo 6 : Tüzel Kişiliği Olmayan Teşekküllerde Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler:

	A İş Ortaklığı	**Z İş Hanı Yönetimi**
Tüzel Kişiliği Olmayan Teşekküller İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı		
Faaliyet Konusu		
Vergi Kimlik Numarası		
Açık Adresi		
Varsa Telefon Numarası		
Varsa Faks Numarası		
Varsa Elektronik Posta Adresi		
Tüzel Kişiliği Olmayan Teşekkülü Temsile Yetkili Kişi İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı ve Soyadı		
T.C. Kimlik Numarası		
Anne ve Baba Adı		
Doğum Yeri ve Tarihi		
Uyruğu		
Kimlik Belgesinin Türü ve Numarası		
Temsil Yetkisine İlişkin Belge		

viii. Kamu kurumlarında kimlik tespiti:

Kamu kurumlarında kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

*"**MADDE 13- (1)** 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının müşteri olduğu işlemlerde, bunlar adına işlem yapan kişinin kimliği 6 ncı maddeye göre tespit edilir. Yetki durumu ise mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit edilir."*

Kimlik tespitinde meslek mensubu tarafından fiziki olarak veya elektronik ortamda alınması gereken bilgilere ilişkin tablo aşağıdaki şekilde düzenlenebilir. Söz konusu bilgilerle birlikte teyide esas belgelerin okunaklı fotokopisi veya elektronik ortama aktarılan görüntüsü yükümlü tarafından alınmalıdır.

Tablo 7 : Kamu Kurumlarında Kimlik Tespitinde Alınması Gereken Bilgiler

	A Kamu Kurumu	**Z Kamu Kurumu**
Kamu Kurumu Adına İşlem Yapan Kişi İle İlgili Olarak Alınması Gereken Bilgiler		
Adı ve Soyadı		
T.C. Kimlik Numarası		
Anne ve Baba Adı		
Doğum Yeri ve Tarihi		
Uyruğu		
Adresi		
Varsa Telefon Numarası		
Varsa Faks Numarası		
Varsa Elektronik Posta Adresi		
Temsil Yetkisine İlişkin Belge		
İmza Örneği		

Kamu kurumlarında kimlik tespiti ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen soru ile Başkanlıkça bu soruya verilen cevap aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru-145: Kamu kurumlarının kimlik tespitinde aranan "mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgeleri" ifadesi hangi belgeleri kapsamaktadır ve yetki durumu hangi belgeler üzerinden teyit edilecektir?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliğinin 5 ve devamı maddelerinde kimlik tespiti hususu düzenlenmiş ve yükümlülerin kimlik tespitini gerektiren işlem dolayısıyla muhatap olduğu kişilerin hukuki durumlarına göre de kimlik tespitinde aranan bilgiler ve bu bilgilerin teyit edileceği belgeler ayrı ayrı belirtilmiştir.

Bu kapsamda "Kamu kurumlarında kimlik tespiti" Tedbirler Yönetmeliğinin 13 üncü maddesi ile 5 Sıra Nolu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinin 2.2.3. bölümünde düzenlenmiştir. Buna göre yükümlüler; kamu kurum ve kuruluşları adına işlem yapan gerçek kişilerin Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki bilgilerini alarak kaydeder ve yetki durumlarını da mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit ederler.

Kamu kurumları ile meslek kuruluşlarının çeşitliliği ve sayısı dikkate alındığında bunlar tarafından yapılacak işlemlerde aranacak yetki belgesine ilişkin detaylı düzenleme yapılması mümkün olmadığından Yönetmelikte bu hususta genel bir düzenleme yapılarak, yetki durumlarının mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit edilmesi öngörülmüştür. Bu kapsamda değerlendirilebilecek belgelerin ismen belirtilmesi mümkün olmamakla birlikte, açıkça yetkili kişiyi belirlemeye ilişkin bilgi içermek koşuluyla; söz konusu kurum ve kuruluşların teşkilatlarına ilişkin düzenlemeler ile bu kurum ve kuruluşlarca düzenlenen diğer belgeler, yetkinin teyidinde kullanılabilecektir.

ix. Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti:

Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespitine ilişkin usul ve esaslar, Tedbirler Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

*"**MADDE 14- (1)** Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsile yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişilerce işlem talep edilmesi durumunda;*

***a)** Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti, 7 ila 12 nci maddelere göre yapılır.*

b) *Tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülü temsile yetkili kimseler ile bunların yetkilendirdiği kişinin kimlik tespiti, 6 ncı maddedeki usule göre yapılır. Temsile yetkili kişinin kimlik tespitinin 6 ncı maddedeki kimlik belgeleri üzerinden yapılamaması halinde tespit, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içermek ve noter onaylı olmak kaydıyla vekâletname veya imza sirküleri üzerinden yapılabilir.*

c) *Temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişilerin yetki durumu noter onaylı vekâletname veya temsile yetkili olanlar tarafından verilmiş yazılı talimat üzerinden yapılır. Temsile yetkili kimselerin yazılı talimat* üzerindeki imzaları bunlara ait noter onaylı imza sirküleri üzerindeki imzalar ile teyit edilir.

(2) İşlemlerin gerçek kişi müşteri adına başka bir kişi tarafından yapılması durumunda müşteri adına *hareket eden kişinin kimlik tespiti 6 ncı maddeye göre yapılır. Ayrıca müşteri adına hareket eden kimsenin yetki durumu noter onaylı vekâletname üzerinden teyit edilir. Adına hareket edilen müşterinin kimlik tespiti 6 ncı maddeye göre yapılamadığı durumda noter onaylı vekâletname üzerinden yapılır. Adına hareket edilen müşterinin daha önce yapılan işlemler nedeniyle kimlik tespitinin yapılmış olması durumunda talep edilen işlem, yazılı talimat üzerinde yer alan müşteri imzasının yükümlü nezdindeki imza ile teyit edilmesi kaydıyla, adına hareket edilen müşterinin yazılı talimatı ile yapılabilir.*

(3) *Küçükler ve kısıtlılar adına bunların kanuni temsilcileri tarafından yapılan işlemlerde mahkeme kararıyla veli tayin edilenler ile vasi ve kayyımların yetkisi, ilgili mahkeme kararının aslı veya noter tasdikli sureti üzerinden teyit edilir. Anne ve babaların reşit olmayan çocukları adına işlem talep etmeleri durumunda adına işlem talep edilen çocuk ve işlemi talep eden velinin 6 ncı maddeye göre kimliğinin tespiti yeterlidir.*

(4) *Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.***"**

Gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespitinde alınması gereken kimlik bilgileri ile bu bilgilerin teyit edileceği belgelere çalışmamızın önceki bölümlerinde yer verilmiştir. Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsile yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişilerce işlem talep edilmesi halinde ise Tedbirler Yönetmeliğinin

14 üncü maddesine göre başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti, **asıl faydalanıcının hukuki niteliği dikkate alınarak**, aşağıdaki şekilde yapılacaktır.

- Gerçek kişi müşteri adına başka bir kişi tarafından kimlik tespitini gerektiren işlemlerin talep edilmesi durumunda; müşteri adına hareket eden kişinin kimlik tespiti Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre yapılacaktır. Ayrıca; müşteri adına hareket eden kimsenin yetki durumu noter onaylı vekâletname üzerinden teyit edilecektir.

- Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsile yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişiler tarafından işlem talep edilmesi durumunda; öncelikle Tedbirler Yönetmeliğinin 7 ila 12 nci maddelerine göre tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti yapılacaktır. Daha sonra Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülü temsile yetkili kimseler ile bunların yetkilendirdiği kişinin kimlik tespiti yapılacaktır. Ayrıca; temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişilerin yetki durumu noter onaylı vekâletname veya temsile yetkili olanlar tarafından verilmiş yazılı talimat üzerinden yapılacaktır. Temsile yetkili kimselerin yazılı talimat üzerindeki imzaları bunlara ait noter onaylı imza sirküleri üzerindeki imzalar ile teyit edilecektir.

- Küçükler ve kısıtlılar adına bunların kanuni temsilcileri tarafından yapılan işlemlerde; mahkeme kararıyla veli tayin edilenler ile vasi ve kayyımların yetkisi, ilgili mahkeme kararının aslı veya noter tasdikli sureti üzerinden teyit edilecektir.

- Reşit olmayan çocukları adına anne ve babaların işlem talep etmeleri durumunda adına işlem talep edilen çocuk ve işlemi talep eden velinin Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre kimlik tespitinin yapılması yeterli olacaktır.

Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen sorular ile Başkanlıkça bu sorulara verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru-22: Başkası adına yapılan işlemlerde adres ve iletişim bilgilerinin teyidi yapılacak mıdır?

Cevap: Gerçek kişi adına başka bir gerçek kişi tarafından sürekli iş ilişkisi tesisinde, gerçek kişi adına hareket eden kişinin beyan ettiği adres alınır ancak teyidi yapılmaz. Adına hareket edilen müşterinin adres bilgisi alınır ve teyit edilir.

Sürekli iş ilişkisi kapsamında olmayan işlemlerde ise, adına hareket edilen müşterinin adres bilgisinin teyidine gerek bulunmamaktadır.

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişi adına sürekli iş ilişkisi tesis eden temsile yetkili kişilerin veya bu kimselerin yetkilendirdiği kişilerin adres bilgilerinin alınmasına ve teyit edilmesine gerek yoktur.

Soru-36: Tüzel kişiliği temsile yetkili kişiler ile temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen diğer kişilerden ne anlaşılmalıdır?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliği'nin 7 nci maddesinin birinci fıkrasında ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin kimlik tespitinde, gerek tüzel kişinin gerekse tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin kimliklerinin tespit edileceği öngörülmüş olup, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin temsil yetkilerinin tescile dair belgeler üzerinden teyit edileceği belirtilmiştir.

Bu bakımdan maddede bahsi geçen "temsile yetkili kişi" ile kastedilen ticaret siciline tescile dair belgelerde temsile yetkili kılınan ve yükümlü nezdinde işlem gerçekleştiren gerçek kişilerdir.

Diğer taraftan, tüzel kişiliği temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişiler de tüzel kişi adına işlem yapabilmektedir. Bu durumda Tedbirler Yönetmeliği'nin "Başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti" başlıklı 14(1)c maddesi uyarınca, tüzel kişi adına işlem gerçekleştiren bu kişilerin, tüzel kişiliği temsile yetkili olanlarca noter onaylı vekaletname veya yazılı talimat ile yetkilendirilmiş olması gerekmektedir.

Soru-111: Gerçek kişi ticari işletmeler adına, işletme sahibi dışında kişilerce işlem yapılması durumunda, Yönetmeliğin 14 üncü maddesi kapsamında uygulanacak kimlik tespiti usulü hangisidir?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliği'nin 5 inci ve devamı maddelerinde kimlik tespitinin usulüne yer verilmiş, "başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti"nde uyulacak esaslar ise Yönetmeliğin 14'üncü maddesinde, adına hareket edilenin hukuki durumu esas alınarak gerçek kişiler, tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküller için ayrı ayrı **düzenlenmiştir.**

"Gerçek kişi ticari işletme" kavramı hukuki anlamda bir kişilik ifade etmemekte, mezkur kavramdan sahibi gerçek kişi olan ticari işletmeler anlaşılmaktadır. Dolayısıyla işlemin tarafı bir gerçek kişidir. Böyle bir durumda, bir gerçek kişi adına işlem yapılması söz konusu olduğundan, Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasının esas alınması gerekmektedir.

Buna göre; gerek müşteri konumunda olan gerçek kişinin gerekse müşteri adına hareket eden gerçek kişinin kimlik tespitinin yapılması, ayrıca müşteri adına hareket eden kişinin yetki durumunun teyit edilmesi gerekmektedir. Belirtilen düzenleme kapsamında, bu yetkilendirme belli durumlarda yazılı talimat ile de yapılabilmektedir.

x. Teyide esas belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesi:

Tedbirler Yönetmeliğinin 15 inci maddesinde; yükümlülerin Tedbirler Yönetmeliğinin iş sahiplerinin hukuki niteliklerine göre kimlik tespitine ilişkin usul ve esasların belirlendiği 6 ila 14 üncü maddeleri kapsamında alınan bilgilerin teyidi amacıyla kullanılan belgelerin gerçekliğinden şüphe duyduklarında imkanların elverdiği ölçüde, belgeyi düzenleyen kişi ya da kuruma veya diğer yetkili mercilere başvurmak suretiyle belgenin gerçekliğinin doğrulanacağı hükmolunmuştur.

Eğer yükümlünün bu yönde bir şüphesi yoksa belgelerin gerçekliğinin kontrol edilmesine gerek bulunmamaktadır.

Dikkat!!! Yükümlüler, teyide esas belgelerin gerçekliğinden şüphe duyduklarında imkanları ölçüsünde belgeyi düzenleyen kişi ya da kuruma veya diğer yetkili mercilere başvurarak söz konusu belgelerin gerçekliğini doğrulanmalıdır.

xi. Gerçek faydalanıcının tanınması:

Tedbirler Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde göre gerçek faydalanıcı; yükümlü nezdinde işlem gerçekleştiren gerçek kişileri, adına işlem yapılan gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran ya da bunlar üzerinde nihai nüfuz sahibi olan gerçek kişi veya kişileri ifade etmektedir.

Aklama sürecinde suçlular bazen işlemlerin başka kişiler üzerinden gerçekleştirerek kendilerini geri planda tutabilirler. Bu özellikle kötü üne sahip olan kişiler tarafından tercih edilen bir yöntemdir. Böylece suçla ilgisi olmayan kişiler kullanılarak şüphe çekilmemeye çalışılmaktadır. Böyle durumlarda yükümlülerin, bir başkası hesab**ına hareket edilip edilmediğini** ve işlemlerin gerçek faydalanıcısının kimliğini tespit etmek için gerekli tedbirleri almaları önem arz etmektedir.[37]

Tedbirler Yönetmeliğinin 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında belirtildiği üzere gerçek faydalanıcının tespiti amacıyla yükümlüler bir başkası hesabına hareket edilip edilmediğini tespit etmek için gerekli tedbirleri almalıdır. Kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimselere sorumluluklarını hatırlatmak amacıyla, yükümlüler; gerekli duyuruları hizmet verdikleri tüm işyerlerine müşterilerin rahatça görebileceği şekilde asmalıdırlar. Yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, başkası hesabına işlem yapıldığını yükümlülere yazılı olarak beyan etmeyen kişiler 5549 sayılı Kanunun 15 inci maddesine göre altı (6) aydan bir (1) yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Mezkûr maddenin (2) numaralı fıkrası ile işlemi talep eden kimse, bir başkası hesabına hareket ettiğini beyan ettiğinde, Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ila 14 üncü maddelerine göre işlem talep edenin kimlik ve yetki durumunun tespit edilmesi, ayrıca; hesabına hareket edilenin kimlik tespitinin de yapılması gerekmektedir.

37 Faruk MUTLU, Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadeledeki Yükümlülükleri, Ordu SMMM Odası Yayınları Bilgi Bankası Cep Kitapları 04, Arman Ofset, Samsun, Şubat 2014, s.31.

Dikkat!!! ***Başkası hesabına işlem yapıldığının beyan edilmemesi***

MADDE 15 – *(1) Yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimse, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmediği takdirde altı aydan bir (1) yıla kadar hapis veya beşbin* güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin (2) numaralı fıkrasına **göre**; ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde **yükümlüler**, gerçek faydalanıcının tespitine yönelik olarak tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi (% 25) aşan hisseye sahip gerçek kişi ortaklarının kimliğini Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre tespit edecektir.

Mezkûr maddenin (3) numaralı fıkrasına göre de;

- yükümlülerin tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi (% 25) aşan hisseye sahip gerçek kişi ortağının gerçek faydalanıcı olmadığından şü**phelen**mesi veya
- tüzel kişiliğin bu oranda hisseye sahip gerçek kişi orta**ğının** bulunmaması durumunda,

tüzel kişiliği nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler yükümlülerce alınacak, bu şekilde tespit edilen gerçek kişi ya da kişiler gerçek faydalanıcı olarak kabul edilecektir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre; mezkûr maddenin (2) ve (3) numaralı fıkraları kapsamında gerçek faydalanıcının tespit edilemediği durumlarda, ticaret sicilinde kayıtlı en üst düzey icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilecektir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin (5) numaralı fıkrasına göre; sürekli iş ilişkisi kapsamında, diğer tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınacak, gerçek faydalanıcının tespit edilememesi halinde bunlar nezdinde en üst düzeyde icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilecektir.

Yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen gerçek faydalanıcının kimlik bilgileri alınarak, bu bilgilerin teyidi için gerekli tedbirler uygulanacaktır. Bu kapsamda, kimlik bilgilerinin teyidinde kimlik bilgilerini içeren noter onaylı imza sirküleri kullanılabilecektir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin (7) numaralı fıkrasına göre; yükümlüler, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde ayrıca tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi (% 25) aşan hisseye sahip tüzel kişi ortaklarının kimlik tespitini Tedbirler Yönetmeliğinin 7 nci maddesine göre yapacaktır.

Gerçek faydalanıcının tanınması ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen sorular ile Başkanlıkça bu sorulara verilen cevaplar aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru-140/A: Tedbirler Yönetmeliğinin 9/5/2014 tarih ve 2014/6381 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik 3-1/h bendinde yer alan gerçek faydalanıcı tanımında geçen "nüfuz sahibi" ibaresinden ne anlaşılmalıdır?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliğine 2014/6381 sayılı BKK ile eklenen "Gerçek faydalanıcının tanınması" başlıklı 17/A maddesinin gerçek faydalanıcının tespitine yönelik hükümlerine bakıldığında; tüzel kişilerde gerçek faydalanıcının tespiti bakımından sahiplik (hissedarlık) ilişkisi, nihai kontrol ve üst düzey temsil yetkisi olmak üzere üç temel durumun ele alındığı görülecektir.

Dolayısıyla Tedbirler Yönetmeliğinin 3-1/h bendinde yer alan 2014/6381 sayılı BKK ile değişik gerçek faydalanıcı tanımında; 17/A maddesinde geçen sahiplik, kontrol ve temsil kavramlarının tamamının kapsanması bakımından nihai kontrol ve nihai nüfuz sahibi ibarelerine yer verilmiştir. Nüfuz sahibi ibaresinin münferit bir şekilde tanımlanması, bu ibarenin müşteri, işlem ve durum bazında esnek bir şekilde yorumlanmasını engelleyebilecektir. Bu bakımdan gerçek faydalanıcı kavramı, tanımda geçen ibarelerin ayrı ayrı ele alınması yerine müşteri bazında 17/A maddesinde yer alan tedbirler bütünüyle birlikte ele alınarak değerlendirilmelidir.

Soru-140/Ç: Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin ikinci fıkrasının uygulamasında; iş ilişkisi tesis edilecek tüzel kişinin %25'i aşan paya sahip gerçek ve/veya tüzel kişi ortaklarının yurt dışında yerleşik olduğu veya şubesi Türkiye'de merkezi yurt dışında bulunduğu ancak bunların ortaklık yapılarının tescile dair belgeler üzerinden tespitinin mümkün olmadığı durumda, hisse dağılımlarının tespitinde başkaca kaynaklar kullanılabilir mi?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin ikinci ve yedinci fıkrasında yükümlülerin ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, tüzel kişiliğin %25'i aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliğini 6 ve 7 nci maddelere göre tespit edecekleri hükmü yer almaktadır. Tedbirler Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında ise "Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler… **üzerinden** yapılır." denmektedir. Söz konusu düzenlemeler kapsamında hisse dağılımlarının teyidi öngörülmemekte olup, ayrıca konuya ilişkin açıklamalara 108 inci soruda da yer verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, tüzel kişilerin ortaklık yapısının hangi belgeler üzerinden tespit edileceği hususunda sınırlayıcı bir düzenleme bulunmadığından, risk bazlı bir yaklaşım ile hesap açılış talebinde bulunan firmanın aklama veya terörün finansmanının önlenmesi yönünden gerekli tedbirleri almış ülkelerde yerleşik olması da dikkate alınarak, iş ilişkisi tesis edilecek yurt dışında yerleşik veya şubesi Türkiye'de merkezi yurt dışında bulunan firmaların ortaklık yapısının tescile dair belgeler üzerinden tespit edilemediği durumlarda bu tespit, güvenilir başkaca kaynaklardan yapılabilecektir.

Soru-140/D: Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesinin beşinci fıkrasının uygulamasında; yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespitinde, yönetim kurulu başkanı veya genel müdürün gerçek faydalanıcı olarak kabul edildiği durumda kimlik tespiti ne şekilde yapılacaktır? Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerle işlem yapılırken istenecek kimlik bilgileri sınırlandırılabilir mi?

Cevap: Tüzel kişilerde yapılacak kimlik tespitinde gerçek faydalanıcı olarak kabul edilen yönetim kurulu başkanı veya genel müdürün kimlik tespitinde, kimlik bilgilerini içeren noter onaylı imza sirkülerinin kullanılabileceği Yönetmeliğin 17/A maddesinin altıncı fıkrasında belirtilmiştir. Bu kapsamda yurt dışında yerleşik tüzel kişilere ilişkin yapılacak kimlik tespitinde, ilgili ülkedeki imza sirküsü muadili olan belge ve yöntemler de kullanılabilecektir.

Öte yandan, yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespitinde istenecek kimlik bilgilerinin sınırlandırılması ulusal ve uluslararası düzenlemeler kapsamında mümkün olmamakla birlikte Yönetmeliğin 21 inci maddesinde yer alan hükümlere uyulmak koşuluyla üçüncü tarafa güven ilkesinden yararlanılabilecektir.

Soru 108 Tedbirler Yönetmeliğinin "Gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi" başlıklı 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanması ile ilgili olarak, hisse dağılımlarının teyidi ne şekilde yapılacaktır?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliğinin bu alandaki düzenlemesi sürekli iş ilişkisine girilmiş ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin % 25'i aşan hisse dağılımlarının teyidini öngörmemekte olup, hisse dağılımlarının TTK ve SPK nın ilgili hükümleri çerçevesinde tevsik fonksiyonunu haiz belgeler üzerinden yapılacağı tabidir. Tedbirler Yönetmeliğinin 17 nci maddesi söz konusu tüzel kişilerin % 25'i aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliğinin Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ve 7 nci maddelerine göre tespitini düzenlemektedir.

Yukarıdaki husus ile ilgili olarak Tedbirler Yönetmeliğinin 19 uncu maddesindeki düzenlemelere değinilmesi gerekmektedir. Söz konusu maddedeki hükme göre, finansal kuruluşların, müşteri hakkındaki bilgi, belge ve kayıtları güncel tutması zorunludur. Bu çerçevede, 37 nci soruda da belirtildiği gibi, tüzel kişiliğin kuruluş anındaki ortaklık yapısının değiştiği konusunun yükümlünün bilgisi dahiline girmesi durumunda, yeni ortakların kimlik tespiti de Yönetmelik hükümlerine göre yapılacaktır.

Dolayısıyla genel kurulda düzenlenen hazirun cetveli, Ticaret Sicil Memurluklarından alınmış belgeler veya pay defterinden, hisse dağılımında bir değişiklik olduğuna ve bu kapsamda yeni ortaklara ilişkin yükümlüler tarafından bilgiye muttali olunduğunda, bu ortakların da Yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddelerine göre kimlik tespitinin yapılması gerekmektedir.

(Konuya ilişkin düzenleme daha önce Tedbirler Yönetmeliğinin 17 nci maddesinde yer almakta iken, 10.06.2014 tarihli ve 29026 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tedbirler Yönetmeliği değişikliğinden sonra Yönetmeliğin 17/A maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır.)

xii. Özel dikkat gerektiren işlemler ile müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi:

Tedbirler Yönetmeliğinin 18 inci maddesi ile yükümlüler; karmaşık ve olağandışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek, talep edilen işlemin amacı hakkında yeterli bilgi edinmek için gerekli tedbirleri almak ve bu kapsamda elde edilen bilgi, belge ve kayıtları istenildiğinde yetkililere sunmak üzere muhafaza etmek zorundadır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 19 uncu maddesinde ise müşterileri tarafından gerçekleştirilen işlemlerin; müşterilerin mesleği, ticari faaliyetleri, iş geçmişi, mali durumu, risk profili ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının yükümlülerce sürekli iş ilişkisi kapsamında devamlı olarak izlenmek zorunda olduğu, ayrıca; yükümlülerin müşterileri hakkındaki bilgi, belge ve kayıtlarını **güncel tutmak**la sorumlu oldukları belirtilmiştir.

4 Sıra No.lu Vergi Beyannamelerinin Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce İmzalanması Hakkında Genel Tebliğin[38] Beyannamelerini İmzalayacak Meslek Mensupları ve Sorumlulukları başlıklı bölümünde meslek mensuplarının, bilerek kullandıkları veya harici araştırmayı gerektirmeden veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı olduğu anlaşılabilen belgelerden de sorumlu olacakları belirtilerek, **miktar veya tutar itibariyle işletmenin faaliyet konusu veya iş hacmiyle mütenasip olmayan belgeler ile ticari örf veya teamüle uygun olmayan belgelerin meslek mensuplarının sorumluluğu kapsamında olduğu, böyle bir belgenin varlığı halinde, meslek mensuplarının bunun doğruluğunun tespitini mükelleften isteyebilecekleri,** mükellefin bir tespitte bulunmaması veya bu konuda meslek mensubunun ikna olmaması halinde, keyfiyetin, meslek mensubunca, beyanname verme süresi sonuna kadar ilgili vergi dairesine yazılı olarak bildirileceği, bu bildirimle birlikte meslek mensubunun söz konusu belgelere ait sorumluluğunun ortadan kalkacağı belirtilmiştir. Mezkûr düzenlemeden anlaşıldığı üzere 4 Sıra No.lu Vergi Beyannamelerinin Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce İmzalanması Hakkında Genel Tebliğ ile meslek mensubuna iş sahibini tanıma ve işlemlerini izleme görevi verilmiştir.

38 29.06.1997 tarih ve 23034 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Dikkat!!! 4 Sıra No.lu Vergi Beyannamelerinin Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce İmzalanması Hakkında Genel Tebliğin beyannamelerini imzalayacak meslek mensupları ve sorumlulukları başlıklı bölümünde yer alan düzenlemeler ile Tedbirler Yönetmeliğinin özel dikkat gerektiren işlemler ile müşteri durumunun ve işlemlerin izlenmesi başlıklı hükümleri temelde müşterinin tanınması ilkesini ön plana çıkaran düzenlemeler olarak dikkat çekmektedir.

Özel dikkat gerektiren işlemler ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen soru ile Başkanlıkça bu soruya verilen cevap aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru-46: Talep edilen işlemin amacı hakkında bilgi edinilmesinde kapsam nedir?

Cevap: Tedbirler Yönetmeliği'nin "Özel dikkat gerektiren işlemler" başlıklı 18 inci maddesi uyarınca yükümlüler, karmaşık ve olağandışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek, talep edilen işlemin amacı hakkında yeterli bilgi edinmek için gerekli tedbirleri almak ve bu kapsamda elde edilen bilgi, belge ve kayıtları istenildiğinde yetkililere sunmak üzere muhafaza etmek zorundadır.

Yükümlülerden, yukarıda belirtilen nitelikte işlemler gerçekleştirildiğinde, bu işlemlerin amacı hakkında, sahip oldukları yetki ve imkanlar dahilinde ve mümkün olduğu ölçüde bilgi edinmek yönünde hareket etmeleri beklenmektedir.

xiii. İş ilişkisinin reddi veya sona erdirilmesi:

Tedbirler Yönetmeliğinin 22 nci maddesi ile yükümlülerin iş ilişkisi tesis etmemeleri gereken haller düzenlenmiştir. Mezkûr maddenin (1) numaralı fıkrasında yükümlülerin, kimlik tespiti yapamadıkları veya iş ilişkisinin amacı hakkında yeterli bilgi edinemedikleri durumlarda **iş ilişkisi tesis etme**yeceklerini ve kendilerinden talep edilen işlemi gerçekleştirmeyecekleri (2) numaralı fıkrasında daha **önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu** konusunda şüphe duyulması nedeniyle yapılması gereken kimlik tespit ve teyidinin yapılamadığı durumda ise iş ilişkisinin sona erdirileceği belirtilmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrasında

ise yükümlülerin yukarıda belirtilen halleri ayrıca **şüpheli işlem** yönünden değerlendirmeleri gerektiği belirtilmiştir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında meslek mensubunun, gerek duyması halinde, kendisine gelen müşterinin kim olduğunu önceki meslek mensubundan sorup öğrenerek, gerekli görüşmeleri yaptıktan sonra işi kabul edeceği, ikinci fıkrasında ise meslek mensuplarının getirilen iş teklifini gerekçe göstermeden reddedebileceği hükmolunmuştur.

Dikkat!!! Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin "İş Kabulü" başlıklı 23 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan düzenlemeler ile Tedbirler Yönetmeliğinin "İşlemin Reddi ve İş İlişkisinin Sona Erdirilmesi" başlıklı 22 nci maddesinde yer alan hükümler de müşterinin tanınması ilkesini ön plana çıkaran düzenlemeler olarak dikkat çekmektedir.

xiv. Basitleştirilmiş tedbirler:

Tedbirler Yönetmeliğinin 26 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde Maliye Bakanlığınca müşterinin halka açık ve hisseleri borsaya kote edilmiş şirket olduğu işlemlerde, müşterinin tanınmasına yönelik tedbirler bakımından yükümlülerin daha basit tedbirler almalarına izin verilebileceği hükmolunmuştur.

5 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğin 2.2.8. bölümünde müşterinin hisseleri borsaya kote edilmiş şirket olduğu işlemlerde yapılacak kimlik tespitine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre, hisseleri Borsa İstanbul Anonim Şirketi[39] pay piyasasına[40] kote edilmiş şirketler ile ilgili **işlemlerde,** yapılacak kimlik tespitinde Tedbirler Yönetmeliğin ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında

39 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 138 inci maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre; Borsa İstanbul Anonim Şirketi'nin esas sözleşmesinin 03.04.2013 tarihinde tescili ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile İstanbul Altın Borsası'nın tüzel kişilikleri son bulmuştur. Borsa İstanbul Piyasaları; Pay Piyasası, Gelişen İşletmeler Piyasası, Borçlanma Araçları Piyasası, Yurt Dışı Sermaye Piyasası Araçları Piyasası ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası olmak üzere beş ana grupta teşkilatlanmıştır.

40 Borsa İstanbul Pay Piyasası'nda farklı sektörlerden şirketlerin payları, yeni pay alma hakları, borsa yatırım fonları, varantlar ve sertifikalar işlem görmektedir. Borsa İstanbul Pay Piyasası yerli ve yabancı yatırımcılar için likit, şeffaf ve güvenli yatırım ortamı sağlamaktadır. Erişim: http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/pay-piyasasi, (Ürünler ve Piyasalar), Erişim Tarihi: 05.10.2016.

belirtilen iş sahiplerine ait bilgiler alınarak kaydedilecek olup, bu bilgilerin teyit edilme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu **özellikteki müşteriler** ile ilgili olarak Tedbirler Yönetmeliğin 17 nci maddesinde yer alan **yükümlülükler ile 17/A maddesi** ile yapılması istenen teyide ilişkin yükümlülükler uygulanmayabilir. Ayrıca, Tedbirler Yönetmeliğin 19 uncu maddesi uyarınca müşterinin durumunun sürekli iş ilişkisi kapsamında izlenmesi ve müşteri hakkındaki bilgi, belge ve kayıtların güncellenme **sıklığı** azaltılabilir. Ancak, **tüzel kişiyi te**msile yetkili kimselerin kimlik tespiti ile yetki durumu Tedbirler **Yönetmeliğin**in 7 nci ve 14 üncü maddesinde belirtilen esaslara uygun olarak yapılacaktır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 26 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasında ise yukarıda yer verilen basitleştirilmiş tedbirlerin işlem nedeniyle aklama veya terörün finansmanı riskinin oluşabileceği durumlarda **yükümlülerce uygulanmayacağı** ve yapılan işlemin şüpheli **işlem olabileceğinin göz önünde bulundurulması** gerektiği hükmolunmuştur.

Basitleştirilmiş tedbirler ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen soru ile Başkanlıkça bu soruya verilen cevap aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru 57 "Müşterinin Hisseleri Borsaya Kote Edilmiş Şirket Olduğu İşlemler"de tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin kimlik tespiti yapılacak mıdır?

Cevap: Müşterinin tanınması ilkesi kapsamında uygulanacak basitleştirilmiş tedbirlerin öngörüldüğü 5 sıra nolu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği'nin "Müşterinin Hisseleri Borsaya Kote Edilmiş Şirket Olduğu İşlemler" başlıklı 2.2.8 bölümü uyarınca,

"Müşterinin, hisseleri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na kote edilmiş şirket olduğu işlemlerde, şirkete ilişkin olarak Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasındaki bilgiler alınarak kaydedilir. Bu bilgilerin, Yönetmeliğin anılan maddesi uyarınca teyidi zorunlu değildir.

Ancak tüzel kişiyi temsile yetkili kimselerin kimliği ve yetki durumu, Yönetmeliğin 7 nci ve 14 üncü maddesinde belirtilen esaslara uygun olarak tespit edilir."

Belirtilen düzenleme uyarınca, tüzel kişiliğe ilişkin bilgilerin alınması yeterli olmakla birlikte, tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin kimlik bilgileri ve yetki durumunun Tedbirler Yönetmeliği'nin 7 nci ve 14 üncü maddesinde belirtilen esaslara uygun olarak tespit ve teyit edilmesi gerekmektedir.

6. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü:

Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

Dikkat!!! Şüpheli işlem bildiriminde bulunulabilmesi için bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması yeterlidir.

Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede, ekonomik olaylarla ilgili işlem yapan kişi ve kurumların yaptıkları işlemler konusunda yetkili mercilere bildirimde bulunmaları önleyici tedbirler kapsamında büyük önem arz etmektedir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin taraf olduğu işleme konu mal varlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde, **herhangi bir tutarla sınırlı kalmaksızın**, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulması yasal bir zorunluluktur.

a. Şüpheli İşlem Bildirimine İlişkin Yasal Düzenleme:

Şüpheli işlem ile ilgili kanuni düzenlemeler 5549 sayılı Kanun, Tedbirler Yönetmeliği ve 13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği[41] ile yapılmıştır. 5549 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde şüpheli işlem bildirimi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Şüpheli işlem bildirimi

MADDE 4 – (1) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı *amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesi zorunludur.*

41 25.08.2014 tarih ve 29099 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

(2) Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar *dahil hiç kimseye açıklayamazlar.*

(3) Yükümlülerin hangi faaliyetlerinden dolayı ve hangi *usûl ve esaslara göre şüpheli işlem bildiriminde bulunacağı yönetmelikle belirlenir.*

b. Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğüne İlişkin Usul ve Esaslar:

Şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin usul ve esaslar Tedbirler Yönetmeliğinin dördüncü bölümünde düzenlenmiştir. Mezkûr Yönetmelikte yer alan şüpheli işlem bildirimi, şüpheli işlem bildirim formunun (ŞİB Formu)[42] düzenlenmesi ve şüpheli işlem bildiriminin yapılması gereken süreler ile ilgili hukuki düzenlemeler aşağıdaki gibidir.

Şüpheli işlem bildirimi

MADDE 27- (1) Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

(2) Şüpheli işlemler yükümlüler tarafından tutar gözetilmeksizin Başkanlığa bildirilir. Şüpheli işlem bildirimi; gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi, tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği bulunmayanların yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınanlar, uyum görevlisi atanan yükümlülerde ise bu görevliler tarafından yerine getirilir.

(3) Şüphe veya şüpheyi gerektiren makul bir sebebin olup olmadığı hususu gerektiğinde birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirilir.

(4) Şüpheli işlemlerin devamlı bilgi verme kapsamında bildirilmiş olması şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

42 13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde ŞİB formu ile şüpheli işlem bildirim formunun ifade edildiği belirtilmiştir.

***(5)** Başkanlık şüpheli işlem tipleri belirlemeye yetkilidir.*

Şüpheli işlem bildirim formunun düzenlenmesi ve bildirimde süre

MADDE 28- (1) Yükümlüler şüpheli bir işlemle karşılaştıklarında işlem hakkında gerekiyorsa yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edinilen bilgi ve bulguları göz önüne alıp Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunurlar.

(2) Şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Başkanlığa bildirilir.

***(3)** Bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurulur ve daha önce yapılan bildirime ek olduğu belirtilerek gecikmeksizin Başkanlığa gönderilir.*

***(4)** Bakanlık, Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının düzenlenmesine, bildirimlerin elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması zorunluluğu getirilmesine ve şüpheli işlem bildirimlerinde elektronik imza kullanılmasına ilişkin usul ve esasları yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir.*

***(5)** Başkanlıkça, bildirimlere yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır.(1)"*

Tedbirler Yönetmeliğinde genel hatları ile düzenlenen şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin usul ve esaslar ile ilgili açıklamalar 13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği ile yapılmıştır. Şüpheli işlem bildirimi ile ilgili genel esaslara ve şüpheli işlem bildirim zamanına ilişkin olarak mezkûr Tebliğde yapılan açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

Genel esaslar

MADDE 4 – (1) Yükümlüler tarafından, şüpheli bir işlemle karşılaşıldığında, işlem hakkında yetki ve imkânlar ölçüsünde araştırma yapıldıktan sonra, edinilen bilgi ve bulgular çerçevesinde, ŞİB formu doldurulmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulur.

(2) Şüpheli işlemler, herhangi bir parasal sınır gözetmeksizin Başkanlığa bildirilir.

(3) Şüpheli işlem kavramında geçen işlem ifadesi tek bir işlem ile sınırlı olmayıp, birden çok işlemi kapsayabilir. Birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirildiğinde şüphe arz eden işlemler için tek bir ŞİB formu düzenlenir.

(4) *Bildirim sürecinde, işlemin niteliği veya müşteri profiliyle ilgili daha ayrıntılı araştırma yapılması gerekebilir. Yetki ve imkânlar ölçüsünde yapılacak bu araştırmanın amacı, şüpheyi destekleyecek ek bulguların olup olmadığını tespit etmektir. Araştırma yapılırken, müşterinin, kendisi hakkında bildirimde bulunulacağından şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılır.*

(5) Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda yükümlüler tarafından gerekli kimlik tespit işlemleri yapılır. Bildirime konu şüpheli işlemin teşebbüs aşamasında kaldığı ve gerçekleştirilmediği durumlarda da kimlik tespiti yükümlülüğü mümkün olduğu ölçüde yerine getirilir.

(6) *Bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar ŞİB formu doldurulur ve daha önce yapılan bildirime ek olduğu belirtilerek gecikilmeksizin Başkanlığa gönderilir.*

(7) Şüpheyi destekleyen bilgi ve belgeler ŞİB formuna ek yapılır.

(8) (*Değişik:RG-10/8/2016-29797) Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da halihazırda devam eden işleme konu malvarlığının aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüpheyi destekleyen belge veya ciddi emare bulunması durumunda, yükümlüler şüpheli işlem bildirimini Başkanlığa gerekçeleri ile birlikte işlemin ertelenmesi talebi ile gönderirler ve işlem hakkında Bakan tarafından verilecek karar Başkanlıkça kendilerine tebliğ edilinceye kadar, işlemi gerçekleştirmekten imtina ederler. İşlemlerin ertelenmesi, yükümlü tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulan tarihten itibaren yedi iş gününü geçemez. İşlem hakkındaki kararın söz konusu süre içerisinde tebliğ edilmemesi durumunda erteleme talebine konu işlem gerçekleştirilebilir.*

(9) (*Ek:RG-10/8/2016-29797) Erteleme talepli şüpheli işlem bildirimlerine konu işlemin; olağandışı nitelikli olması, çeşitli veri tabanlarından ya da diğer kaynaklardan yapılan kontroller sonucunda işlemi yapan kişi ya da kişilerin suçla ilgili olduğunun veya olabileceğinin anlaşılması, işlemin tamamlanmasının terörizmin finansmanı ile ilgili olduğu düşünülen fonlara ya da suçtan elde edilen gelirlere el koymayı engelleyeceğine veya zorlaştıracağına ilişkin tehlikeli bir halin bulunması gibi göstergelere haiz olması gerekir.*

Şüpheli işlemin bildirim zamanı

MADDE 5 – (1) Şüpheli işlemler yükümlüler tarafından; işleme ilişkin şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal Başkanlığa bildirilir.

(2) *Elektronik olarak bildirilen şüpheli işlemlerde bildirim tarihi olarak, bildirimin Başkanlık kayıtlarına girdiği tarih esas alınır.*

c. İşleme Konu Malvarlığı:

İşleme konu malvarlığı; para, değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal ve haklar ile bunlar üzerindeki hakları tevsik eden her türlü yasal belge veya araçları ifade etmektedir.

d. Şüpheli İşlem Bildiriminde Bulunacak Kişiler:

Tedbirler Yönetmeliğinin 27 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre; şüpheli işlem bildirimi;

- Gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi,
- Tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri,
- Tüzel kişiliği bulunmayan yükümlülerde yöneticiler veya bunlar tarafından yetkili kılınanlar,
- Uyum görevlisi atanan yükümlülerde ise bu görevliler,

tarafından yerine getirilir.

Daha öncede bahsedildiği üzere, meslek mensupları açısından yükümlü tespiti yapılırken, mesleki hizmet sözleşmesinin hangi meslek mensubu tarafından düzenlendiğine/imzalandığına bakılmaktadır.

Bu nedenle şirket veya ortaklık bürosu şeklinde ifa edilen mesleki hizmetler nedeniyle şüpheli işlem bildirimini gerektiren bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektiren makul sebebin varlığı halinde

şüpheli işlem bildirimi şirket veya ortaklık bürosu tarafından değil, iş ilişkini tesis eden meslek mensubu olan yükümlü Serbest Muhasebeci Mali Müşavir tarafından yapılacaktır.

Dikkat!!! Şirket veya ortaklık bürosu şeklinde ifa edilen mesleki hizmetler nedeniyle şüpheli işlem bildiriminde bulunulması gerektiğinde, şüpheli işlem bildirimi iş ilişkini tesis eden Serbest Muhasebeci Mali Müşavir tarafından şüpheli işlem bildiriminin gizliliği ön planda tutularak yapılacaktır.

e. Şüpheli İşlem Bildiriminin Gizliliği:

5549 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre, yükümlüler, MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar.

Tedbirler Yönetmeliğinin 29 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama diğer bir ifade ile şüpheli işlem bildirimlerinin gizliliği, yükümlülüğü; şüpheli işlemi MASAK Başkanlığına bildiren kişiyi, kurum ve kuruluşları veya bu kimselerin işlemi fiilen yapan ve yöneten mensuplarını veya bunların kanuni temsilcileri ve vekilleri ile şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna herhangi bir şekilde vakıf olan diğer personelini de kapsamaktadır.

Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler şüpheli işlem bildirimini kendileri yapacakları için şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama yükümlülüğü her hal ve şartta Serbest Muhasebeci Mali Müşavire ait olacaktır.

Dikkat!!! Şüpheli işlem bildiriminin gizliliğini ihlal eden yükümlüler bir (1) yıldan üç (3) yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

Şüpheli işlem bildiriminin gizliliği ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen soru ile Başkanlıkça bu soruya verilen cevap aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru-137: Şüpheli işlem bildirimleri hangi durumda denetim elemanına ibraz edilir?

Cevap: 5549 sayılı Kanunun 19/1-i bendine göre yükümlülük denetimi yaptırmak Başkanlığımızın görevi ve yetkileri arasında sayılmış olup, mezkur Kanunun "Yükümlülük denetimi" başlıklı 11 inci maddesinin birinci fıkrasında "Bu Kanun ve ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerin denetimi, 2 nci maddede sayılan denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirilir." denilmektedir.

Bu husus her hal ve taktirde cari bir denetim yetkisine işaret etmemektedir, maddenin ikinci fıkrasında "Görevlendirilecek denetim elemanları Başkanlığın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili bulundukları Bakanın onayı ile belirlenir." hükmüne yer verilmiştir. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında, denetim elemanlarının kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevleri yaparken tespit ettikleri yükümlülük ihlâllerini Başkanlığa bildirecekleri öngörülmüş olup, bildirilen ihlaller bakımından yine ikinci fıkrada yer alan esas çerçevesinde görevlendirme yapılmaktadır. Yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanlarının bilgi ve belge isteme yetkileri ise 5549 sayılı Kanunun 11/3 maddesinde ayrıca düzenlenmiştir.

Diğer taraftan 5549 sayılı Kanunun "Şüpheli işlem bildirimi" başlıklı 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında "Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar." hükmüne yer verilmiştir. Aksi durumda Kanunun 14 üncü maddesine göre adli ceza öngörülmüştür.

Bu itibarla bilgi ve belge talep yetkisi ile ibraz mecburiyetinin belirtilen yasal çerçevede ele alınması gerekmektedir.

(5549 s.K. Md. 2/1(e) Denetim elemanı: Vergi Müfettişleri, Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarını, ifade eder.)

f. Şüpheli İşlem Bildiriminde Bulunulacak Haller:

Yükümlülere yol göstermek amacıyla, MASAK Başkanlığı tarafından şüpheli işlem bildirim rehberleri hazırlanmış, hazırlanan rehberlerde şüpheli işlem tipleri belirlenmiştir. Hazırlanan rehberlere ve belirlenen şüpheli işlem tiplerine MASAK Başkanlığının resmi internet sitesinden ulaşmak mümkündür.

Şüpheli işlem bildirim rehberi ile oluşturulan şüpheli işlem tipleri örnek mahiyetindedir. Yükümlülerin şüpheli işlem tipleri ile kendilerini sınırlandırmamaları, işlemin mahiyetine göre gerekli değerlendirmeleri yapmaları gerekmektedir. Dolayısıyla; yükümlü açısından şüphe doğuran işlem MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde sayılan şüpheli işlem tiplerine uyumlu olmasa bile şüpheli işlem bildiriminde bulunulması gerekmektedir.[43]

MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde şüpheli işlem tipleri;

- Genel mahiyette şüpheli işlem tipleri,
- Sektörel mahiyette şüpheli işlem tipleri ve
- Terörün finansmanı ile bağlantılı şüpheli işlem tipleri

olmak üzere üç başlık halinde sayılmıştır.[44]

13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinin 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında sektörel mahiyette şüpheli işlem tipleri belirlenmemiş yükümlü gruplarında, genel mahiyette şüpheli işlem tipleri ile terörün finansmanı ile bağlantılı şüpheli işlem tiplerinin esas alınacağı belirtilmiştir.

MASAK Başkanlığınca yayımlanan şüpheli işlem bildirim rehberleri ekinde yer verilen şüpheli işlem tipleri incelendiğinde sektörel mahiyette şüpheli işlem tipleri kapsamında finansal kurumlarının yer aldığı görülmektedir. 13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği hükümleri dikkate alındığında Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler genel mahiyette şüpheli işlem tipleri ve terörün finansmanı ile bağlantılı şüpheli işlem tiplerini esas alarak şüpheli işlem bildiriminde bulunacaklardır.

---

43 Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirler İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklere İlişkin Temel Esaslar, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, 2015, s.12, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/brosurler/45, Erişim Tarihi:15.09.2016.

44 Şüpheli İşlem Bildirim Tipleri, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/supheli-islem-bildirim-tipleri/243, Erişim Tarihi:16.09.2016.

Dikkat!!! 13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğine göre meslek mensupları;

- Genel mahiyette şüpheli işlem tipleri ile
- Terörün finansmanı ile bağlantılı şüpheli işlem tiplerini

esas alınacaklardır.

13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinin 8 inci maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre; işlemlerin şüpheli işlem tiplerine uygunluğu değerlendirilirken Tedbirler Yönetmeliğinde yer alan müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar göz önünde bulundurulmalı ve değerlendirme müşteri ve işlem bazında yapılmalıdır. Bu kapsamda, yapılmak istenen işlemle ilgili olarak; müşteri profili, müşterinin faaliyet alanı, müşterinin faaliyet hacmi, işlemin niteliği ile müşterinin bilinen faaliyetleri kapsamında veya işlemin müşterinin faaliyeti ile orantılı olup olmadığı veya işlemin kimlere menfaat sağladığı, sektörün özellikleri ve daha önceki tecrübeler gibi hususlar dikkate alınmalıdır. Yapılmak istenen işlemin uluslararası niteliğinin bulunması durumunda ise bu işlemin müşterinin işinin bir parçası olup olmadığına özel dikkat gösterilmelidir.

Dikkat!!! İşlemlerin şüpheli işlem tiplerine uygunluğu değerlendirilirken Tedbirler Yönetmeliğinin müşterinin tanınmasına ilişkin esasları ön planda tutularak müşteri ve işlem bazlı değerlendirme yapılmalıdır.

g. Şüpheli İşlem Bildiriminden Önce Yapılması Gereken İşlemler:[45]

Tedbirler Yönetmeliğinin 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, şüpheli bir işlemle karşılaşan yükümlülerin, işlem hakkında yetki ve imkanları ölçüsünde araştırma yaptıktan sonra, elde ettikleri bilgi ve bulgular çerçevesinde ŞİB formu düzenleyerek MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunmaları gerektiği belirtilmiştir.

45 Şüpheli İşlem Bildirim Usul ve Esasları, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/supheli-islem-bildirim-usul-ve-esaslari/241, Erişim Tarihi:16.09.2016.

Bildirim sürecinde, işlemin niteliği veya müşteri profiliyle ilgili ayrıntılı araştırma yapılması gerekebilir. Yetki ve imkânlar ölçüsünde yapılacak bu araştırmanın amacı, şüpheyi destekleyecek ek bulguların olup olmadığını tespit etmektir. Araştırmalar yapılırken müşterinin, hakkında bildirimde bulunulacağını algılamasına neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekir.

Dikkat!!! Şüpheyi destekleyecek ek bulguların varlığı araştırılırken; iş sahibinin, hakkında bildirimde bulunulacağını algılamasına neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekir.

h. Şüpheli İşlem Bildirim Süresi:

Tedbirler Yönetmeliğinin 28 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin oluştuğu tarihten itibaren **en geç on (10) iş günü** içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise **derhal** MASAK Başkanlığına bildirilecektir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus, işleme ilişkin şüphenin; işlem gerçekleşmeden önce oluşabileceği gibi işlem gerçekleştikten sonra da oluşabileceğidir. Yükümlülerin, şüphenin oluştuğu tarihten itibaren on (10) iş günü içinde şüpheli işlem hakkında yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak, elde ettikleri bilgi ve bulguları değerlendirip yapılan değerlendirme sonucunda ŞİB formu düzenleyerek şüpheli işlemi MASAK Başkanlığına bildirmeleri gerekmektedir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 sayılı Kanun kapsamında kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimi yükümlülükleri T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 11.02.2015 tarih ve 2015/330 numaralı kararının TÜRMOB'a tebliğ edildiği 09.10.2015 tarihten itibaren başlamaktadır. Buna göre; bir işverene bağlı olmaksızın çalışan meslek mensuplarının; 09.10.2015 tarihinden önce veya sonra tesis edilen iş ilişkileri nedeniyle:

- 09.10.2015 tarihinden önce gerçekleştirdikleri işleme veya
- 09.10.2015 tarihinden itibaren gerçekleştirdikleri veya gerçekleştirecekleri işleme

konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına

dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektiren bir hususun oluştuğu tarihten itibaren on (10) iş günü içinde şüpheli işlem bildiriminde bulunması gerekmektedir.

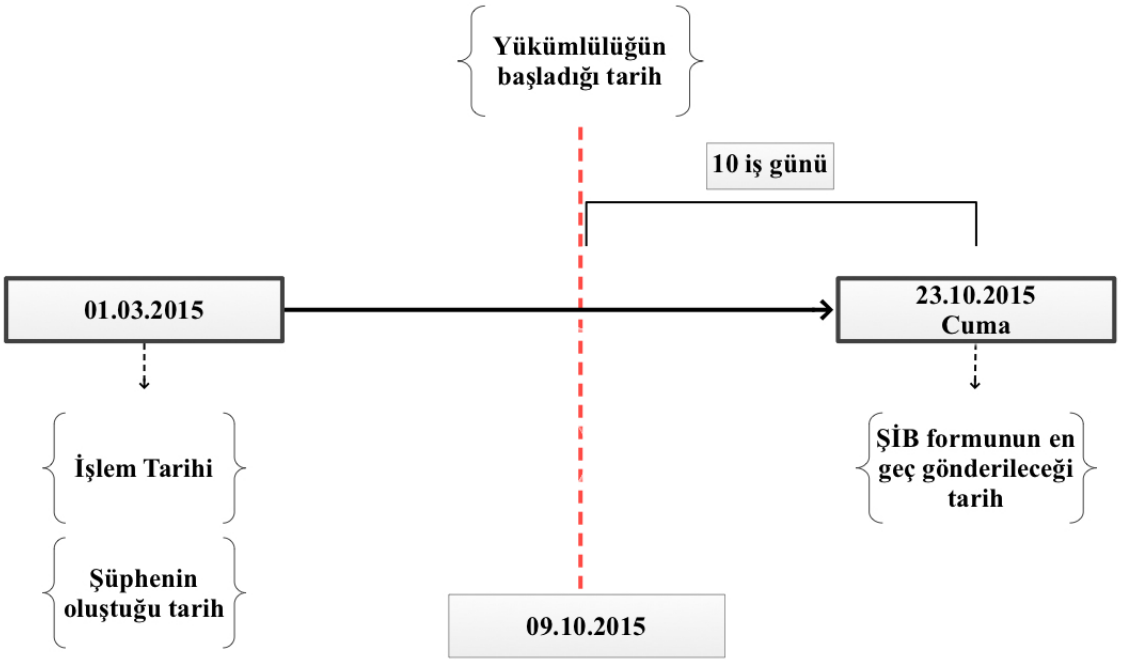
Şüpheli işlem bildirimi sürecini aşağıdaki gibi örnek ve şekillerle açıklamak, konunun anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Örnek-1: Yükümlü Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (A), müşterisi Bayan (B) adına 01.03.2015 tarihinde mali müşavirlik faaliyeti kapsamında gerçekleştirdiği işlemin kara para aklama kapsamında olduğundan işlemi gerçekleştirirken şüphelenmiştir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (A)'nın işlemin yaptığı tarihte şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü bulunmamaktadır. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 09.10.2015 tarihinden itibaren şüpheli işlem bildiriminde bulunma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu nedenle Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (A) her ne kadar 01.03.2015 tarihinde yapılan işlemin kara para aklama kapsamında olmasından şüphelense de bu işlemle ilgili olarak bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin şüpheli işlem bildiriminde bulunma yükümlülüğünün başladığı 09.10.2015 Cuma gününden itibaren on (10) iş günü içinde, yani 23.10.2015 tarihine kadar, mali müşavirlik faaliyeti kapsamında 01.03.2015 tarihinde gerçekleştirdiği işlemle ilgili olarak MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunması gerekmektedir.

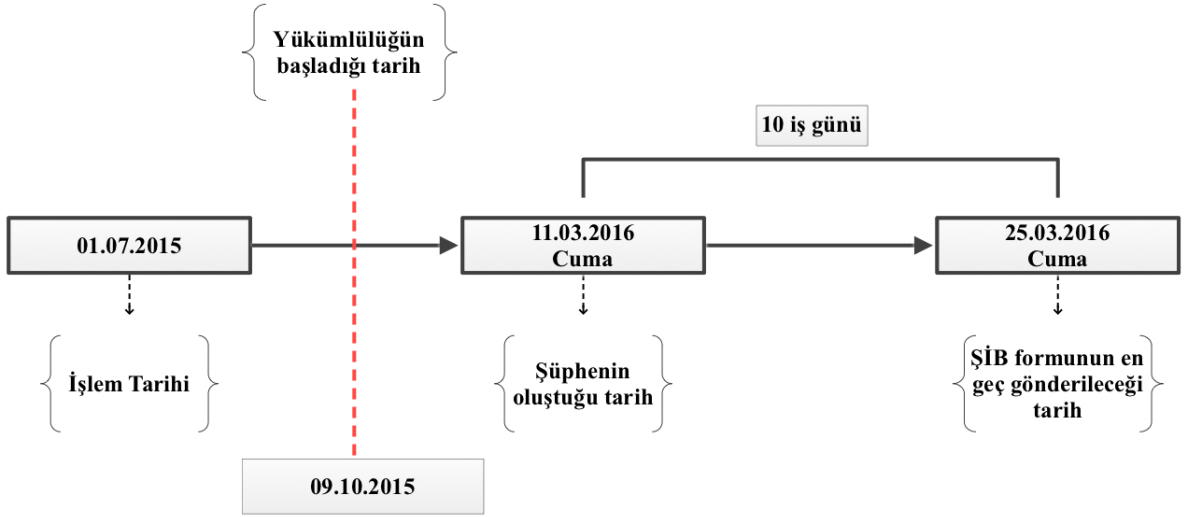
Şekil 4 : Şüpheli İşlem Bildirim Süreci Örnek-1

Örnek-2: Yükümlü Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bayan (C), müşterisi Bay (D) adına 01.07.2015 tarihinde mali müşavirlik faaliyeti kapsamında bir işlem gerçekleştirmiştir. Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bayan (C), 11.03.2016 Cuma günü televizyonda izlediği haber bülteninden müşterisi Bay (D)'nin (X) terör örgütüne mensup olduğunu ve terör örgütü adına hareket ettiğini öğrenmiştir. Bu bilgi üzerine Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bayan (C), daha önce yaptığı işlemin terörün finansmanı ile ilgili olabileceğinden şüphelenmeye başlamıştır.

Bu durumda Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bayan (C)'nin, şüphenin oluştuğu 11.03.2016 tarihinden itibaren on (10) iş günü içinde, yani en geç 25.03.2016 Cuma günü bitimine kadar şüpheli işlem bildiriminde bulunması gerekmektedir.

Şekil 5 : Şüpheli İşlem Bildirim Süreci Örnek-2

Yükümlüler, işleme konu malvarlığının suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanıyla ilgili olduğuna dair belge veya ciddi emare bulunması halinde, işlemi ŞİB formuyla MASAK Başkanlığına bildirilinceye kadar, talep edilen işlemi gerçekleştirmekten imtina ederler. Şüphelenilen bu işlemi gerçekleştirmekten kaçınmanın imkânsız olduğu ya da işlemi gerçekleştirmekten imtina etmenin işlemin faydalanıcılarını tespit etme çabalarını engelleyebileceği durumlarda şüpheli işlem bildirimi işlemin yapılmasından hemen sonra yapılabilir.

Dikkat!!! Yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlerde herhangi bir **parasal sınır gözetilmeksizin** tüm şüpheli işlemler için MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulması gerekmektedir. Birden çok işlem için tek bir ŞİB formu düzenlenir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 28 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre; bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, yeni bir ŞİB formu

düzenlenerek, düzenlenen ŞİB formunun önceki bildirimin eki olduğu belirtilerek gecikmeksizin MASAK Başkanlığına gönderilmesi gerekmektedir.

Dikkat!!! Tedbirler Yönetmeliğinin 5 inci maddesine göre şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin kimlik tespiti yapılacaktır. Bildirime konu şüpheli işlemin teşebbüs aşamasında kaldığı hallerde ise kimlik tespiti yükümlülüğünün mümkün olduğu ölçüde yerine getirilmesi gerekmektedir.

İşlemin şüpheli olup olmadığı değerlendirilirken; müşterinin profili ve faaliyet hacmi, işlemin niteliği ile müşterinin bilinen faaliyetleri kapsamında veya faaliyeti ile orantılı olup olmadığı veya kimlere menfaat sağladığı, sektörün özellikleri ve daha önceki tecrübeler gibi hususların da dikkate alınması gerekmektedir. Yapılmak istenen işlemin uluslararası niteliğinin bulunması durumunda, bu işlemin müşterinin işinin bir parçası olup olmadığına da bakılmalıdır.[46]

i. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Karşılaşabilecekleri Şüpheli İşlem Örnekleri:

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Devletten haksız vergi iadesi alınması, vergi kaçakçılığı, tefecilik, akaryakıt kaçakçılığı, sahte fatura düzenlemek amacıyla paravan şirketler kurulması gibi şüpheli işlem tipleri ile karşılaşma olasılıkları çok yüksektir. Bu gibi şüpheli işlem tiplerinden elde edilen suç gelirlerini aklamak isteyen kişiler tarafından aşağıdaki şekilde işlemler yapılabileceği Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce göz önünde bulundurulmalıdır.

- Sahte fatura düzenlemekten elde edilen suç gelirleri, vergi dairesi kayıtlarında yasal bir faaliyet varmış izlenimi verilen paravan işletmelerin yasal geliri gibi gösterilebilir.[47]

- POS cihazı ile yapılan tefecilikten elde edilen tefecilik geliri, tefecilikten elde edilen gelir olduğunu saklamak amacıyla, gerçekte herhangi bir mal teslimine konu olmayan işlemler gerçekleştirilmiş izlenimi yaratılarak aynı sektördeki işletmeler adına düzenlenen faturalar ile yasal faaliyetlerden elde edilmiş gelir gibi gösterilebilir.

46 **Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı,** Slayt No:19, Erişim: http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü.pdf, Erişim Tarihi: 16.09.2016.

47 Faruk MUTLU, Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadeledeki Yükümlülükleri, Ordu SMMM Odası Yayınları Bilgi Bankası Cep Kitapları 04, Arman Ofset, Samsun, Şubat 2014, s.36.

- Yasa dışı yollarla yurda sokulan yakıtın iç piyasaya sunulması sonucunda elde edilen akaryakıt kaçakçılığı gelirine, işletme faaliyet konularına uygun içerikli sahte faturalar düzenlenerek yasal faaliyetlerden elde edilmiş izlenimi verilebilir.
- Yurt dışında elde edilen suç geliri, yapılan hayali ihracat ile yasal ihracat geliri gibi gösterilerek yurt içine transfer edilebilir.[48]

Şüpheli işlem bildiriminde bulunulan iş sahibi ile ilgili MASAK Başkanlığına gelen soru ile Başkanlıkça bu soruya verilen cevap aşağıda yer almaktadır.

MASAK Başkanlığına Sıkça Sorulan Sorular

Soru-119: Şüpheli işlem bildirimi yapılan bir müşteri ile tekrar çalışılabilir mi?

Cevap: Şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünü düzenleyen başta 5549 sayılı Kanun, Tedbirler Yönetmeliği ve 6 Sıra Nolu **Şüpheli İşlem Bildirim Tebliğinde yükümlülerin, hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunulan müşteriler ile işlem tesis etmeyecekleri yönünde bir hüküm bulunmamaktadır. Tedbirler Yönetmeliğinin "İşlemin reddi ve iş ilişkisinin sona erdirilmesi" başlıklı 22** nci maddesinde yükümlülerin hangi hallerde iş ilişkisini sona erdirecekleri ve işlem tesis etmeyecekleri açıklanmıştır.

Bu itibarla, Şüpheli işlem bildirimi yapılan bir müşteri ile tekrar çalışılmasında sakınca olup olmadığı, aklama ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin tedbirler kapsamında, kurum politikası ve risk temelli yaklaşım çerçevesinde yükümlü tarafından değerlendirilecektir.

j. Şüpheli İşlem Bildirim Formu:

13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinin 11 inci maddesinde şüpheli işlem bildirimlerinin, yükümlüler itibariyle oluşturulan genel ve sektörel şüpheli işlem bildirim rehberleri ekinde yer alan ŞİB formu kullanılarak yapılacağı belirtilmiştir. Mezkûr maddeye göre ŞİB formunun asgari olarak formu düzenleyen yükümlüye, yapılan bildirime, şüpheli işlem ile

48 Faruk MUTLU, Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadeledeki Yükümlülükleri, Ordu SMMM Odası Yayınları Bilgi Bankası Cep Kitapları 04, Arman Ofset, Samsun, Şubat 2014, s.36.

ilgili gerçek ve tüzel kişilere ve bildirime konu işleme ilişkin bilgileri içereceği, elektronik veya kağıt ortamında yapılacak bildirimlerde kullanılacak ŞİB formlarının nasıl düzenleneceğinin ilgili rehberlerde belirtileceği, düzenlenen ŞİB formu ile birlikte varsa ilave bilgi ve belgelerin de forma ek yapılarak MASAK Başkanlığına gönderileceği yönünde açıklamalar yapılmıştır.

k. Şüpheli İşlem Bildirim Formunun MASAK Başkanlığına Gönderilme Şekli:

13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinin 12 nci maddesinde ŞİB formunun elden teslim edilebileceği gibi taahhütlü posta veya faks yolu ile de MASAK Başkanlığına gönderilebileceği belirtilmiştir.

Yükümlülerin taahhütlü posta veya faks ile MASAK Başkanlığına yapılacakları şüpheli işlem bildirimleri MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde yer alan posta adresine ve faks numarasına yapılacaktır. Faksla gönderilen ŞİB formlarının aslının, taahhütlü posta yoluyla ya da elden MASAK Başkanlığına intikal ettirilmesi gerekmektedir. Şüpheli işlem bildiriminde bulunan yükümlülere MASAK Başkanlığınca, bildirimin kayda alındığına dair bilgi verilmektedir.

13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinin 13 üncü maddesinde MASAK. ONLINE sistemi kullanılarak düzenlenen **ŞİB** formları ile elektronik ortamda şüpheli işlem bildirimi yapılabileceği, şüpheli işlem bildirimini elektronik ortamda yapmakla zorunlu tutulan yükümlülere MASAK Başkanlığınca yayımlanan rehberlerde yer verileceği belirtilmiştir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin kapsamına dahil olduğu Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler)'nde diğer yükümlülerin şüpheli işlem bildirimlerinin kağıt ortamında Şüpheli İşlem Bildirim Formu (MSK-FRM-ŞİB-009-1.1) kullanılarak gönderileceği belirtilmiştir. İlgili mevzuat hükümleri uyarınca formu düzenleyen kişinin ıslak imzası bulunan ŞİB formunun MASAK Başkanlığına elden, posta veya faks yolu ile gönderilebileceği belirtilmiştir.[49]

Dikkat!!! Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler tarafından kağıt ortamında düzenlenen ŞİB formu MASAK Başkanlığına elden teslim edilebileceği gibi taahhütlü posta veya faks ile de gönderilebilir.

49 Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler), T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Sürüm 1.3, 03.08.2016, s.6, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/sektorel_sib_rehberleri/rehberler/MSK-RHB-%C5%9E%C4%B0B-009-1.3.pdf, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

I. Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının Düzenlenmesi:

ŞİB formu Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler)'nin Şüpheli İşlem Bildirim Formunun Düzenlenmesi başlıklı bölümünde belirtilen esaslar çerçevesinde düzenlenecektir. MASAK Başkanlığı bünyesinde suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yürütülen faaliyetlerin en önemli girdisini oluşturan şüpheli işlem bildirimlerinin kalitesi suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele sürecinin başarısını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle ŞİB formlarının MASAK Başkanlığınca belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yükümlü tarafından sahip olunan bütün bilgileri içerecek şekilde düzenlenmesi yapılan bildirimin suç gelirinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele sürecine olan katkısını artıracaktır.[50]

Aynı konuyla ilgili birden çok gerçek ve/veya tüzel kişi hakkında tek bir ŞİB formu düzenlenir. Burada dikkat edilecek husus aynı şüpheli eylem ile ilgili olduğu yönünde şüphe duyulan her bir şahıs veya firma için ayrı ayrı bildirim yapılmaması, her bir şahıs ve firma için ŞİB formunun ilgili bölümlerinin doldurulması ve hepsinin aynı ŞİB formunda gönderilmesi gerekmektedir.

Şüpheli bir eylem ile ilgili, daha önce gönderilen şüpheli işlem bildiriminin devamı veya şüpheyi destekleyici mahiyette yeni işlemlerin tespit edilmesi halinde yeni bir ŞİB formu düzenlenecek, düzenlenen ŞİB formu Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler)'nde belirtilen usuller çerçevesinde önceki şüpheli işlem bildirimine ek olarak MASAK Başkanlığına gönderilecektir.

ŞİB formu düzenlenirken dikkate edilecek hususların yer aldığı Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler)'nde yapılan açıklamalar doğrultusunda ŞİB formunun ilgili tablolarının aşağıdaki bilgileri içerecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.[51]

50 Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler), T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Sürüm 1.3, 03.08.2016, s.6, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/sektorel_sib_rehberleri/rehberler/MSK-RHB-%C5%9E%C4%B0B-009-1.3.pdf, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

51 Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler), T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Sürüm 1.3, 03.08.2016, s.7-14, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/sektorel_sib_rehberleri/rehberler/MSK-RHB-%C5%9E%C4%B0B-009-1.3.pdf, Erişim Tarihi: 15.09.2016.

Tablo 8 : Şüpheli İşlem Bildirim Formunun Düzenlenmesine İlişkin Açıklamalar

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİM FORMU

A- FORMU DÜZENLEYEN YÜKÜMLÜ BİLGİLERİ

Ad/Unvan	***Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirin adı ve soyadı***
Vergi Kimlik No	***Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirin vergi numarası***
TC Kimlik Numarası	***Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirin TC kimlik numarası***

B- BİLDİRİME İLİŞKİN BİLGİLER

Referans No	***Bildirimlerin takibi için gönderilen her bir bildirime yükümlü tarafından tekrarlamayacak şekilde bir referans numarası verilecektir. Bildirimler bu numara ile takip edilebilir ve sorgulanabilir. İki ayrı şüpheli işlem bildirimine aynı referans numarası verilmemelidir. Referans numarasına ilişkin özel bir format Başkanlıkça tanımlanmamış olup yükümlünün kendi işleyişine göre belirlenecek bir numara verilebilecektir.*** ***Örneğin meslek mensubunun mesleki sicil numarası, bildirim yılı ve MASAK Başkanlığına yapılan bildirim sayısı belirtilerek 588442-2016-1 şeklinde referans numarası oluşturulabilir.***

<table>
<tr><td rowspan="2">Yeni veya Ek</td><td>☐ Yeni ☐ Ek</td><td>Ek ise Önceki Bildirim Referans No: .....</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Yeni veya Ek</u>; şüpheli işlem bildirimi yeni bir bildirim olabileceği gibi daha önceden gönderilmiş bir bildirimin eki mahiyetinde olabilir. Girilen bildirim daha önceki bir bildirimin eki ise “Ek” seçeneği işaretlenecektir. Ek seçeneğinin işaretlenmesi halinde önceki bildirime ilişkin yükümlü tarafından verilmiş olan referans numarası belirtilecektir.

<u>Ek İse Önceki Bildirim Referans No;</u> bu alanda ek bildirimler için önceki bildirime yükümlü tarafından verilmiş referans numarası belirtilecektir.

Ek bildirimler için önceki bildirimin referans numarasının belirtilmesi zorunludur.

Aynı şüpheli eyleme ilişkin olarak birden fazla sayıda ek bildirim gönderilecek ise <u>her bir bildirimde ilk gönderilen şüpheli işlem bildirimine ait referans numarası belirtilmelidir.</u>

(Örnek: Farklı tarihlerde düzenlenen 2 ve 3 referans numaralı bildirimler 1 numaralı bildirimin eki ise; her iki bildirimde önceki referans numarası “1” olarak belirtilmelidir. Bir diğer deyişle her bildirimin bir önceki bildirime ek yapılması sureti ile zincirleme bir referans ağı oluşturulmamalıdır.)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Bildirimin Aciliyeti</td><td colspan="2">☐ Normal ☐ İvedi ☐ Çok İvedi ☐ İşlemin Ertelenmesi Talepli</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bildirimin mahiyetine göre aciliyet durumu belirtilecektir.

Yükümlüler tarafından Başkanlığa gönderilen tüm şüpheli işlem bildirimleri doğrulama süreçlerine tabi tutularak Başkanlık bilgi sistemlerine (BT) kaydedilmekte ve her bir şüpheli işlem bildirimi bir risk skoru belirlenmektedir. Başkanlığa intikal eden tüm şüpheli işlem bildirimleri değerlendirmeye tabi tutulmakta olmasına karşın yüksek risk arz eden bildirimlere öncelik verilmektedir. Bu kapsamda “ivedi”, “çok ivedi” ve “işlemin ertelenmesi talepli” olarak işaretlenmiş olan şüpheli işlem bildirimleri daha yüksek riskli olarak değerlendirilmektedir.

Bu bilgiler ışığında bir bildirimin aciliyet kodunu belirtirken, bildirimde yer alan eylemin Başkanlık tarafından ivedi olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaati oluşmuşsa, gerçekleştirilen/teşebbüs edilen eylemin risk durumuna göre “Çok İvedi” veya “İvedi” kodlarından birisi, işleme konu malvarlığının aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüpheyi destekleyen belge veya ciddi emare bulunması durumunda ise “İşlemin Ertelenmesi Talepli” seçeneği işaretlenmelidir. Aksi durumlarda aciliyet kodunun “Normal” olarak belirtilmesi gerekmektedir.

Gerekmediği halde ivedi olarak gönderilen bildirimler, gerçekte daha yüksek risk arz eden başka bir vakanın değerlendirilmesi sürecinin ertelenmesine yol açabileceği için sadece gerekli hallerde “İvedi”, “Çok İvedi” ve “İşlemin Ertelenmesi Talepli” kodları kullanılmalıdır.</td></tr>
</table>

Bildirim Kategorisi	☐ Suç gelirlerinin aklanması ☐ Terörün Finansmanı
	Şüpheli işlem bildiriminde belirtilen eylem veya eylemlerin doğrudan suç gelirinin aklanması ve/veya terörün finansmanı şüphesini oluşturduğu değerlendiriliyorsa bu alandaki seçenekler işaretlenmelidir. ***Bu alanda "suç gelirlerinin aklanması" ya da "terörün finansmanı" seçeneklerinden en az bir tanesinin işaretlenmesi zorunludur. Terörün finansmanı suçu için yeterli düzeyde şüphenin olmadığı hallerde sadece "suç gelirlerinin aklanması" işaretlenmelidir.***

C- ŞÜPHELİ İŞLEM İLE İLGİLİ GERÇEK KİŞİ BİLGİLERİ

İşlem İle Olan Bağlantısı	☐ İşlemi Yapan ☐ Adına İşlem Yapılan ☐ Dolaylı Olarak İlgili		
	Bilgileri verilen gerçek kişinin şüpheli eylem ile olan bağlantısı bu alanda belirtilecektir. • ***Bilgileri verilen gerçek kişi şüpheli işlemi fiilen gerçekleştiren kişi ise "İşlemi Yapan" seçeneği işaretlenecektir.*** • ***Temsil veya vekâlet ilişkileri kapsamında gerçekleştirilen işlemlerde adına işlem yapılan kişinin bilgileri belirtilirken "Adına İşlem Yapılan" kişi seçeneği işaretlenecektir.*** • ***Şüpheli işlemdeki eylem ve/veya kişiler ile dolaylı olarak ilgili olan diğer kişiler için "Dolaylı Olarak İlgili" seçeneğini belirtiniz ve ilişkinin mahiyetini açıklayınız.***		
Kimliği sahte mi?	☐ Evet ☐ Hayır		
	Bilgileri sağlanan gerçek kişinin ibraz etmiş olduğu kimlik belgesinin veya beyan ettiği bilgilerin sahte olduğu tespit edilmişse bu seçenek işaretlenecektir.		
Cinsiyeti	☐ Erkek ☐ Kadın ☐ Bilinmiyor		
	Biliniyorsa gerçek kişinin cinsiyeti belirtilecektir. Kişinin cinsiyeti bilinmiyorsa "Bilinmiyor" seçeneği işaretlenecektir.		
Adı	***Gerçek kişinin adı herhangi bir kısaltma olmadan yazılacaktır. Birden fazla isimli kişiler için her iki isim kısaltmadan bu alanda belirtilecektir.***	Soyadı	***Gerçek kişinin soyadı herhangi bir kısaltma olmadan yazılacaktır.***

T.C. Kimlik No	***Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gerçek kişiler için 11 haneli T.C. Kimlik Numarası (TCKN), Türkiye'de ikamet iznine sahip yabanı uyruklu kişiler için Yabancı Kimlik Numarası (YKN) belirtilecektir.***	Vergi Kimlik No	***Türkiye'de vergi mükellefi olan gerçek kişiler için 10 haneli vergi kimlik numarası (VKN) belirtilecektir.***
Anne Adı	***Anne adı herhangi bir kısaltma olmadan belirtilecektir. Birden fazla isim olması halinde tüm isimler açık olarak belirtilecektir.***	Baba Adı	***Baba adı herhangi bir kısaltma olmadan belirtilecektir. Birden fazla isim olması halinde tüm isimler açık olarak belirtilecektir.***
Doğum Tarihi	***Doğum tarihi gün - ay - yıl (Örnek: "01.01.1970") şeklinde belirtilecektir. Doğum tarihinin gün ve ayı bilinmiyorsa 1 Ocak olarak belirtilmesi yeterlidir.***	Doğum Yeri	***Doğum yeri bilgisi herhangi bir kısaltma olmadan belirtilecektir. Doğum yeri bilgisi belirtilirken sadece köy, belde veya ilçe isimleri ile yetinilmemeli, il bilgisi mutlaka verilmelidir. Yabancı ülkelerde doğan kişiler için doğum yeri alanında biliniyorsa ülkenin de belirtilmesi gerekmektedir.***
Uyruğu	***Yabancı uyruklu gerçek kişiler için biliniyorsa kişinin uyruğu (herhangi bir kısaltma yapılmaksızın) belirtilecektir.***	Kimlik Belge No	***Gerçek kişiye dair sahip olunan kimlik belgesinin (nüfus cüzdanı, ehliyet, pasaport, ikamet tezkeresi) seri ve numarası belirtilecektir.***
Adresi	***Gerçek kişinin adres bilgisi belirtilecektir. Adres belirtirken sahip olunan tüm bilgilerin (ilçe - il - posta kodu) açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Gerçek kişinin hem ev hem iş adresi biliniyorsa bu alanda ev adresi belirtilmelidir.***		
Telefon Numaraları	***Kişinin telefon numarası/numaraları belirtilecektir. Birden fazla telefon numarası varsa virgülle ayrılarak yazılacaktır.***		
E-posta Adresi	***Kişinin elektronik posta adresi belirtilecektir.***		
İş ve Meslek	***Gerçek kişinin iştigal ettiği faaliyet alanı veya mesleği belirtilecektir. Kişinin bilinen birden fazla mesleği/faaliyet alanı varsa her bir meslek/faaliyet bilgisi virgül ile ayrılarak ayrı ayrı belirtilecektir. Biliniyorsa gerçek kişinin çalıştığı işyerinin/kurumun adı da bu alanda belirtilmelidir. (Örnek: X Kuruluşunda Mühendis gibi)***		
Ek Bilgi	***Bilgileri verilen gerçek kişiye ve kişinin şüpheli eylem ile alakasına dair bilinen ek bilgiler (lakabı, mahlas isimleri, aile ve soy bilgileri, nam ve şöhret durumu, ekonomik durumu vs.) biliniyorsa bu alanda belirtilecektir.***		

D- ŞÜPHELİ İŞLEM İLE İLGİLİ TÜZEL KİŞİLER İLE TÜZEL KİŞİLİĞİ OLMAYAN TEŞEKKÜLLERE DAİR BİLGİLER

<table>
<tr><td rowspan="2">İşlem
İle Olan
Bağlantısı</td><td colspan="3">☐ Adına İşlem Yapılıyor
☐ Dolaylı Olarak İlgili
……</td></tr>
<tr><td colspan="3">Bilgisi verilen tüzel kişinin şüpheli eylem ile olan bağlantısı bu alanda verilecektir.
• Bilgileri verilen tüzel kişi temsil veya vekâlet ilişkisi kapsamında adına işlem yapılan kişi ise “Adına İşlem Yapılıyor” seçeneği belirtilmelidir.
• İşlem veya işlemlerle doğrudan bağlantısı olmamakla birlikte karşılaşılan şüpheli durumla dolaylı olarak alakalı
olduğu düşünülen kuruluşlar için “Dolaylı Olarak İlgili” seçeneği belirtilmelidir.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Kimliğe esas belge sahte mi?</td><td colspan="3">☐ Evet ☐ Hayır</td></tr>
<tr><td colspan="3">Bilgileri sağlanan tüzel kişiye dair beyan edilen bilgilerin sahte olduğu tespit edilmişse bu seçenek işaretlenecektir.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Kuruluş
Nevi</td><td colspan="3">☐ Sermaye Şirketi ☐ Şahıs Şirketi
☐ Dernek/Vakıf ☐ Diğer</td></tr>
<tr><td colspan="3">Bilgileri belirtilen tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülün nevi belirtilecektir.</td></tr>
<tr><td>Unvanı</td><td colspan="3">Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler için firmanın ticaret unvanı; dernek, vakıf, sendika, konfederasyon gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküller için bunların adı belirtilecektir.
Tüzel kişiliklerin unvanı belirtilirken tüm ticari unvan, firma nev’ini de içerecek şekilde açık olarak belirtilmelidir (Örnek: X Gıda İthalat İhracat Sanayi Ltd. Şti.).</td></tr>
<tr><td>İşletme Adı</td><td colspan="3">Firmanın ticari unvanı haricinde piyasada yaygın olarak bilinen bir işletme adı, marka adı vs. varsa bu alanda belirtilecektir.
Örnek: X Gıda İthalat İhracat Sanayi Ltd. Şti.’ne ait Taksim’deki restoranın adının “X LOKANTASI” olması gibi.</td></tr>
<tr><td>Vergi Kimlik Numarası</td><td>Türkiye’de vergi mükellefi olan kuruluşlar için 10 haneli VKN belirtilecektir.</td><td>Sicil Numarası</td><td>Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler için bu alanda ticaret sicil numarası belirtilecektir.</td></tr>
</table>

Bulunduğu Ülke	***Tüzel kişiliğin bulunduğu / faaliyet gösterdiği / kurulduğu ülke bilgisi belirtilecektir. Birden fazla ülkede faaliyet gösteren kuruluşlar için merkezinin yer aldığı veya firmanın kurulduğu ülke verilecektir.***	Bulunduğu İl/İlçe	***Tüzel kişiliğin bulunduğu yer (il - ilçe) bilgisi yazılacaktır. Birden fazla yerde faaliyet gösteren şubeleri bulunan kuruluşlar için merkezinin yer aldığı veya firmanın kurulduğu il ve ilçe bilgisi verilecektir.***
Adresi	***Tüzel kişiliğin adresi belirtilecektir. Hem merkez hem şube adresleri bilinen tüzel kişiler için merkez adresinin belirtilmesi yeterlidir.***		
Faaliyet Konusu	***Tüzel kişiliğin faaliyet konusu bu alanda belirtilecektir. Bilinen birden fazla faaliyet alanı varsa her bir faaliyet bilgisi ayrı ayrı belirtilecektir.***		
Telefon Numarası	***Tüzel kişiliğin telefon numarası belirtilecektir.*** ***Tüzel kişiliğe ait birden fazla telefon numarası biliniyorsa tüm numaralar bu alanda virgülle ayrılarak belirtilmelidir.***	Faks Numarası	***Tüzel kişiliğin faks numarası belirtilecektir.***
Elektronik Posta Adresi	***Tüzel kişiliğe ait elektronik posta adresi belirtilecektir.***	Web Sitesi	***Tüzel kişiliğe ait web sitesi adresi biliniyorsa belirtilecektir.***
Ek Bilgi	***Tüzel kişiliğe dair sahip olunan diğer bilgiler belirtilecektir.***		

E- ŞÜPHELİ İŞLEM BİLGİLERİ (Her bir şüpheli işlem için bu alanı tekrarlayınız)

İşlem Durumu	☐ Gerçekleştirilmiş ☐ Teşebbüs Aşamasında
	İşlemin teşebbüs aşamasında veya gerçekleşmiş bir işlem olup olmadığı belirtilecektir.
İşlem Tarihi	☐ Tek işlem : …./..../…… ☐ Çoklu İşlem : .... /..../……. - …./..../…….
	Bu alanda şüphe duyulan işlem tek bir işlem ise işlemin gerçekleştirildiği tarih, çoklu işlemler belirtiliyorsa şüpheli işlemlerin başladığı tarih ile bittiği tarih belirtilecektir.
Para Birimi	

İşlem Tutarı	***Bu alanda işlemin parasal tutarı belirtilecektir. Şüphe duyulan işlem ve/veya işlemler emtia cinsinden işlemler ise (kıymetli maden, gayrimenkul ve menkul kıymetlerin alım satımı gibi) işleme konu olan emtianın parasal karşılığı belirtilmelidir. Bu tür durumlarda işleme konu olan emtiaya ilişkin bilgiler formun açıklama alanında ayrıca belirtilmelidir.***	İşlem Tutarı (TP)	***İşlem tutarının Türk Lirası cinsinden değeri bu alanda belirtilecektir. Şüphe duyulan işlem ve/veya işlemler yabancı para cinsinden işlemler ise, toplam tutar şüpheli işlem bildiriminin düzenlendiği gün için T.C. Merkez Bankası tarafından ilan edilen gişe alış kuru üzerinden Türk Parasına çevrilerek belirtilecektir.***
İşlem Türü	***Bu alanda raporlanan işlemin türü belirtilecektir.***		
İşlemin Yapıldığı Yer (Ülke/İl/İlçe)	***Beyan edilen tutara ilişkin para birimi bu alanda belirtilecektir.***		
İşlem Açıklaması	***Bu alanda şüpheli işlemin/işlemlerin gerçekleştirildiği coğrafi yer bilgisi belirtilecektir.*** ***İşlemin yeri belirtilirken işlemin fiziksel olarak gerçekleştirildiği coğrafi konum (ülke, il, ilçe, belde, köy) bilgisine yer verilmelidir.*** ***Bu alanda sadece işlemlerin gerçekleştirildiği alt yerleşim birimine yer verilmesi (örnek: "Haznedar köyü") uygun değildir. Muhakkak surette işlemin gerçekleştiği coğrafi konum bilgisine (gerekiyorsa) ülke, il ve ilçe bilgilerini içerecek şekilde tam olarak yer verilmelidir. Yabanı ülke menşeli işlemlerde sadece il adının verilmesi uygun değildir, mutlaka ülke ismine de yer verilmelidir.***		
DİKKAT!!! Bu başlık altında şüpheli işlem bildirimine konu olan ve parasal değer içeren şüpheli işlem veya işlemlere dair bilgiler verilecektir. Parasal değer içermeyen ve şüpheli işlem bildirimine gerekçe olan hususlar formun açıklama (H) bölümünde belirtilmeli ve bu durumda şüpheli işlem bilgileri alanı boş bırakılmalıdır.			

F- HESAP BİLGİLERİ (Her bir hesap için bu alanı tekrarlayınız)

Hesabın Bulunduğu Kuruluş	***Hesabın yer aldığı banka adı belirtilecektir.*** ***PTT A.Ş. nezdindeki bir hesaptan işlem yapılmışsa bu alanda "PTT" ifadesi yer alacaktır.***
Hesabın Bulunduğu Şube	***Hesabın bulunduğu şubenin adı belirtilecektir.*** ***Şube adı belirtilirken şubenin bulunduğu coğrafi yer (il/ilçe) bilgisi de belirtilmelidir.***
Hesap No	***Hesap numarası belirtilecektir.***

IBAN	***Hesaba dair IBAN kodu belirtilecektir.***
DİKKAT!!! Şüpheli işlem bildirimine konu olan işlemler bir veya daha fazla banka hesabı aracılığı ile gerçekleştirilmiş ise, bu alanda bu banka hesaplarına dair bilgiler verilecektir. Şüpheli işleme konu olan birden fazla hesap olması durumunda bu bölüm her bir hesap için tekrarlanacaktır.	

G- SUÇA İLİŞKİN ŞÜPHE KATEGORİLERİ

(Bkz. Ek-4 Suça İlişkin Şüphe Kategorileri)
(Bkz Ek-5 Şüphe Kategorileri Referans Tablosu)

Şüpheli işlem bildirimine konu olan mali unsurların elde edilişinde ve şüpheli işlem ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan kişilerin faaliyetlerinde yasa dışı unsurlar olduğu veya olabileceğine dair herhangi bir bilgi, bulgu veya şüpheye sahip olunması halinde ilgili yasa dışı faaliyetler bu alanda belirtilecektir.

Bu alanda bir seçim yapılması şüpheli işlemde belirtilen kişilerin kesin olarak bir suçu işlediği noktasında bir hüküm verilmesi anlamını taşımamaktadır. Suça ilişkin şüphe kategorisi bilgisinin amacı kişilerin veya grupların herhangi bir yasa dışı eylem ile ilişkili olabileceğine dair yükümlü tarafından herhangi bir şekilde vakıf olunan ve çoğu zaman açıklama alanında ifade edilmekte olan bilgilerin yapısal olarak elde edilmesidir.

Suça ilişkin şüphe kategorileri "Suça İlişkin Şüphe Kategorileri Tablosu (Ek-4)" içerisinde yer alan değerlerden seçilerek belirtilmelidir. Herhangi bir şüphe kategorisinin varlığına dair bir bilgi yoksa bu alan boş bırakılacaktır.

Şüphe kategorilerinin belirlenmesine dair (hangi durumlarda hangi şüphe kategorilerinin belirtilebileceğine dair) kılavuz mahiyetindeki açıklayıcı bilgilere diğer yükümlüler ile ilgili hazırlanan Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi'nin ekinde yer alan "Şüphe Kategorileri Referans Tablosu (Ek-5)"nda yer verilmiştir.

H- AÇIKLAMA

Bu alanda şüpheli işlem bildirimi kapsamında şüphe duyulan eylem veya eylemlere ilişkin detaylı açıklama yapılacaktır. Başkanlık bünyesinde şüpheli işlemlerin analiz ve değerlendirme süreçlerinin etkin olarak yürütülebilmesi için açıklama alanının tüm detayları içerecek şekilde açık olarak ifade edilmesi yüksek önem taşımaktadır. Şüpheli işleme dair yükümlü nezdinde yapılan araştırma ve incelemeler sonucunda elde edilen tüm bulguların bu alan içerisinde belirtilmesi gerekmektedir.

Şüpheli işleme dair açıklamalar ayrıca oluşturulacak ek bir doküman içerisinde raporlanmamalı; doğrudan formun açıklama alanında gönderilmelidir. Aksi durumda şüpheli işlem bildirimlerinin BT destekli olarak analiz ve değerlendirmesine dair süreçler olumsuz olarak etkilenmektedir.

Açıklama alanını raporlarken dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, formun açıklama alanında şüpheli işlemdeki eylemler ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi nedeni ile bilgilerine yer verilen gerçek kişiler, tüzel kişiler, banka hesapları ile parasal tutar içeren işlemlere dair bilgilerin formun ilgili bölümlerinde yapısal olarak belirtilmesidir. Açıklama alanında serbest metin olarak ifade edilerek formun ilgili bölümlerinde yer verilmeyen bilgiler (örneğin şüpheli eylem ile ilgili bir şahsa dair bilgilerin sadece açıklama alanında verilerek "Gerçek Kişiler" bölümünde yer verilmemesi) şüpheli işlem bildirimlerinin niteliğini olumsuz olarak etkilemektedir.

m. Şüpheli İşlem Bildirimde Bulunanların Korunması:

5549 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrası ile mezkûr Kanun gereğince yükümlülüklerini yerine getiren gerçek ve tüzel kişilerin hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulmayacağı, (2) numaralı fıkrası ile özel kanunlarda hüküm bulunsa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunanlara dair, mahkeme dışında, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara bilgi verilemeyeceği, bu kişilerin kimliklerinin saklı tutulması ve güvenliklerinin sağlanması için mahkemece gerekli önlemlerin alınacağı hükmolunmuştur.

7. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü

Yükümlüler, 5549 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince; MASAK Başkanlığı ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

Tedbirler Yönetmeliğinin 31 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası, MASAK Başkanlığı ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin

- mikrofiş,
- mikrofilm,
- manyetik teyp,
- disket ve benzeri ortamlar da dâhil olmak üzere

her türlü ortamdaki kayıtların yükümlüler tarafından ibraz edilmesini, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya bu kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri **tam ve doğru** olarak, istenilen usul, şekil ve sürede gecikmeksizin yükümlüler tarafından verilmesini ve yetkililere gerekli kolaylığın sağlanmasını zorunlu kılmıştır.

5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinde denetim elemanının; Vergi Müfettişlerini, Gümrük ve Ticaret Müfettişlerini, Bankalar Yeminli Murakıplarını, Hazine Kontrolörlerini, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerlerini, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarını ifade ettiği hükmolunmuştur.

5549 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre; kendisinden bilgi ve belge vermesi talep edilenler savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

Tedbirler Yönetmeliğinin 31 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında işyerinde yapılacak yükümlülük denetimlerinde yükümlülerin;

- defter ve belgelerini denetime hazır bulundurmak,

- tüm bilgi işlem sistemini denetimin amaçlarına uygun olarak denetim elemanlarına açmak ve
- verilerin güvenliğini sağlamak

zorunda oldukları belirtilmiştir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 31 inci maddesinin (4) numaralı fıkrasında ise, bilgi ve belgelerin acil haller dışında yazılı olarak isteneceği, yazıyla istenilen bilgi ve belgeler için **yedi (7)** günden az olmamak üzere uygun bir süre verileceği, sözlü olarak bilgi ve belge talep edilmesi halinde bu talebin yazı ile teyit edileceği belirtilmiştir. Verilecek uygun süre bilgi ve belge isteyen ilgililerce belirlenecektir. Verilecek süre; istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak hazırlanıp denetime ibraz edilebilmesi için ihtiyaç duyulan çalışmalar dikkate alınarak tespit edilmelidir.

8. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü

Yükümlüler, 5549 sayılı Kanununun 8 inci maddesi gereğince Kanunla getirilen yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren **sekiz (8) yıl süreyle** muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür.

Genel olarak muhafaza ve ibraz yükümlüğünün kapsamına; 5549 sayılı Kanunla getirilen yükümlülük ve işlemlere ilişkin her türlü ortamdaki;

1. Belgeler;

- İş ilişkisini oluşturan belgeler (hizmet sözleşmeleri, aracılık ve sorumluluk sözleşmeleri vd.),
- Kimlik tespitine ilişkin belgeler (kimlik fotokopisi, adres teyidine ilişkin faturalar vd.),
- Şüpheli işlem bildirimine ilişkin belgeler (bildirime ek yapılan belgeler dahil),
- Bilgi ve belge verme yükümlüğü kapsamında verilen bilgi ve belgeler (bilgi vermeye ilişkin yazı ile ekte yer alan tüm belgeler)
- Uyum görevlisi atanmasına ilişkin belgeler

- Uyum programı oluşturulması ile ilgili belgeler
- Devamlı bilgi verme yükümlülüğü kapsamında yapılan bildirimlere ilişkin belgeler
- vd.

2. Defter ve kayıtlar;

- Yükümlünün yasal defterleri,
- İş ilişkisinin tesisine ilişkin kayıtlar,
- Kimlik tespitine ilişkin alınan kayıtlar,
- Kimlik tespiti yapılması gereken müşteriye ilişkin yükümlü nezdinde tutulan kayıtlar,
- Şüpheli işlem bildirimi yapılması halinde bu işleme ilişkin yükümlü nezdinde yapılan kayıtlar,
- vd.

girmektedir.

Belirtilmesinde yarar olan husus yukarıda yer alan belgelerin bazılarının meslek mensuplarının muhafaza ve ibraz yükümlülüğü kapsamında olmadığıdır. Bunlar:

- uyum görevlisi atanmasına ilişkin belgeler,
- uyum programı oluşturulması ile ilgili belgeler ile
- devamlı bilgi verme yükümlülüğü kapsamında yapılan bildirimlere ilişkin belgelerdir.

Yukarıda belirtilenler arasında yer alan, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimleri nedeniyle alınan bilgi ve belgelerin muhafaza ve ibraz yükümlülüğü ile ilgili usul ve esaslara ilişkin açıklamalara Tedbirler Yönetmeliğinin 46 ncı maddesinde yer verilmiştir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 46 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında yükümlü nezdindeki hesaplarla ilgili kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza süresinin başlangıç tarihinin hesabın kapatıldığı tarih olduğu belirtilmiştir. Bize göre mezkûr fıkrada geçen hesabın kapatıldığı tarih ile finansal piyasalarda işlem gerçekleştiren bankalar vb. finansal kurumlar nezdindeki hesap-

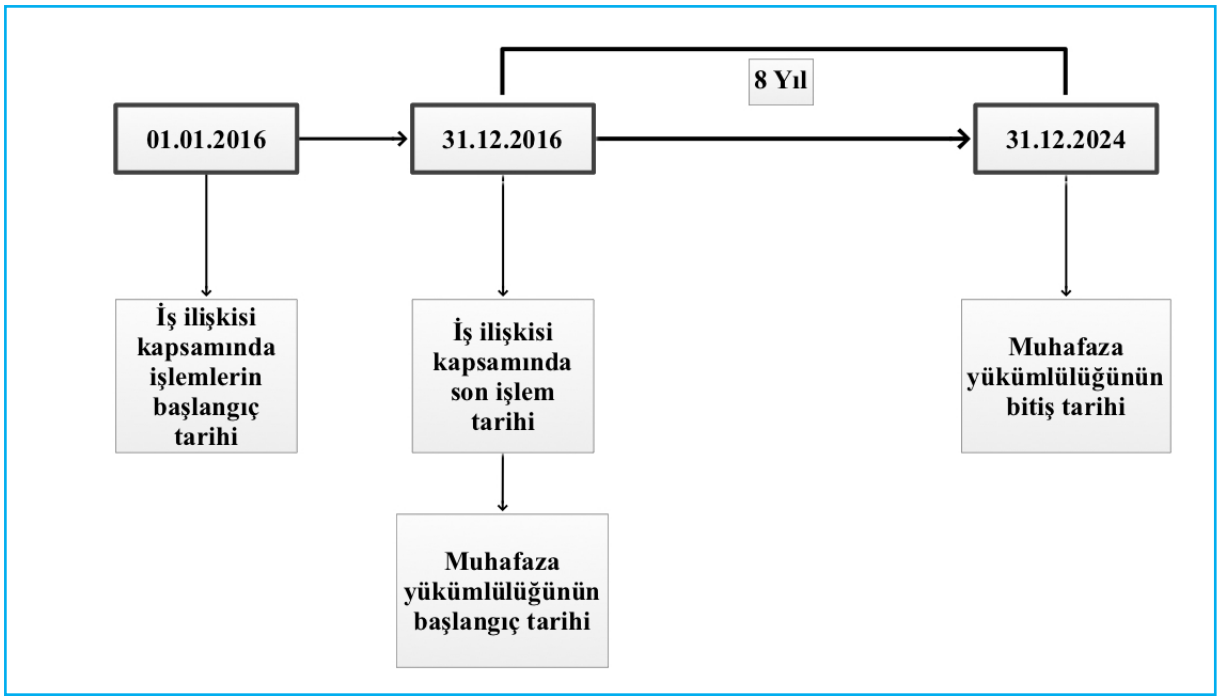
ların kapatıldığı tarih vurgulanmaktadır. Bu nedenle; 5549 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ***"Yükümlüler, ……. kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren sekiz (8) yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür."*** hükmü gereği meslek mensupları açısından kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza süresinin başlangıç tarihi olarak iş ilişkisi kapsamında gerçekleştirilen son işlem tarihinin esas alınması gerekmektedir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendi kapsamında şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin yapılması gereken kimlik tespiti işlemlerinde de muhafaza süresinin başlangıcının yukarıdaki şekilde belirleneceği tâbidir.

Meslek mensuplarının kimlik tespiti işlemleri ile ilgili belgeleri muhafaza yükümlülüğüne ilişkin sürenin hesaplanmasına dair örneklere aşağıda yer verilmiştir:

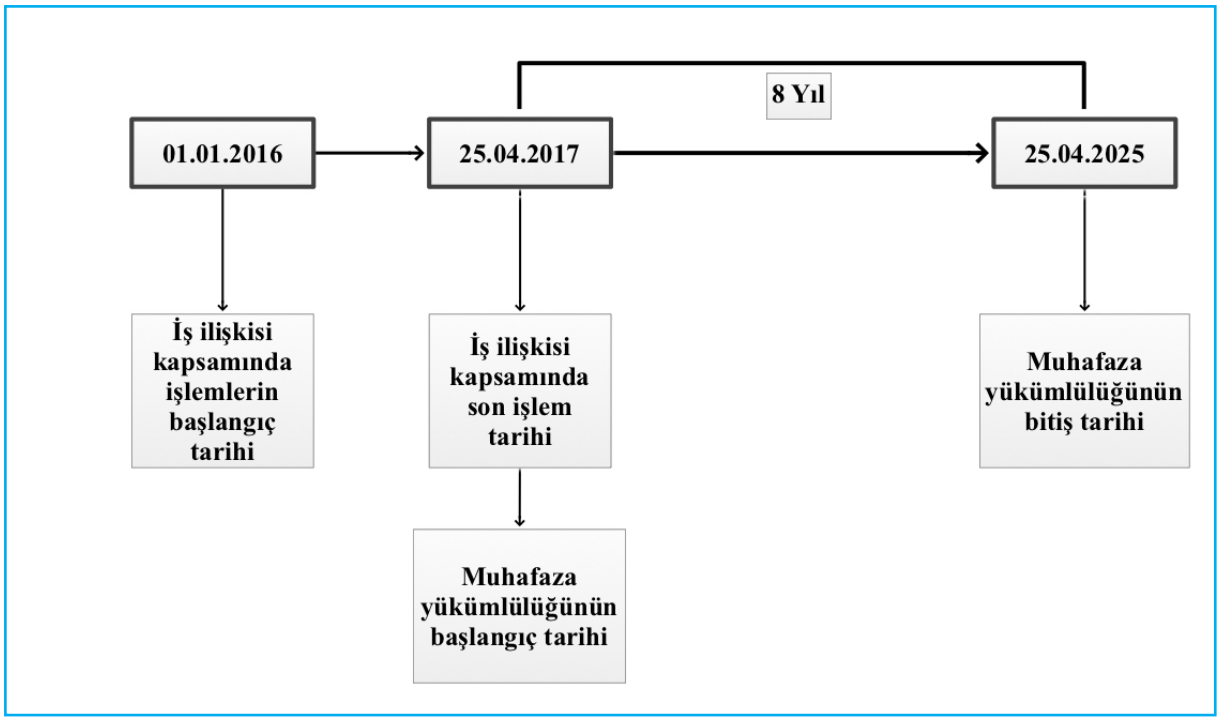
Örnek-1: Müşterisi Bay (A)'nın sadece 2016 takvim yılı defterlerini tutmak üzere hizmet sözleşmesi düzenleyen Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bayan (B)'nin, müşterisi Bay (A)'nın kimlik tespitine ilişkin belgeleri son işlem tarihi olan 31.12.2016 tarihinden itibaren sekiz (8) yıl süreyle muhafaza etme yükümlüğü vardır.

Şekil 6 : Kimlik Tespitine İlişkin Belgelerin Muhafaza Yükümlülüğü- Örnek-1

Örnek-2: Normal hesap dönemi kullanan (X) Ltd. Şti., 2016 hesap dönemi defterlerini tutması ve ilgili hesap dönemine ait tüm beyannamelerini elektronik ortamda göndermesi için Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (C) ile aracılık ve sorumluluk sözleşmesi yapmıştır. Bu durumda Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (C)'nin vereceği hizmete ilişkin gerçekleştireceği son işlem, kurumlar vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi işlemidir. Bilindiği üzere normal hesap dönemi kullanan mükellefler için 2016 hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin beyan dönemi 01.04.2017-25.04.2017 tarihleri arasındadır. Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay (C)'nin, (X) Ltd. Şti.'nin 2016 hesap dönemi kurumlar vergisi beyannamesini 25.04.2017 tarihinde göndermesi halinde, son işlem tarihi 25.04.2017 tarihi olacak, kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza ödevi ise 25.04.2025 tarihine kadar devam edecektir.

Şekil 7 : Kimlik Tespitine İlişkin Belgelerin Muhafaza Yükümlülüğü- Örnek-2

Diğer taraftan Tedbirler Yönetmeliğinin 46 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasında MASAK Başkanlığına yapılan şüpheli işlem bildirimine yönelik belge ve kayıtlar ile bildirime ek yapılan belgelerin de muhafaza ve ibraz yükümlülüğü kapsamında olduğu belirtilmiştir. Buna göre; Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler tarafından şüpheli işlem bildirimine konu her türlü bilgi ve belge, muhafaza süresi içerinde saklanmalı ve bu süre içerisinde yetkililerce istenildiğinde ibraz edilmelidir.

Bu konuda önem arz eden bir diğer husus ise, mesleki faaliyetin şirket veya ortaklık bürosu şeklinde gerçekleştirilmesi durumda muhafaza ve ibraz yükümlülüğünün kime ait olduğudur. 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında muhafaza ve ibraz yükümlülüğü, bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere verilmiştir. Mesleki faaliyetin şirket

veya ortaklık bürosu şeklinde gerçekleştirilmesi halinde bu durum değişmeyecektir. Muhafaza ve ibraz yükümlülüğü iş ilişkisini tesis eden meslek mensubu tarafından yerine getirilecektir.

İş ilişkisini tesis eden meslek mensubunun şirket ortaklığından ayrılması veya ortaklık bürosunun kapatılması, iş ilişkisini tesis eden meslek mensubunun muhafaza ve ibraz yükümlülüğünü ortadan kaldırmayacaktır.

Dikkat!!! Mesleki faaliyetin şirket veya ortaklık bürosu şeklinde gerçekleştirildiği hallerde iş ilişkisi tesis eden, mesleki hizmet sözleşmesini imzalayan meslek mensuplarının, şirket ortaklığından ayrılmaları veya ortaklık bürosunu kapatmaları halinde bile, yükümlülükleri kapsamındaki belge, defter ve kayıtları muhafaza etmeleri ve istenildiğinde ibraz etmeleri gerekmektedir

9. Yükümlülük Denetimi

Yükümlülerin 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerine uygun hareket edip etmedikleri denetim elemanlarınca gerçekleştirilen yükümlülük denetimleri ile kontrol edilmektedir.

Yükümlülük denetimine ilişkin düzenlemeye 5549 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer verilmiştir. Tedbirler Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre yükümlülük denetimleri;

- yükümlülük uyum denetimi ve
- yükümlülük ihlal incelemesi

olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

5549 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre yükümlülük denetimleri münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılabilmekte olup, MASAK Başkanlığınca kendisinden yükümlülük denetimi yapılması yönünde talepte bulunulan birim bu talebin gereğini yerine getirmek zorundadır.

a. Yükümlülük Denetimine Yetkili Olanlar ve Bu Kişilerin Yetkileri:

5549 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerin denetimi;

- Vergi Müfettişleri,
- Gümrük ve Ticaret Müfettişleri,
- Bankalar Yeminli Murakıpları,
- Hazine Kontrolörleri,
- Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri,
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Uzmanları ve
- Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları

vasıtasıyla yerine getirilmektedir.

5549 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, 5549 sayılı Kanun kapsamında kamu kurum ve kuruluşları da dahil gerçek ve tüzel kişilerden ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi, belge ve kanuni defterleri istemeye ve bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup, ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanırlar.

Tedbirler Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre yükümlüler, yükümlülük denetimi esnasında denetim elemanlarına uygun çalışma ortamı sağlamak da dahil gerekli her türlü kolaylığı göstermek zorundadır.

b. Yükümlülük Uyum Denetimi:

Yükümlülük uyum denetimi; yükümlülerin yükümlülüklere uyum durumunu tespit etmek amacıyla yapılan denetimlerdir. Bu yönüyle yükümlülük uyum denetimi bir uygunluk denetimidir. Yükümlülük uyum denetimi; önceden tespit edilen somut bir olaya dayanmayan, teftiş anlayışı ile gerçekleştirilen bir denetim türüdür.[52]

52 Faruk MUTLU, Aklama ve Terörün Finansmanı Suçu İle Mücadelede Önleyici Tedbirler Yükümlü, Yükümlülükler, Yükümlülük Denetimi ve Yaptırımlar, T.C. Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Yayın No:27, Birinci Baskı, Eylül 2015, Ankara, s.274.

5549 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası kapsamında yükümlülük uyum denetimleri münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmaktadır.

Münferiden yapılan yükümlülük uyum denetimi; MASAK Başkanlığının belirlediği bir yükümlü nezdinde yükümlünün yükümlülüklerinin bir kısmı veya tamamı açısından yapılan denetimlerdir.

Bir denetim programı kapsamında yapılan yükümlülük uyum denetimi; bir program dahilinde birden fazla yükümlünün uyum denetimi kapsamına alınmasıdır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre MASAK Başkanlığı yükümlülüklere uyum denetimlerinin kapsam ve süresini belirlemeye yetkilidir.

c. Yükümlülük İhlal İncelemeleri:

Yükümlülük ihlal incelemesi; yükümlülük ihlallerinin tespiti amacıyla yapılan incelemelerdir. Yükümlülük ihlal incelemesi ile amaçlanan yükümlülerin yükümlülüklerini ihlal edip etmediklerini tespit ederek, ihlal edilen yükümlülüğün türünü belirlemek, yükümlülük ihlal sayısını ve zamanını tespit etmek ve yükümlülük ihlalinden kimlerin sorumlu olduğunu ortaya koymaktır. Bu nedenle yükümlülük ihlal incelemesi somut bir olaya dayanmalıdır.[53]

Yükümlülük ihlal incelemesi; MASAK Başkanlığınca tespit edilen veya MASAK Başkanlığına bildirilen somut bir olaya dayanan yükümlülük ihlalleri nedeniyle yapılabileceği gibi yükümlülük uyum denetimi sırasında denetim elemanlarının tespit edikleri somut verilere dayanan yükümlülük ihlalleri nedeniyle de yapılabilir. Yükümlülük ihlaline neden olan fiillerin somut veriler ile delillendirilmesi gerekmektedir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre; MASAK Başkanlığı yükümlülük ihlal incelemelerinin kapsam ve süresini belirlemeye yetkilidir.

5549 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre denetim elemanları, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevleri yaparken tespit ettikleri yükümlülük ihlallerini MASAK Başkanlığına bildirmek zorundadır.

53 Faruk MUTLU, Aklama ve Terörün Finansmanı Suçu İle Mücadelede Önleyici Tedbirler Yükümlü, Yükümlülükler, Yükümlülük Denetimi ve Yaptırımlar, T.C. Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Yayın No:27, Birinci Baskı, Eylül 2015, Ankara, s.276.

d. Yükümlülük Denetim Raporları:

Tedbirler Yönetmeliğinin 38 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre; yükümlülük uyum denetimi sonucunda yükümlülük uyum denetimi raporu, yükümlülük ihlal incelemesi sonucunda ise yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenlenecektir.

Mezkûr maddenin (2) numaralı fıkrası hükmüne göre; denetim elemanlarının yükümlülüklere uyum denetimi sırasında yükümlülük ihlali tespit etmeleri halinde denetim elemanlarınca yükümlülük uyum denetimi raporu ile birlikte yükümlülük ihlalinin niteliğine göre yükümlülük ihlal inceleme raporu da düzenlemeleri gerekmektedir.

5549 sayılı Kanunun Yükümlülük İhlalinde İdari Ceza başlıklı 13 üncü maddesinde mezkûr Kanunun kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimi yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden yükümlülere MASAK Başkanlığınca idari para cezası verileceği hükmolunmuştur. Öte yandan Tedbirler Yönetmeliğinin 39 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre; şüpheli işlem bildirimi, şüpheli işlem bildirim formunun düzenlenmesi ve şüpheli işlem bildirim süresine ilişkin yükümlülüklere uymayan yükümlüler hakkında idari para cezası uygulanır. Söz konusu yükümlülükleri ihlal eden yükümlüler adına idari para cezası kesilmesini teminen idari para cezası gerektiren yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenlenecektir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 39 uncu maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre; şüpheli işlem bildirimlerinin gizliliğini veya bilgi ve belge verme yükümlülüğü ile muhafaza ve ibraz yükümlülüğünü ihlal eden yükümlüler adına adli ceza gerektiren yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenlenecektir. Adli ceza gerektiren yükümlülük ihlali inceleme raporları MASAK Başkanlığınca yetkili Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

10. Yükümlülük İhlali ve Yükümlülük İhlalinde Uygulanacak Yaptırımlar

Genel anlamada yükümlük ihlali; aklama ve terörün finansmanı suçlarıyla mücadelede önleyici tedbirler kapsamındaki yükümlülüklerin, 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat ile belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilmemesidir.

Yükümlü meslek mensupları; **kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimi, şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz** yükümlülüklerini Tedbirler Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre **tam ve eksiksiz** olarak yerine getirmek zorundadırlar.

Örneğin; yükümlülerin kimlik tespitinde Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ila 13 üncü maddelerine göre alması gereken bilgi ve belgelerden **herhangi birindeki eksiklik** yükümlülük ihlali olarak değerlendirilecektir.

Yükümlülük ihlalinde bulunan yükümlüler hakkında ihlalin niteliği, türü, sayısı ve yapıldığı tarih dikkate alınarak idari para cezası ve/veya adli ceza yönünden işlem yapılır.

a. İdari Para Cezasını Gerektiren Yükümlülük İhlallerine Uygulanacak Yaptırımlar:

Yükümlülük ihlalinde uygulanacak idari cezaya ilişkin düzenlemeler 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer almaktadır. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler açısından mezkûr maddenin (1) numaralı fıkrası uygulama bulmaktadır. Buna göre 5549 sayılı Kanunun13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre;

- **kimlik tespiti,**
- şüpheli işlem bildirimi,

yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere MASAK Başkanlığınca idari para cezası verilecektir.

5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrası ile yükümlüler adına verilecek idari para cezası tutarının yıllık üst sınırı belirlenmiştir. Ayrıca aynı fıkrada üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda yıllık üst sınır tutarının iki kat olarak uygulanacağı, (6) numaralı fıkrası ile yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş (5) yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemeyeceği hükmolunmuştur.

Tedbirler Yönetmeliğinin 39 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre; idari para cezası uygulanacak yükümlüler adına idari para cezası gerektiren yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenlenmesi gerekmektedir.

İdari para cezası 5326 sayılı Kabahatler Kanunu[54] ile düzenlenmiştir. Mezkûr Kanunun 3 üncü maddesinde idari para cezası yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında Kabahatler Kanununun uygulanacağı hükmolunmuştur. 5326 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı

54 31.03.2005 tarih ve 25772 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

hükmolunmuştur. Mezkûr Kanununun 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası ile hangi fiillerin kabahat oluşturduğunun kanunda açıkça tanımlanabileceği veya kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükümlerin içeriğinin idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle doldurulabileceği, (2) numaralı fıkrası ile de kabahatin karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarının ancak Kanunla belirlenebileceği hükmolunmuştur.

5326 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında kabahatin, failin icrai veya ihmali davranışının gerçekleştiği zaman işlenmiş sayılacağı, 6 ncı maddesi ile 5237 sayılı TCK'nun yer bakımından uygulamaya[55] ilişkin 8 inci maddesi hükümlerinin kanunlarda aksine hüküm bulunan haller saklı kalmak kaydıyla kabahatler bakımından da uygulanacağı hükmolunmuştur.

5326 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre; aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak **ayrı ayrı** idari para cezasının verileceği hükmolunmuştur.

5549 sayılı Kanunun; kimlik tespiti ile şüpheli işlem bildirimi yükümlülüklerinin ihlali nedeniyle yükümlü adına MASAK Başkanlığı tarafından 2016 yılında her bir ihlal için kesilecek idari para cezası 10.225 TL olup, ihlalin yapıldığı 2016 yılı itibariyle uygulanacak cezanın toplamı 1.162.540 TL'yi geçemez. Üst sınırdan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali tespit edilmesi durumunda üst sınır iki kat olarak uygulanacaktır. Yani 2015 yılında gerçekleştirdiği yükümlülük ihlalleri nedeniyle 2015 yılı idari para cezası üst sınırı olan 1.101.100 TL idari para cezası verilen bir yükümlüye 2016 yılında

---

55 12.10.2004 tarih ve 25611 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5237 sayılı TCK'nun 8 inci maddesi hükmü aşağıdaki gibidir.

"Yer Bakımından Uygulama

Madde 8 - (1) Türkiye›de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye›de işlenmesi veya neticenin Türkiye›de gerçekleşmesi hâlinde suç, Türkiye›de işlenmiş sayılır.

(2) *Suç;*

a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,

b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,

c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,

d) Türkiye›nin kıt›a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı,

işlendiğinde Türkiye›de işlenmiş sayılır.**"**

gerçekleştirdiği yükümlülük ihlalleri nedeniyle 2016 yılında verilecek idari para cezasının üst sınırı 2.325.080 TL (1.162.540 x 2 =) olarak dikkate alınacaktır.

İdari para cezası tutarları her yıl başından geçerli olmak üzere VUK hükümlerine göre tespit edilen yeniden değerleme oranında artırılmakta olup, yıllar itibariyle uygulanacak idari para cezası tutarları ile ceza uygulamasındaki üst sınırların tutarlarına MASAK Başkanlığının resmi internet sitesinden ulaşabilmektedir.[56]

Aşağıdaki tabloda Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında yükümlü sayıldığı 09.10.2015 tarihi dikkate alınarak 2015, 2016 ve 2017 yıllarında Yükümlülük İhlalinde Uygulanacak İdari Para Cezalarına İlişkin Tutarlara yer verilmiştir.

Tablo 9 : Yükümlülük İhlalinde Uygulanacak İdari Para Cezalarına İlişkin Tutarlar

Yükümlülük İhlalinin Gerçekleştiği Yıl	Her Bir Yükümlülük İhlali İçin	Yıllık Üst Sınır
2015	9.685 TL	1.101.100 TL
2016	10.225 TL	1.162.540 TL
2017	10.616 TL	1.207.060 TL

5326 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ellibin Türk Lirasından az idari para cezasını gerektiren kabahatlerde soruşturma zamanaşımı üç (3) yıldır. Mezkûr Kanun hükmü göz önüne alındığında Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimi yükümlülüğünü ihlal ettiği tarihten itibaren üç (3) yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemeyeceği açıktır.

b. Adli Ceza Gerektiren Yükümlülük İhlallerine Uygulanacak Yaptırımlar:

5549 sayılı Kanunun 7 inci maddesine göre; kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, MASAK Başkanlığı ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi

56 Yaptırımlar, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/yaptirimlar/88, Erişim Tarihi: 16.09.2016.

sağlamak veya bu kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri **tam ve doğru** olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlüdür. Mezkûr maddeye göre kendilerinden talepte bulunulanlar savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

Öte yandan 5549 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre; Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler, mezkûr Kanunla getirilen yükümlülük ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren sekiz (8) yıl süreyle muhafaza etmekle ve yetkililerce istenildiğinde ibraz etmekle yükümlüdür. Buna göre, yükümlüler; kimlik tespitinde aldıkları bilgiler ile bu bilgileri teyide esas belgeleri istenilmesi halinde yetkililere **sekiz (8) yıllık** muhafaza süresi içinde ibraz etmek zorundadırlar.

5549 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile;

- **MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklamama,**
- **bilgi ve belge verme ile**
- **muhafaza ve ibraz**

yükümlülüklerini ihlal eden yükümlülerin bir (1) yıldan üç (3) yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı, bu suçlar dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerinin uygulanacağı hükmolunmuştur.

Buna göre; şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler adına Tedbirler Yönetmeliğinin 39 uncu maddesinin (4) numaralı fıkrasına göre yükümlülük ihlali inceleme raporu düzenlenecek ve düzenlenen raporda bir (1) yıldan üç (3) yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile yükümlünün cezalandırılması istenilecektir.

11. İdari Para Cezası Kararının Tebliğ Üzerine Yapılabilecek İşlemler

Hakkında idari para cezası kesilmesi yönünde karar verilen Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler söz konusu karar ile verilen idari para cezasını ödeyebileceği gibi yargı yoluna da başvurabilir. **İdari para cezası kararının tebliğ üzerine yükümlü** Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler söz konusu karara karşı aşağıdaki şekilde hareket edebilir.

– İdari para cezası kararına karşı tebliğ veya tefhim tarihinden itibaren **on beş (15) gün** içerisinde idari para cezasına konu teşkil eden fiilin işlendiği yerin Sulh Ceza Hakimliğine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde **karar kesinleşir**. Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç **yedi (7) gün** içinde karara karşı fiilin işlendiği yerin Sulh Ceza Hakimliğine başvuruda bulunulabilir.

– Sulh Ceza Hakimliğinin üç bin Türk Lirasının üzerindeki idari para cezalarına ilişkin verdiği son karara karşı, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa[57] göre itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç **yedi (7) gün** içinde yapılır.

– 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun[58] 37 nci maddesi uyarınca söz konusu idari para cezasının ödeme süresi tebliğ tarihinden itibaren **bir (1) ay**dır. Borçlu isterse borcunu bu tarihten önce de ödeyebilir.

– 5326 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (6) numaralı fıkrası uyarınca idari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce (tebliğ tarihinden itibaren **on beş (15) gün** içinde) ödeyen borçludan idari para cezasının dörtte üçü (idari para cezasının % 75'i) tahsil edilir.

– Ödeme veya kesinleşme süresi içerisinde ödenmeyen idari para cezasına ilişkin idari para cezası kararları, kesinleşmesini müteakip tahsil için yükümlü Serbest Muhasebeci Mali Müşavirin ikametgahının bulunduğu yerdeki vergi dairesine, birden fazla vergi dairesi bulunması halinde süreksiz vergileri tahsil ile görevli vergi dairelerine gönderilir.

– İdari para cezası kararının tebliğ tarihinden itibaren ödeme süresi içerisinde idareye taksitlendirme talebinde bulunulabilir. İlk taksit ödeme süresi içerisinde peşin olarak ödenmek üzere kalan üç (3) taksitin bir (1) yıl içerisinde ödenmesine idarece karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde kalan kısmın tamamı tahsil edilir.

57 17.12.2004 tarih ve 25673 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
58 28.07.1953 tarih ve 8469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

12. Adli Ceza ve İdari Para Cezalarında Zamanaşımı

Zamanaşımı, kanunda öngörülen belli sürelerin geçmesi ile devletin cezalandırma yetkisini ortadan kaldırmaktadır. [59]

Türk ceza hukuku uygulamasında zamanaşımı sanık lehine konulmuş bir kuraldır. Devletin, belirli bir süre içinde suç teşkil eden eylem hakkında soruşturma yapması, başladığı soruşturmayı ya da açtığı davayı tamamlaması gerekir.[60] Suçun işlenmesinden veya cezanın verilmesinden itibaren belirli bir zamanın geçmesi, devletin dava açmak veya verilmiş cezayı yerine getirmek yönünden sahip olduğu menfaati ortadan kaldırır.[61]

Genel olarak; Devletin ceza verme yetkisini düşüren süreye dava zamanaşımı, kesinleşmiş bir mahkumiyetin infazını ortadan kaldıran süreye de ceza zamanaşımı denir.[62]

a. Adli Cezalarda Zamanaşımı:

5237 sayılı TCK'nın Dava ve Cezanın Düşürülmesi başlıklı dördüncü bölümünün 66 ila 72 nci maddeleri arasında dava ve ceza zamanaşımına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. 5549 sayılı Kanunda yer alan adli ceza gerektiren suçlar dikkate alınarak dava ve ceza zamanaşımına ilişkin düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir.

i. Dava zamanaşımı:

TCK'nın 66 ncı maddesinde kamu davasının hangi süreler içinde açılması gerektiğine, sürenin başlangıç tarihinin hangi tarihlerden itibaren başlayacağına ilişkin kanuni düzenlemelere yer verilmiştir. Mezkûr maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendine göre beş (5) yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda dava zamanaşımı sekiz (8) yıl olarak belirlenmiştir.

Dava zamanaşımı, suçun işlendiği tarihten itibaren kanunda öngörülen sürelerin geçmesi ile şüpheli hakkında soruşturma yapılmasına ve kamu davası açılmasına ya da sanık hakkında

59 Mehmet Emin ARTUK ve Mehmet Emin ALŞAHİN, Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı, Erişim: http://e-dergi.marmara.edu.tr/maruhad/issue/download/5000001567/5000000592, Erişim Tarihi:24.09.2016.

60 Bülent KUŞCU, İdari Para Cezalarında Zamanaşımı, Erişim: http://www.alomaliye.com/2016/07/21/idari-para-cezalarinda-zamanasimi/, Erişim Tarihi:20.09.2016.

61 Nevzat TOROSLU ve Haluk TOROSLU, Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, 22. Baskı, Ankara, Ocak 2016, s.484.

62 Bülent KUŞCU, a.g.m.

açılmış olan kamu davasının devam etmesine, böylece devletin cezalandırma yetkisini kullanmasına engel olan hukuki bir kurumdur. Buna göre, dava zamanaşımı fiilin işlendiği tarih ile hükmün kesinleşmesi arasında söz konusu olabilmektedir.[63]

TCK'nın 66 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası ile mezkûr maddenin (1) ve (2) numaralı fıkralarında yer alan sürelerin belirlenmesinde suçun Kanunda yer alan cezasının üst sınırının göz önünde bulundurulacağı, seçimlik cezaları gerektiren suçlarda zamanaşımı bakımından hapis cezasının esas alınacağı düzenlenmiştir.

5549 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz yükümlülüklerini ihlal eden yükümlülerin bir (1) yıldan üç (3) yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları hükmolunmuştur.

Adli ceza gerektiren yükümlülük ihlallerine ilişkin suçlarda 5549 sayılı Kanun ile öngörülen ceza üst sınırı dikkate alındığında TCK'nın 66 ncı maddesinde düzenlenen dava zamanaşımı süresi sekiz (8) yıl olarak uygulanacaktır.

TCK'nın 66 ncı maddesinin (6) numaralı fıkrasına göre; tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs halinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden itibaren dava zamanaşımı süresinin işlemeye başlayacağı hükmolunmuştur.

TCK'nın 67 nci maddesinde dava zamanaşımı süresinin durması veya kesilmesine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Mezkûr maddede, soruşturma ve kovuşturma yapılmasının izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımının duracağı hükmolunmuştur.

TCK'nın 72 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise dava zamanaşımı süresinin gün, ay ve yıl hesabıyla belirleneceği hükmolunmuştur.

Yukarıdaki açıklamalara göre yükümlülük ihlali nedeniyle verilecek adli cezalarda dava zamanaşımı süresinin başlangıç tarihinin tespiti ve zamanaşımı süresinin hesabı aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

63 Mehmet Emin ARTUK ve Mehmet Emin ALŞAHİN, a.g.m. s. 31.

Şekil 8 : Dava Zamanaşımı Süresinin Başlangıç ve Bitiş Tarihinin Tespiti

Fiilin Niteliği		**Fiilin İşlendiği Tarih**		**Dava Zamanaşımı Başlangıç Tarihi**		**Dava Zamanaşımı Bitiş Tarihi**
					8 yıl	
Şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunun açıklanması	➡	31.03.2016	➡	31.03.2016	➡	31.03.2024
Bilgi ve belge vermeme						
Muhafaza ve ibraz etmeme						

ii. Ceza zamanaşımı:

Bir davaya ilişkin olarak verilen kesin hükmün üzerinden Kanunda öngörülen sürenin geçmesinin ardından, o hükmün infazı mümkün olmaz. Kanunda öngörülen bu süre, ceza zamanaşımı süresi olarak adlandırılmaktadır.[64]

TCK'nın 68 inci maddesinde ceza zamanaşımı; cezaları içeren hükümlerin niteliği göz önüne alınarak belirlenen sürelerin geçmesi halinde cezaların infaz edilemeyeceği şeklinde hükmolunmuştur. Mezkûr maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendine göre beş (5) yıla kadar hapis ve adli para cezalarında ceza zamanaşımı on (10) yıl olarak belirlenmiştir.

TCK'nın 68 inci maddesinin (5) numaralı fıkrasında ceza zamanaşımının, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlayacağı ve kalan ceza miktarını esas alarak sürenin hesaplanacağı hükmolunmuştur.

64 Fahri Gökçen TANER, Ceza Hukukunda Zamanaşımı Yüksek Lisans Tezi, T.C.Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007, s. 174, Erişim:acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/5382/6030.pdf, Erişim Tarihi: 24.09.2016.

TCK'nın 71 inci maddesinde ceza zamanaşımı süresinin kesilmesine ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Mezkûr maddenin (1) numaralı fıkrası ile mahkumiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye Kanuna göre yapılan tebligatın veya bu maksatla hükümlünün yakalanmasının ceza zamanaşımını keseceği, (2) numaralı fıkrasında ise; bir suçtan dolayı mahkum olan kimsenin üst sınırı iki (2) yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçu kasten işlemesi halinde, ceza zamanaşımının kesileceği hükmolunmuştur.

b. İdari Para Cezasında Zamanaşımı:

5326 sayılı Kabahatler Kanununun "İdari Yaptırımlar" başlıklı üçüncü bölümünde soruşturma ve yerine getirme zamanaşımına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Kanunda düzenleme bulan soruşturma ve yerine getirme zamanaşımı kavramları şu şekilde tanımlanabilir: Bir kabahat işlendikten sonra, kanunda yazılı belirli bir süre içinde soruşturma yapılıp, kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezası verilmez ise soruşturma zamanaşımı, kabahatten dolayı verilen ceza kanunda yazılı belirli bir süre içinde uygulanmaz ise yerine getirme (tahsil) zamanaşımı söz konusu olur.[65]

5549 sayılı Kanunda yer alan idari para cezası gerektiren kabahatler dikkate alınarak soruşturma ve yerine getirme zamanaşımına ilişkin düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir.

i. Soruşturma zamanaşımı:

Soruşturma zamanaşımı, cezayı gerektiren fiilin yapılması veya yapılan fiilin sonucunun gerçekleşmesinden itibaren hangi süre içinde ceza kesilebileceğini göstermektedir. Soruşturma zamanaşımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezasına karar verilemez. Soruşturma zamanaşımını TCK'nın 66 ncı maddesi ile düzenlenen dava zamanaşımına benzetmek mümkündür.[66]

5326 sayılı Kanunun Soruşturma Zamanaşımı başlıklı 20 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında soruşturma zamanaşımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezasına karar verilemeyeceği hükmolunmuştur. Mezkûr maddenin (2) numaralı fıkrasında ise kabahate uygulanacak idari para cezasının tutarına göre soruşturma zamanaşımı süreleri belirlenmiştir.

65 Bülent KUŞCU, a.g.m.
66 Bülent KUŞCU, a.g.m.

5326 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasında soruşturma zamanaşımı süresinin, kabahate ilişkin fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlayacağı, (5) numaralı fıkrasında ise kabahati oluşturan fiilin aynı zamanda suç oluşturması halinde suça ilişkin dava zamanaşımı hükümlerinin uygulanacağı hükmolunmuştur.

5326 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında kabahatin, icrai veya ihmali davranışın gerçekleştirildiği zaman işlenmiş sayılacağı, davranış sonucunun oluştuğu zamanın bu bakımdan dikkate alınmayacağı hükmolunmuştur.

442 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliğinin[67] Kabahatler Kanunu Kapsamına Giren İdari Para Cezaları başlıklı bölümünde; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun genel kanun olduğu kanun yolu dışındaki diğer genel hükümlerin tüm idari para cezaları hakkında uygulanacağı belirtilmiştir. Bu itibarla idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü, özel kanununda hüküm bulunmaması koşuluyla idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümler (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), ödeme usulü, **zamanaşımı**, idari para cezalarının gelir kaydedileceği kamu idareleri gibi düzenlemelerin genel hükümler olduğu, ilgili kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi genel hükümlere Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Buna göre; 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasında yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş (5) yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemeyeceği hükmolunmasına rağmen, 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 20 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan zamanaşımı sürelerinin 5549 sayılı Kanuna göre verilen idari para cezalarına da uygulanması gerekmektedir. 5326 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında uygulanacak idari para cezasının tutarına göre soruşturma zamanaşımı süreleri belirlenmiştir. Mezkûr fıkra hükmüne göre soruşturma zamanaşımı süreleri;

- Yüzbin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde beş (5),
- Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde dört (4),
- Ellibin Türk Lirasından az idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde üç (3),

yıldır.

67 12.05.2007 tarih ve 26520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gerek 5326 sayılı Kanunda gerekse 5549 sayılı Kanunda soruşturma zamanaşımının kesilmesi veya durmasına ilişkin herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır.[68]

ii. Yerine getirme (tahsil) zamanaşımı:

5326 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idari para cezasına veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin kararın artık yerine getirilemeyeceği hükmolunmuştur. Mezkûr maddenin (2) numaralı fıkrasında ise kabahate uygulanacak idari para cezasının tutarına göre yerine getirme zamanaşımı süreleri belirlenmiştir.

5326 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (4) numaralı fıkrasında yerine getirme zamanaşımı süresinin, kararın kesinleşmesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren işlemeye başlayacağı, (5) numaralı fıkrasında ise Kanun hükmü gereği olarak idari yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde yerine getirme zamanaşımının işlemeyeceği hükmolunmuştur.

İdari para cezalarının uygulamasına yönelik açıklamaların yer aldığı 442 Seri No›lu Tahsilat Genel Tebliğinin İdari Para Cezalarının Kesinleşmesi başlıklı bölümünde, idari para cezasının kesinleşmesi;

- idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna başvurulmaması veya
- kanun yoluna başvurulması halinde yargılama aşamalarının son bulması neticesinde idari para cezalarının takip edilebilir aşamaya gelmesi

şeklinde tanımlanmıştır.

6183 sayılı Kanunun 37 nci maddesine göre yükümlülere verilecek idari para cezaları için düzenlenecek idari para cezası kararının yükümlüye tebliğ edildiği tarihinden itibaren bir (1) ay içinde idari para cezalarının ödenmesi gerekmektedir. Yükümlüler isterlerse idari para cezasını bir (1) aylık ödeme süresinden önce ödeyebilirler. Ancak; idari para cezasını zamanında veya hiç ödemeyen yükümlüler hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takibat yapılacaktır.

68 Faruk MUTLU, Aklama ve Terörün Finansmanı Suçu İle Mücadelede Önleyici Tedbirler Yükümlü, Yükümlülükler, Yükümlülük Denetimi ve Yaptırımlar, T.C. Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Yayın No:27, Birinci Baskı, Eylül 2015, Ankara, s.283.

Yerine getirme (tahsil) zamanaşımını, TCK'nın 68 inci maddesi ile düzenlenen ceza zamanaşımına benzetmek mümkündür. Yerine getirme zamanaşımı, esasında tahsilat zamanaşımıdır. Yani kesilmiş bir cezanın tahsil edilebileceği azami süreyi göstermektedir. Ceza kesildiğinde tahsilâtın yerine getirme zamanaşımı içerisinde yapılması gerekmektedir.[69]

442 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliğinin İdari Para Cezalarının Tahsil Zamanaşımı başlıklı bölümünde 5326 sayılı Kanun kapsamındaki idari para cezalarının tahsil zamanaşımı süresinin mezkûr Kanunun 21 inci maddesine göre tespit edileceği, tahsil zamanaşımının tespitinde 6183 sayılı Kanunun tahsil zamanaşımını kesen halleri düzenleyen 103 üncü maddesi ile tahsil zamanaşımının işlememesi hallerini düzenleyen 104 üncü maddesinin ayrıca dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

5549 sayılı Kanunun; 13 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrasına göre kimlik tespiti ile şüpheli işlem bildirimi yükümlülüklerinin ihlali nedeniyle yükümlü adına MASAK Başkanlığı tarafından 2015 yılında her bir ihlal için verilecek idari para cezası 9.685 TL, 2016 yılında her bir ihlal için verilecek idari para cezası 10.225 TL, 2017 yılında her bir ihlal için verilecek idari para cezası 10.616 TL'dir.

5326 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (c) bendine göre 10.000 TL veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde yerine getirme (tahsil) zamanaşımının dört (4) yıl, (d) bendine göre de 10.000 TL'den az idari para cezasına karar verilmesi halinde yerine getirme zamanaşımının üç (3) yıl olarak uygulanacağı hükmolunmuştur.

İdari para cezaları her yıl VUK hükümlerine göre tespit edilen yeniden değerleme oranında arttırılmaktadır. İdari para cezalarının artışı yerine getirme (tahsil) zamanaşımı sürelerini etkilemektedir. Bu hususun yükümlülük ihlali nedeniyle yükümlülere verilecek idari para cezalarının uygulamasında yerine getirme (tahsil) zamanaşımı süresinin belirlenmesinde göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Aşağıdaki şekilde 2015, 2016 ve 2017 yıllarında yapılan yükümlülük ihlalleri nedeniyle verilecek idari para ceza tutarlarına göre yerine getirme (tahsil) zamanaşımı sürelerine yer verilmiştir.

69 Bülent KUŞCU, a.g.m.

Şekil 9 : Yerine Getirme (Tahsil) Zamanaşımı Süresinin Başlangıç ve Bitiş Tarihinin Tespiti

İdari Para Cezası Kararının Kesinleşme Tarihi		Yerine Getirme Zamanaşımı Başlangıç Tarihi		İdari Para Cezası Tutarı (TL)		Yerine Getirme Zamanaşımı Süresi		Yerine Getirme Zamanaşımı Bitiş Tarihi
2015 YILINDA YAPILAN YÜKÜMLÜLÜK İHLALİ								
11.05.2015	➡	01.01.2016	➡	**9.685 TL**	➡	**3 yıl**	➡	31.12.2018
2016 YILINDA YAPILAN YÜKÜMLÜLÜK İHLALİ								
21.12.2016	➡	01.01.2017	➡	**10.225 TL**	➡	**4 yıl**	➡	31.12.2020
2017 YILINDA YAPILAN YÜKÜMLÜLÜK İHLALİ								
11.01.2017	➡	01.01.2018	➡	**10.616 TL**	➡	**4 yıl**	➡	31.12.2021

13. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 Sayılı Kanun Kapsamında Yükümlüler Arasında Sayılmasına İlişkin Eleştiri ve Öneriler

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler, mesleki faaliyetleri özel yaşantılarını da etkileyecek ölçüde yoğun iş yükü altında çalışmaktadır. Teknolojik gelişmeler de elektronik ortamda yeni bir bildirim veya beyan külfeti doğurarak Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin iş yükünü teknolojideki gelişme ile aynı yönde artırmaktadır.

Meslek mensupları fazla iş yükünden dolayı mesleki anlamda kişisel gelişime zaman ayıramamakta, mali müşavirlik hizmetleri ile ilgili mevzuat değişikliklerini gereği gibi takip edememektedir. Buna karşın yapılan yasal düzenlemeler ile Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin mevzuat değişikliklerine anında ayak uydurması ve bu değişiklikleri uygulaması istenmektedir.

Gerek 5549 sayılı Kanun gerekse 6415 sayılı Kanunun temelde mali sistemin suçlular tarafından kullanılmasını engellenmeyi amaçladığı göz önüne alındığında 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere verilen yükümlülüklerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede yadsınamaz bir öneme sahip olduğu açıktır.

Ancak; Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yükümlülüklerinin herhangi bir sınırlama olmaksızın bütün işlemlerini kapsaması, yükümlülüklere ilişkin bir sınırlamanın bulunmaması zaten ağır olan iş yükünü daha da artırmakta ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere ek sorumluluklar doğurmaktadır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının t bendinin ilk hali Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin belli başlı işlemleri gerçekleştirmeleri halinde yükümlü olacaklarına hükmetmekte iken mezkûr bendin yürürlükteki hali söz konusu sınırlamayı ortadan kaldırmıştır. Böylece mesleki hizmet sözleşmesi imzalanan bütün müşterilerle yapılan işlemler açısından 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi gibi bir durum ortaya çıkmaktadır.

Yetki ve sorumlulukları, müşterilerinden aldıkları ücretler, hizmet verilen müşterilerin işletme büyüklükleri gibi veriler göz önüne alınmadan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirleri tam yükümlü olarak değerlendirmek zaten yoğun iş yükü altında çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin iş yükünü, üzerlerindeki baskıyı ve mesleki sorumlulukları daha da artırmaktadır.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler sundukları mesleki hizmetler nedeniyle müşterilerini tanıma fırsatına sahiptir. Ancak; işletme sahip ve sahiplerinin kendilerini ve asıl amaçlarını saklama yönüne gidebilecekleri, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere sunacakları belge ve bilgilerle esas gayelerini saklayabilecekleri unutulmamalıdır.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler açısından 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuattaki düzenlemelerin belirli işlemler, müşterilerin iktisadi ve ticari profilleri, işlemlerin parasal tutarları gibi çeşitli sınırlamalar yapılarak yükümlülüklerin belirlenmesi belki de suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadeleden beklenen amaca daha uygun düşecektir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin Mesleki Faaliyetlerinde Uyacakları **Etik İlkeler** Hakkında Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde bağımsız çalışan meslek mensubunun; çalışanlar listesine kayıtlı meslek men-

subu ile bunların kurdukları ortaklık bürolarını ve şirketlerini ifade ettiği belirtilmiştir. Öte yandan tüzel kişilerle tüzel kişiliği olmayan teşekküller kanuni temsilci vasıtasıyla temsil ve idare edilmektedir. 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat ile bu genel kaidenin dışına çıkıldığı görülmektedir. Şöyle ki, mesleki faaliyetin ortaklık bürosu veya şirket şeklinde ifa edilmesi halinde 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatta yer alan saklama ve ibraz yükümlülüğü açısından kanuni temsilci yükümlü olmamaktadır. Bu durum ortaklık bürosu veya şirket şeklinde ifa edilen mesleki faaliyetlerde mesleki hizmet sözleşmesini imzalayan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yükümlü olarak addedilmesine neden olmakta, kimlik tespiti ile şüpheli işlem bildirimi yükümlülüklerine ilişkin bilgi ve belgelerin mesleki hizmet sözleşmesini imzalayan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerden istenilmesi ve bu bilgi ve belgelerin mesleki hizmet sözleşmesini imzalayan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce muhafaza ve ibraz edilmesi zorunluluğunu doğurmaktadır. Bu durum kurumsallaşmanın yeterince gelişmediği ülkemizde ortaklık bürosunun kapatılması veya şirket ortaklığının sonlandırılması hallerinde mesleki hizmet sözleşmesini imzalayan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin idari para cezası ve/veya adli cezalar ile muhatap olmalarına neden olacaktır. Bu şekildeki bir düzenleme hukukun genel normlarına aykırılığa neden olmaktadır.

Yapılan mevzuat değişikliklerinde uygulamanın paydaşı olan meslek mensuplarının ve meslek kuruluşlarının mutlaka görüşünün alınması ve paydaşların eleştiri ve önerilerine göre işlem yapılması yerinde bir yaklaşım olacaktır.

Uygulamanın mevcut halinde Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin düzenleyecekleri mesleki hizmet sözleşmelerinin 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatın kimlik tespiti amacıyla alınması zorunlu kılınan bilgi ve belgeleri kapsayacak şekilde yeniden tasarlanması Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin cezai yaptırımlara muhatap olmasının önüne geçebilmesi açısından yararlı olacaktır.

İş ilişkisi içinde bulunulan müşterinin kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket edebilecekleri unutulmamalı ve bu kimselere sorumluluklarını hatırlatmak amacıyla Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Tedbirler Yönetmeliğinin 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre gerekli duyuruları hizmet verdikleri tüm işyerlerine müşterilerin rahatça görebileceği şekilde asmaları önem arz etmektedir.

Ayrıca bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin imzaladıkları mesleki hizmet sözleşmeleri ile 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında alınması,

muhafaza ve ibrazı gereken bilgi ve belgeleri fiziki olarak veya elektronik ortamda oluşturacakları kişisel arşivlerde saklamaları yerinde olacaktır. Bu şekilde hareket edilmesi iş hayatında yaşanacak belirsizlikler göz önüne alındığında ortaklık bürosu veya şirket şeklinde ifa edilen mali müşavirlik faaliyetlerinde mesleki hizmet sözleşmesini düzenleyen yükümlüler açısından son derece ihtiyatlı bir yaklaşım olacaktır.

14. Değerlendirme ve Sonuç

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğinin 23 üncü maddesi ile 5549 sayılı Kanun kapsamında müşterinin tanınması ilkesi dikkate alındığında suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla meslek mensuplarına önemli bir görev atfedilmiştir.

5549 sayılı Kanunun amacı suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir. Bu kapsamda suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla müşterinin tanınması ilkesi doğrultusunda çeşitli önleyici tedbirler uygulanması 5549 sayılı Kanundan beklenen amaca ulaşmak için bir ihtiyaç doğurmaktadır. Önleyici tedbirler iş ilişkisi kapsamında mali ve mali olmayan kurumlar ile profesyonel meslek mensupları aracılığı ile uygulanabilmektedir. Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler profesyonel meslek mensupları arasında yer alarak 5549 sayılı Kanun uygulamasında yükümlü grupları içinde sayılmıştır.

Yükümlü grupları arasında yer verilen Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimi, şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu açıklamama, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz olmak üzere çeşitli yükümlülükleri vardır.

Yükümlülerin ilgili mevzuat ile getirilen yükümlülüklerini tam ve eksiksiz olarak yerine getirmeleri gerekmektedir. Kimlik tespiti yükümlülüğünün iş ilişkisi tesis edilmeden veya işlem yapılmadan önce sonuçlandırılması, yapılacak işlemler nedeniyle oluşan şüpheler nedeniyle şüpheli işlem bildiriminde bulunulması, iş sahibi hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunun yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklanmaması, ilgililerce istenilecek bilgi ve belgeleri savunma hakkına ilişkin hükümler dışında özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek yükümlülerce bilgi ve belge vermekten kaçınılmaması, bilgi ve belgelerin ilgili mevzuat kapsamında sekiz (8) yıllık süre ile muhafaza edilmesi ve muhafaza zorunluluğu

bulunan bilgi ve belgelerin sekiz (8) yıllık muhafaza süresi içinde yetkililerce istenilmesi halinde ibraz edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda ifade edilen yükümlülüklerin tam ve eksiksiz olarak yerine getirilmemesi yükümlülük ihlali olarak değerlendirilmekte olup, yükümlülük ihlalinin niteliği, türü, sayısı ve yapıldığı tarih dikkate alınarak idari para cezası veya adli ceza yönünden yükümlüler hakkında işlem yapılacaktır.

Öte yandan kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirimleri suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele büyük öneme sahiptir. Söz konusu suçlarla mücadelenin en önemli girdisi ise şüpheli işlem bildirimleridir. ŞİB formlarının MASAK Başkanlığınca belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yükümlünün sahip olduğu bütün bilgileri içerecek şekilde düzenlenmesi yapılan bildirimin suç gelirinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele süreçlerine olan katkısını artıracaktır.

Meslek mensuplarının yükümlüler arasından çıkarılmaları yönündeki itirazlarına ilişkin yargısal süreç T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 11.02.2015 tarih ve K:2015/330 *(E:2014/3871)* sayılı kararı ile kesinleşmiştir. Bu durum dikkate alındığında meslek mensuplarının 5549 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülükleri hakkında bilgi ve farkındalık düzeylerinin en kısa sürede artırılması gerekmektedir. Yeterli bilgi düzeyine sahip olunmamasının kaçınılmaz sonucu yükümlülük ihlallerine neden olmaktır. Yükümlülük ihlallerinin yapılacak yükümlülük uyum denetimleri veya yükümlülük ihlal incelemeleri sonucunda tespit edilmesi yükümlülerin idari para cezasını ve/veya adli cezayı gerektiren yaptırımlar ile karşılaşmalarına neden olacaktır. Bu gibi olumsuz durumların önüne geçmek amacıyla meslek mensuplarının yükümlülüklerine ilişkin mevzuat bilgilerini zaman kaybetmeden artırması gerektiği çok açıktır.

Suçtan elde edilen gelirlerin aklanması veya işleme konu malvarlıklarının terörün finansmanında kullanılması ile mücadelede MASAK Başkanlığı ve yükümlülere büyük görevler düşmektedir. Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadeledeki başarı gerek ülke ekonomimiz gerekse dünya ekonomisi açısından önemli sonuçlar doğuracaktır.

EKLER

Ek-1 Şüpheli İşlem Bildirim Formu (MSK-FRM-ŞİB-009-1.2)

(MSK-FRM-ŞİB-009-1.2)

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİM FORMU

A- FORMU DÜZENLEYEN YÜKÜMLÜ BİLGİLERİ			
Ad/Unvan			
Vergi Kimlik No		TC Kimlik Numarası	
B- BİLDİRİME İLİŞKİN BİLGİLER			
Referans No			
Evrak Kayıt No			
Yeni veya Ek	☐ Yeni ☐ Ek	Ek ise Önceki Bildirim Referans No:	
Bildirimin Aciliyeti	☐ Normal ☐ İvedi ☐ Çok İvedi ☐ İşlemin Ertelenmesi Talepli		
Bildirim Kategorisi	☐ Suç gelirlerinin aklanması ☐ Terörün Finansmanı		

C- ŞÜPHELİ İŞLEM İLE İLGİLİ GERÇEK KİŞİ BİLGİLERİ

İşlem İle Olan Bağlantısı	☐ İşlemi Yapan		
	☐ Adına İşlem Yapılan		
	☐ Dolaylı Olarak İlgili		
	.....		
Kimliği sahte mi?	☐ Evet ☐ Hayır		
Cinsiyeti	☐ Erkek ☐ Kadın ☐ Bilinmiyor		
Adıw		Soyadı	
T.C. Kimlik No		Vergi Kimlik No	
Anne Adı		Baba Adı	
Doğum Tarihi		Doğum Yeri	

Uyruğu		Kimlik Belge No	
Adresi			
Telefon Numaraları			
Elektronik Posta Adresi			
İş ve Meslek			
Ek Bilgi			

D- ŞÜPHELİ İŞLEM İLE İLGİLİ TÜZEL KİŞİLER İLE TÜZEL KİŞİLİĞİ OLMAYAN TEŞEKKÜLLERE DAİR BİLGİLER

İşlem İle Olan Bağlantısı	☐ Adına İşlem Yapılıyor		
	☐ Dolaylı Olarak İlgili		
	.....		
Kimliğe esas belge sahte mi?	☐ Evet ☐ Hayır		
Kuruluş Nevi	☐ Sermaye Şirketi ☐ Şahıs Şirketi		
	☐ Dernek/Vakıf ☐ Diğer		
Unvanı			
İşletme Adı			
Vergi Kimlik Numarası		Sicil Numarası	
Bulunduğu Ülke		Bulunduğu İl/İlçe	
Adresi			
Faaliyet Konusu			
Telefon Numarası		Faks Numarası	
Elektronik Posta Adresi		Web Sitesi	
Ek Bilgi			

(MSK-FRM-ŞİB-009-1.2)

E- ŞÜPHELİ İŞLEM BİLGİLERİ (Her bir şüpheli işlem için bu alanı tekrarlayınız)			
İşlem Durumu	☐ Gerçekleştirilmiş ☐ Teşebbüs Aşamasında		
İşlem Tarihi	☐ Tek işlem : …./..../……..		
	☐ Çoklu İşlem : .... /..../…….. - …./..../……..		
Para Birimi			
İşlem Tutarı		İşlem Tutarı (TP)	
İşlem Türü			
İşlemin Yapıldığı Yer (Ülke/İl/İlçe)			
İşlem Açıklaması			

F- HESAP BİLGİLERİ (Her bir hesap için bu alanı tekrarlayınız)	
Hesabın Bulunduğu Kuruluş	
Hesabın Bulunduğu Şube	
Hesap No	
IBAN	

G- SUÇA İLİŞKİN ŞÜPHE KATEGORİLERİ

H- AÇIKLAMA

Bildirimi Yapanın
Adı-Soyadı-İmzası

Ek-2 Elektronik Ortamda Şüpheli İşlem Bildirimi Taahhüt Formu

MSK-FRM-THT-001-1.0

ELEKTRONİK ORTAMDA ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMİ TAAHHÜT FORMU

T.C. MALİYE BAKANLIĞI

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına

YÜKÜMLÜYE İLİŞKİN BİLGİLER			
Yükümlü Unvanı			

UYUM GÖREVLİSİ veya VEKİLİNE İLİŞKİN BİLGİLER			
Adı ve Soyadı			
T.C. Kimlik Numarası		Vergi No	
Doğum Yeri		Doğum Tarihi	
Telefon		e-posta	

Tarafıma elektronik şüpheli işlem bildirimi göndermek üzere şifre verildikten sonra;

- Başkanlık tarafından şüpheli işlemlerin elektronik ortamda gönderimine ilişkin belirlenecek tüm esas ve usullere uymayı,

- Tarafıma verilen kullanıcı kodu ve şifreyi korumaktan sorumlu olduğumu, şifremi herhangi bir üçüncü kişi ile paylaşmayacağımı, temsil ettiğim yükümlü ile ilişkimin sona ermesi halinde şifremi kimseye devretmeyeceğimi, sahip olduğum kullanıcı ve şifre ile başka bir kişinin işlem yaptığını anlamam halinde derhal Başkanlığa durumu bildireceğimi,

- Bana verilen kullanıcı kodu ve şifre kullanılarak yapılan tüm işlemlerden sorumlu olduğumu,

- Elektronik ortamda yapılan işlemlerin tespit ve tevsikinde Başkanlık kayıtlarının esas alınacağını,

- Tarafıma verilen kullanıcı kodu ve şifreyi kullanarak elektronik ortamda göndereceğim tüm bildirim, ekstre, finansal hareketlere ilişkin veriler ve diğer tüm belgelerin doğruluğunu,

kabul ve taahhüt ederim.

Adı Soyadı

Tarih – İmza

Ek-3 Örnek Şüpheli İşlem Tipleri

KOD	AÇIKLAMA
MÜŞTERİ PROFİLİNE İLİŞKİN TİPLER	
T-003-1.1	Müşterilerin yükümlülere başvurularında; ibrazı ya da tevdii gereken belgelerin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbiriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranılması.
T-003-1.2	İşlem yapılması için para veya çeşitli hediyeler teklif edilmesi ya da müşteri hakkında suç gelirlerinin aklanması veya terörün finanse edilmesiyle ilgili olarak medyada menfi haberler çıkmış olması gibi şüphe duyulmasını gerektiren somut bir durumun varlığı.
T-003-1.3	Müşterinin, genel müşteri davranış modellerinin dışına çıkması örneğin hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını engellemek amacıyla bazen çok yakın, bazen tehditkar tavır takınmaları.
T-003-1.4	Müşterilerin işi/mesleği, mali durumu ile işlemleri arasında makul bir orantı bulunmaması.
T-003-1.5	Müşterilerin, riskli kişi veya kuruluşlar ile ticari ya da başkaca bir ilişkisinin bulunması.
T-003-1.6	Şirketlerin, faaliyet gösterilen sektördeki diğer kuruluşlara veya genel olarak şirket yapılanmalarına nazaran mutad olmayan sermaye, ortaklık, yönetim ve istihdam yapısına sahip olması.
GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE İLİŞKİN TİPLER	
T-003-2.1	Ticari faaliyet gösteren kişi veya kuruluşların faaliyetleri kapsamında olağan olarak tekrarı gereken işlemlerin münferit işlem olarak kalması ya da aksine olağan ticari hayatta sık yapılmayan işlemlerin sürekli olarak tekrarlanması.
T-003-2.2	Mutad uygulamalarda toplu yapılması gereken mali işlemlerin, tespit ve bildirimlerden kaçınmak amacıyla, mantıklı bir gerekçesi olmaksızın bölünmesi.
T-003-2.3	Yapılan ya da yapılmak istenen işlemin mutad ve makul hukuki veya ekonomik bir gerekçesi ya da mantığının olmaması.

KOD	AÇIKLAMA
T-003-2.4	Müşterinin küçük kupürler ile yüksek tutarda nakit ödeme yapması veya sık kullanılmayan bir döviz ile ödeme yapmak istemesi gibi ödeme araçlarının alışılmışın dışında kullanılması.
İŞLEMLER İLE İLGİLİ GENEL TİPLER	
T-003-3.1	Müşterinin işlem yapmadan önce, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, yükümlünün aklama ile mücadelede kontrol yöntemleri hakkında bilgi edinmeye çalışması ve bu yönde sorular sorması.
T-003-3.2	Müşteriden faaliyeti, mesleği ya da kimlik, adres ve telefon gibi kişisel bilgilerinin alınmasında zorluklarla karşılaşılması.
T-003-3.3	Müşterinin işlemin amacı ya da işleme konu fonun kaynağı hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi vermekten kaçınması.
T-003-3.4	Müşterinin yasal veya idari olarak ibrazı veya doldurulması gereken bir belgeyi ibraz etmemek veya doldurmamak için yükümlü işlem görevlisini ikna etmeye çalışması.
T-003-3.5	Görünürde birbirinden bağımsız hareket eden müşterilerin; aynı adres, telefon ve benzeri iletişim bilgilerini vermesi.
T-003-3.6	Aralarında akrabalık bağı ya da herhangi bir iş ilişkisi bulunmayan ve ortak vadeli mevduat hesabı açtırmış olan kişilerin hesaplarında tasarruf mevduatı profiline uymayan dikkat çekici ve yoğun şekilde nakit işlem veya yurt içinden ve dışından yönlendirilen elektronik transfer trafiği görülmesi.
T-003-3.7	Tüzel kişi müşterilerin ortakları veya yöneticileri olarak görünen gerçek veya tüzel kişilerin, firmanın gerçek ortak veya yöneticisi olmadığının anlaşılması; firmanın sermayesi ve idaresinin, kötü bir ünü olan ya da resmi makamlarca haklarında dava açılmış veya soruşturma yapıldığı bilinen üçüncü şahısların kontrolünde olduğuna dair bilgi veya şüpheyi gerektirecek bir durum bulunması.
T-003-3.8	Tüzel kişi müşterilerin, hakim yeni ortak ve/veya ortaklarının; kişisel ve ticari geçmişleri hakkında bilgi vermekten kaçınmaları, daha önce firmanın faaliyet gösterdiği alanda herhangi bir ilgisi, eğitimi ve iş tecrübesine sahip olmadıklarına dair emareler olması.

KOD	AÇIKLAMA
T-003-3.9	Müşterinin kimlik ibraz etmeksizin veya geçerli kimlik belgesi olmaksızın sahte-hayali olduğundan şüphe duyulan isimle işlem yapmaya veya başkaları adına işlem yaptırmaya teşebbüs etmesi.
T-003-3.10	Müşteri tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulmaması konusunda yükümlü çalışanlarına teklif, baskı veya tehditte bulunulması.
RİSKLİ ÜLKELERLE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE İLİŞKİN TİPLER	
T-003-4.1	Prim ödemeleri ile müşteriye yapılan ödemelerin riskli ülkelere ve/veya bu ülkelerden gerçekleşmesi veya bu işlemlerde riskli ülkelerdeki bankaların çıkardığı kredi kartlarının kullanılması.
KAR AMACI GÜTMEYEN KURULUŞLARA İLİŞKİN TİPLER	
T-003-5.1	Kâr amacı gütmeyen kuruluşların beyan edilen amacı, faaliyetleri ve görünen kaynakları ile yükümlü nezdinde yaptığı işlemlerin niteliği, büyüklüğü uyumsuzluklar olması.
T-003-5.2	Kuruluşun yükümlü nezdinde gerçekleştirdiği işlemlerin sıklığı ve tutarlarında ani artışlar ortaya çıkması.

Ek-4 Suça İlişkin Şüphe Kategorileri Tablosu

Kod	Açıklama
009-SK-01	Tefecilik
009-SK-02	POS tefeciliği
009-SK-03	Fuhuş
009-SK-04	Göçmen kaçakçılığı / insan ticareti
009-SK-05	Uyuşturucu kaçakçılığı
009-SK-06	Silah kaçakçılığı
009-SK-07	Tarihi eser kaçakçılığı
009-SK-08	Gümrük kaçakçılığı / hayali ihracat
009-SK-09	Kıymetli maden kaçakçılığı
009-SK-10	Bilişim suçları
009-SK-11	Vergi kaçırma
009-SK-12	Sermaye piyasalarına ilişkin suçlar
009-SK-13	Rüşvet / irtikâp / zimmet / kamu görevlisinin haksız mal edinmesi
009-SK-14	Resmi / özel evrakta sahtecilik
009-SK-15	Para ve kıymetli evrak dolandırıcılığı / sahteciliği
009-SK-16	Sigorta dolandırıcılığı / poliçe sahteciliği
009-SK-17	Dolandırıcılık (Çek, senet, sigorta harici)
009-SK-18	Organ / doku ticareti
009-SK-19	Tehdit / şantaj / cebir ve adam kaçırma
009-SK-20	Mal varlığına karşı suçlar (hırsızlık, yağma vs.)
009-SK-21	Hileli iflas
009-SK-22	Kumar / yasadışı bahis
009-SK-23	Yasadışı fon toplama/sağlama
009-SK-24	İhaleye fesat karıştırma
009-SK-25	Sosyal güvenlik mevzuatına aykırılık
009-SK-26	Bankacılık mevzuatına ilişkin suçlar
009-SK-27	Akaryakıt kaçakçılığı

Ek-5 Şüphe Kategorileri Referans Tablosu

KOD	AD	AÇIKLAMA	İLGİLİ YASAL DÜZENLEME(LER)
SK-01	Tefecilik	Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 241
SK-02	POS tefeciliği	Tefecilik suçunun POS vasıtasıyla işlenmesi ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 241
SK-03	Fuhuş	Bir kimseye fuhuş için aracılık eden veya yer temin eden kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 227
SK-04	Göçmen kaçakçılığı / insan ticareti	Maddi menfaat elde etmek maksadıyla yasal olmayan yollardan bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkan sağlayan, Türk vatandaşı yada yabancının yurt dışına çıkmasına imkan sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 79,80
SK-05	Uyuşturucu kaçakçılığı	Uyuşturucu ve psikotrop maddenin yasal olmayan yollardan üretimi, dağıtımı, sevkiyle uğraşan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 188
SK-06	Silah kaçakçılığı	Ateşli silahlar ve bunların mermilerinin yasal olmayan yollardan üretimi, dağıtımı ve sevkiyle uğraşan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	6136 sayılı Kanun, madde 12
SK-07	Tarihi eser kaçakçılığı	Yurtiçinde korunması gereken taşınır kültür ve tabiat varlıklarının yurtdışına çıkarılmasıyla uğraşan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	2863 sayılı Kanun madde 32

KOD	AD	AÇIKLAMA	İLGİLİ YASAL DÜZENLEME(LER)
SK-08	Gümrük kaçakçılığı / hayali ihracat	- Tütün mamülleri, elektronik cihazlar vb. ticari emtianın vergi, resim ve harçları ödemekten kaçınmak veya buna teşebbüs etmek amacıyla kayıt dışı olarak ticareti veya taşınması faaliyeti - Eşyanın gümrük işlemlerine tabi tutulmaksızın ithal edilmesi - Eşyanın sahte belge kullanılarak ithal edilmesi - Geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi çerçevesinde getirilen eşyanın sahte belge ile yurt dışına çıkarılmış gibi işlem yapılması suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5607 sayılı Kanun, madde 3
SK-09	Kıymetli maden kaçakçılığı	Standart işlenmemiş kıymetli madenlerin yetkili kişi/kurum/kuruluşlarca yapılmaması ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar
SK-10	Bilişim suçları	Bilişim sistemine girme, Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, Yasak cihaz veya programlar ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 243, 244, 245, 245/A
SK-11	Vergi kaçırma	Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapılmak suretiyle ve Vergi Usul Kanunu 359 uncu maddesinde belirtilen diğer eylemlerin yapılması suretiyle vergi kaçakçılığı suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	213 sayılı Vergi Usul Kanunu, madde 359

KOD	AD	AÇIKLAMA	İLGİLİ YASAL DÜZENLEME(LER)
SK-12	Sermaye piyasalarına ilişkin suçlar	Sermaye piyasalarında gerçekleştirilen işlemlerde; - Bilgi suiistimali - Piyasa dolandırıcılığı - Usulsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasası faaliyetleri - Güveni kötüye kullanma ve sahtecilik - Bilgi ve belge vermeme, denetimin engellenmesi - Yasal raporlarda, muhasebe kayıtlarında sahtecilik - Sır saklama yükümlülüğünü ihlal suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ilgili maddeleri
SK-13	Rüşvet / irtikâp / zimmet / kamu görevlisinin haksız mal edinmesi	Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 247, 250, 252, 257
SK-14	Resmi / özel evrakta sahtecilik	Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 204, 207

KOD	AD	AÇIKLAMA	İLGİLİ YASAL DÜZENLEME(LER)
SK-15	Para ve kıymetli evrak dolandırıcılığı / sahteciliği	Kanunen tedavülde bulunan parayı veya paraya eşit olan değerleri, sahte olarak üreten, ülkeye sokan, nakleden, muhafaza eden veya tedavüle koyan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 197
SK-16	Sigorta dolandırıcılığı / poliçe sahteciliği	Sigorta bedelini almak için işlenen dolandırıcılık suçları ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 158
SK-17	Dolandırıcılık (Çek, senet, sigorta harici)	Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun
SK-18	Organ / doku ticareti	Hukuken geçerli rızaya dayalı olmaksızın kişiden organ alan kimseler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 91
SK-19	Tehdit / şantaj / cebir ve adam kaçırma	Tehdit / şantaj / cebir ve adam kaçırma gibi eylemlerde bulunan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 106,107,108,109
SK-20	Mal varlığına karşı suçlar (hırsızlık, yağma vs.)	Hırsızlık, yağma, hakkı olmayan yere tecavüz, güveni kötüye kullanma, gibi suçlar ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 141,142,148,149
SK-21	Hileli iflas	Malvarlığını eksiltmeye yönelik hileli tasarruflarda bulunan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 161

KOD	AD	AÇIKLAMA	İLGİLİ YASAL DÜZENLEME(LER)
SK-22	Kumar / yasadışı bahis	- Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama eylemini gerçekleştiren, - 7258 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayalı olmaksızın bahis oynatan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 228, 7258 sayılı Kanun, madde 5
SK-23	Yasadışı fon toplama/sağlama	Terörün finansmanı kapsamında fon toplanması eylemini gerçekleştiren kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	6415 sayılı Kanun, madde 3, 4
SK-24	İhaleye fesat karıştırma	Kamu kurumu veya kuruluşları adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına ya da kiralamalara ilişkin ihaleler ile yapım ihalelerine fesat karıştıran kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 235
SK-25	Sosyal güvenlik mevzuatına aykırılık	Sosyal Güvenlik Kurumundan haksız menfaat elde etme, sahte sigortalı bildirme ve durum değişikliği bildirmeme suçunu işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5237 sayılı Kanun, madde 204, 206, 207

KOD	AD	AÇIKLAMA	İLGİLİ YASAL DÜZENLEME(LER)
SK-26	Bankacılık mevzuatına ilişkin suçlar	İzinsiz faaliyette bulunmak, Mevduat ve katılım fonu sahiplerinin haklarını engellemek, Düzeltici, iyileştirici ve kısıtlayıcı önlemleri almamak, Yetkili merciler ile denetim görevlilerince istenen bilgi ve belgeleri vermemek ve görevlerini yapmalarını engellemek, Belgelerin saklanması yükümlülüğüne aykırı davranmak, Gerçeğe aykırı beyanda bulunmak, İşlemlerin kayıt dışı bırakılması ve gerçeğe aykırı muhasebeleştirme, itibarın zedelenmesi, Sırların açıklanması, zimmet suçlarını işleyen kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5411 sayılı Kanun madde 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160
SK-27	Akaryakıt kaçakçılığı	Akaryakıt ürünlerinin gümrük işlemlerine tabi kılınmaksızın ülke içine intikalini sağlayan kişi/kişiler ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinde	5607 sayılı Kanun, madde 3

KAYNAKLAR

3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu

4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu

5326 sayılı Kabahatler Kanunu

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun

340 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

442 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği

4 Sıra No.lu Vergi Beyannamelerinin Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce İmzalanması Hakkında Genel Tebliğ

5 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği

7 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği

13 Sıra No.lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği

2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Aklama Suçu, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/aklama-sucu/57

Bülent KUŞCU, İdari Para Cezalarında Zamanaşımı, Erişim: http://www.alomaliye.com/2016/07/21/idari-para-cezalarinda-zamanasimi/,

Fahri Gökçen TANER, Ceza Hukukunda Zamanaş**ımı, Yayımlanmamış** Yüksek Lisans Tezi, T.C.Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007, Erişim: acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/5382/6030.pdf

Faruk MUTLU, Aklama ve Terörün Finansmanı Suçu İle Mücadelede Önleyici Tedbirler Yükümlü, Yükümlülükler, Yükümlülük Denetimi ve Yaptırımlar, T.C. Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Yayın No:27, Birinci Baskı, Eylül 2015, Ankara.

Faruk MUTLU, Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadeledeki Yükümlülükleri, Ordu SMMM Odası Yayınları Bilgi Bankası Cep Kitapları 04, Arman Ofset, Samsun, Şubat 2014.

GİB İnternet Vergi Dairesi, E-Beyanname, https://ebeyanname.gib.gov.tr/index.html

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Elektronik Tebligat Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Mavi Kart, http://www.nvi.gov.tr/Sik_Sorulan_Sorular,Sorular.html?pageindex=18

Mehmet Emin ARTUK ve Mehmet Emin ALŞAHİN, Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı, Erişim: http://e-dergi.marmara.edu.tr/maruhad/issue/download/5000001567/5000000592

Nevzat TOROSLU ve Haluk TOROSLU, Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, 22. Baskı, Ankara, Ocak 2016.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin Mesleki Faaliyetlerinde Uyacakları Etik İlkeler Hakkında Yönetmelik

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Mesleklerine İlişkin Haksız Rekabet ve Reklam Yasağı Yönetmeliği

Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirler İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklere İlişkin Temel Esaslar, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, 2015, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/brosurler/45

Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Ücretlerinin Esasları Hakkında Yönetmelik

Sıkça Sorulan Sorular, Güncelleme Tarihi: 23.08.2016, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/sss.htm#1

Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Gerekçesi, Erişim: https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1201m.htm

Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanı İle Mücadelede Önleyici Tedbirler, MASAK-Eğiticilerin Eğitimi, 09.01.2012, Ankara, Erişim: http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/AklamaA%C5%9FamalarY%C3%B6ntemler.ppt

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere Uyum Programı Hakkında Yönetmelik

Suç Gelirlerinin Aklanması Hakkındaki 15.09.2011 tarih ve 10731 sayılı TÜRMOB'un 2011/2 Genelgesi, Erişim: http://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/Genelgeler/2011-2%20GENELGE0000.pdf

Suç Gelirlerinin Aklanması Hakkındaki 15.08.2014 tarih ve 5135 sayılı TÜRMOB'un 2014/1 Genelgesi, Erişim: http://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/Genelgeler/2011-2%20GENELGE0000.pdf

Suç Gelirlerinin Aklanması Hakkındaki 25.11.2015 tarih ve 7450 sayılı TÜRMOB'un 2015/1 Genelgesi, Erişim: http://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/Genelgeler/2015-1%20GENELGE0000.pdf

Şüpheli İşlem Bildirim Tipleri, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/supheli-islem-bildirim-tipleri/243

Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi (Diğer Yükümlüler), T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Sürüm 1.3, 03.08.2016, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/sektorel_sib_rehberleri/rehberler/MSK-RHB-%C5%9E%C4%B0B-009-1.3.pdf

Şüpheli İşlem Bildirim Usul ve Esasları, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/supheli-islem-bildirim-usul-ve-esaslari/241

Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Erişim: http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü.pdf

T.C. Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı 2015 Yılı Faaliyet Raporu, s.4, Erişim: http://www.masak.gov.tr/userfiles/file/2015_Faaliyet_Raporu.pdf

Terörün Finans Kaynakları, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/terorun-finans-kaynaklari/72

Terörün Finansmanı Niteliği, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/terorun-finansmani-niteligi/70

Tipolojiler, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/tipolojiler/68

Ürünler ve Piyasalar, Erişim:http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/pay-piyasasi

Yaptırımlar, Erişim: http://www.masak.gov.tr/tr/content/yaptirimlar/88